

ทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2563

ศิริชัย สุขสันติชัย

วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ.2563 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวนนทบุรีกับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของชาวนนทบุรีกับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนชาวนนทบุรี จำนวน 400 ตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ลักษณะเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติเชิงอนุมาน ด้วย ค่าสถิติ t-test , F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของชาวนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อแล้ว เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ สื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมา คือสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ ทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับความพึงพอใจ แต่ละด้านจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านนโยบายของพรรค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นส่งเสริมกองทุนรวม RMF LTF ลดหย่อนภาษี สำหรับผู้มีรายได้น้อย อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านบุคลากรของพรรค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็น ส.ส.พรรคเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสูง อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านผลงานการบริหารประเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นส.ส.พรรค ผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และ 5) ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นพรรคมีการสื่อสารกับประชาชนผ่านสื่อใหม่ เช่น Website ,Facebook ,Twitter อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

ไว้ กล่าวคือ เพศชายกับเพศหญิง มีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยไม่แตกต่างกัน อายุของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยแตกต่างกัน ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยไม่แตกต่างกัน อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยไม่แตกต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีรายได้แตกต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยแตกต่างกัน พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรี โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย กล่าวคือ การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ตมีผลต่อทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทยไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ทัศนคติ ประชาชนชาวนนทบุรี พรรคเพื่อไทย

Abstract

The research on Nonthaburi People's Attitudes towards Pheu Thai Party: A Timeline Study in 2020 The objectives of this research were 1) to study the attitudes of Nonthaburi people towards Pheu Thai Party 2) to study the relationship between characteristics and 3) to study the relationship between media exposure of Nonthaburi people and their attitudes towards Pheu Thai Party. A questionnaire was used as a tool to collect data from 400 samples of Nonthaburi residents for descriptive analysis. Characteristics of various variables, frequency distribution, percentage, mean and standard deviation (S.D.), inferential statistics with t-test, F-test and Pearson's correlation coefficient.

The results showed that Most of the respondents were female. Age between 18-30 years old, graduated with a bachelor's degree. Occupational employees of private companies and have an average monthly income of 20,001 - 30,000 baht. Media exposure behavior of Nonthaburi people The overall picture is at a low level. when considering each media The media in descending order were as follows: Internet media,

followed by television media, radio media, and newspaper media, respectively. Attitudes of the Nonthaburi people towards the Pheu Thai Party. Overall, there was a high level of satisfaction. can be sorted in order of satisfaction Each side can be descended as follows: 1) the policy aspect of the party Overall, it's at a high level. Considering each item, it was found that the issue of promotion of RMF LTF mutual funds is tax reduction for income earners.

The least is at the highest level 2) Personnel of the party Overall, it's at a high level. When considering each item, it was found that the issue Party MPs are knowledgeable high ability At the highest level 3) The performance of the country's administration Overall, it's at a moderate level. When considering each item, it was found that the issue of economic stimulation Increase gross domestic product (Gross Domestic Product: GDP) at the highest level. 4) The role of the party in the area overall is at a moderate level. When considering each item, it was found that the issues of the party MPs pushing for problem solving in all aspects to be at the highest level; and 5) communication aspect. Overall, it's at a moderate level. When considering each item, it was found that the party's issues communicated to the public through new media such as Website, Facebook, Twitter were at the highest level. Overall, there was no relationship with the attitude towards the Pheu Thai Party. which is not in accordance with the hypothesis that is male and female Their attitude towards the Pheu Thai Party was no different. age of the sample Overall, it was related to the attitude towards the Pheu Thai Party. This is in line with the hypothesis, that is, people of different ages have different attitudes towards Pheu Thai Party. Educational level of the sample Overall, there was no relationship with the attitude towards the Pheu Thai Party. which is not according to the hypothesis that is to say that people with different education Their attitude towards the Pheu Thai Party was no different. Career of the sample Overall, there was no relationship with the attitude towards the Pheu Thai Party. This is not in accordance with the assumption that people with different occupations have the same attitude towards the Pheu Thai Party. Average monthly income of the sample Overall, it was related to the attitude towards the Pheu Thai Party. This is in line with the hypothesis, that is, Nonthaburi people with different incomes have different attitudes towards Pheu Thai Party, media exposure behavior and attitudes of Nonthaburi people.

Overall, there was no correlation. Therefore, it did not meet the assumptions set. When considering each aspect, it was found that the exposure of television media, radio media, newspaper media and internet media There was no relationship with the attitudes of the Nonthaburi people towards the Pheu Thai Party, ie exposure to television, radio and newspapers. and the Internet media had no different effect on the attitudes of the Nonthaburi people towards the Pheu Thai Party.

Keywords: Attitudes, Nonthaburi people, Pheu Thai Party

1. ความนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองถือเป็นองค์สำคัญที่จะรวบรวมสมาชิกเพื่อเสนอให้ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ พรรคการเมืองจึงต้องมีอุดมการณ์ แนว นโยบายและบุคลากร ที่ประชาชนนิยมศรัทธา และสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ จึงจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง (นันทนา นันทวโรภาส, 2554) พรรคการเมืองคือสถาบันหลักที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่าง "ภาครัฐ" กับ "ภาคประชาชน" โดยที่พรรคการเมืองจะนำเอาปัญหาหรือความต้องการของประชาชนมาแปลงเป็นนโยบายของพรรค เพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร หากมองย้อนกลับไประาว 20 ปีที่ผ่านมาการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พรรคไทยรักไทยถือกำเนิดขึ้นโดยการนำของ นายทักษิณ ชินวัตร พรรคไทยรักไทยลงแข่งขันเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 และได้ชนะการเลือกตั้ง อย่างถล่มทลาย เมื่อได้เป็นแกนนำในการ จัดตั้ง รัฐบาลแล้วพรรคไทยรักไทยก็ดำเนินนโยบายที่หาเสียงไว้มาทำเป็นนโยบายสาธารณะ อาทิ นโยบายกองทุนหมู่บ้าน 30 บาทรักษาทุกโรคพักหนี้เกษตรกร หนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้รัฐบาลของนายทักษิณ ชินวัตรยังสามารถชำระหนี้เงินกู้ IMF คืนได้ก่อนกำหนด เรียกได้ว่ามีผลงานการบริหารด้านเศรษฐกิจที่โดดเด่นและเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง รัฐบาลแรกในประเทศไทยที่ทำงานครบวาระ 4 ปีเต็มภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ.2549 พรรคไทยรักไทยถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเป็นเวลา 5 ปี จำนวน 111 คน โดยรวม นายทักษิณ ชินวัตร ด้วยทำให้สมาชิกพรรคไทยรักไทยที่ไม่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองย้ายเข้าพรรคใหม่ คือพรรคพลังประชาชน

โดยมีนายสมคร สุนทรเวช เป็นหัวหน้าพรรค ภายใต้กติกาใหม่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ผลปรากฏว่าพรรคพลังประชาชนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมากถึง 233 ที่นั่ง นายสมคร สุนทรเวช จึงขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีซึ่งต่อมาต้องพ้นจากตำแหน่งตามควาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรับเป็นพิธีกรรายการโทรทัศน์ ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ แต่หลังการจัดตั้ง รัฐบาลได้ไม่นาน "กลุ่มพันธมิตร

ประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” (พธม.) ก็ได้ออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาล มีการปิดล้อมรัฐสภายึดทำเนียบรัฐบาล ยึดสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองซึ่ง การชุมนุมทั้ง หมดยุติลงเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชน ส่งผลให้สมาชิกพรรคพลังประชาชน แยกออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งย้ายมารวมกันอยู่ในพรรคเพื่อไทย ส่วนอีกกลุ่มที่เรียกกันว่ากลุ่ม “เพื่อนเนวิน” รวมตัวกันไปตั้ง พรรคภูมิใจไทยและสนับสนุนให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นนายกรัฐมนตรีระหว่างที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้นได้มีการชุมนุมประท้วงต่อต้านของกลุ่ม “แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ” (นปช.) หรือกลุ่มเสื้อแดง เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลอภิสิทธิ์ยุบสภาและจัดเลือกตั้ง ใหม่ เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมมีข้อสงสัยว่ากองทัพไทย อยู่เบื้องหลังการยุบพรรคพลังประชาชน มีเหตุการณ์จลาจลนองเลือดหลายครั้ง เช่น “เมษาเลือด” ที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ.2552 และการสลายการชุมนุมที่ราชประสงค์ กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ.2553 มีการบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ต่อมานายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2554 จังหวัดนนทบุรีเป็น 1 ใน 5 จังหวัดปริณชิตที่มีความเจริญในแทบทุกด้านใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร มีแม่น้ำเจ้าพระยาตัดแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ (อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวยอ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง อ.ปากเกร็ด อ.ไทรน้อย) มีประชากรรวมทั้ง สิ้น 1,246,295 คน เพศชาย581,620 คน และเพศหญิง 664,675 คน (กรมการปกครอง, 2561) นนทบุรีมีศูนย์เศรษฐกิจขนาดใหญ่ จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์ประชุมอิมแพคเมืองทองธานี เซ็นทรัลแจ้งวัฒนะ ศูนย์เทศบาลนครปากเกร็ด เดอะมอลล์บางวงศ์วาน เซ็นทรัลรัตนาธิเบศร์ และเซ็นทรัลเวสต์เกต ด้านโครงสร้างพื้นฐานมีทั้ง รถไฟฟ้า ท่าเรือ และมอเตอร์เวย์บางใหญ่-กาญจนบุรี ส่งผลให้พื้นที่จังหวัดนนทบุรีเป็นศูนย์กลางแห่งใหม่ในการลงทุนและยังมีพื้นที่ให้พัฒนาจำนวนมาก

สำหรับการเมืองในจังหวัดนนทบุรี จากข้อมูลสถิติการเลือกตั้ง ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ของจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกครั้งแต่ประชาชนในจังหวัดเองก็ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งทุกครั้ง การเลือกตั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ถึงปี พ.ศ.2562 มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่าร้อยละ 70 ในทุกครั้ง นับเป็นสถิติที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวจังหวัดนนทบุรีได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรี ที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวนนทบุรีกับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของชาวนนทบุรีกับทัศนคติที่มีต่อ

พรรคเพื่อไทย

สมมติฐานในการวิจัย

ลักษณะทางประชากรของชาวนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย และ
เปิดรับสื่อของชาวนนทบุรีมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1) ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จาก
ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 992,850 คน ใช้วิธีการ
สุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณหาค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%
และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่มากกว่า 5% จำนวน 400 ตัวอย่าง

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรี ที่มีต่อ
พรรคเพื่อไทย ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ด้านผลงานการบริหาร
ประเทศ และด้านการสื่อสาร

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2563

4) ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษานี้ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในพื้นที่จังหวัด
นนทบุรี

5) ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

- ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้
เฉลี่ยต่อเดือน และการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวนนทบุรี ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และ
อินเทอร์เน็ต

- ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรค
เพื่อไทย ได้แก่ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ด้านผลงานการบริหารประเทศ และ
ด้านการสื่อสาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย
- 2) ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวนนทบุรี
- 3) ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวนนทบุรีกับทัศนคติที่มีต่อ
พรรคเพื่อไทย
- 4) ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของชาวนนทบุรีกับทัศนคติที่มีต่อพรรค
เพื่อไทย

5) เพื่อนาผลการวิจัยไปพัฒนาพรรคการเมืองต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

คำนิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะออกมาในรูปของการชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ในที่นี้หมายถึง ทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ ด้านผลงานการบริหารประเทศ ด้านการสื่อสาร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ หมายถึงการเปิดรับสื่อต่างๆ ได้แก่ ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต โดยมีระดับความถี่ของการเปิดรับสื่อมากที่สุด

4. การทบทวนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษาในห้วงเวลา พ.ศ.2563 ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย นนทบุรี ในฐานะปริมณฑลติดกับเมืองหลวงของไทย ลักษณะทางการเมืองมีความแปรผันตลอดเวลา ดังนั้นทุกระดับการเลือกตั้ง จึงมีลักษณะพิเศษ การตัดสินใจของประชาชนชาวนนทบุรี ในทางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการทำวิจัย โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 4.1 ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง
- 4.2 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 4.3 แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง
- 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2563” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้น ตอน และวิธีการดำเนินการวิจัย ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม โดยการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเดินทางไปพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจกแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างกรอก/ตอบ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามกลับมาตรวจทานความถูกต้อง ก่อนจะนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหนังสือ ตำรา บทความจากวารสารผลงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการค้นคว้ากำหนดเป็นแนวคิดในการศึกษาและใช้อ้างอิงในการเขียนรายงานผลการศึกษา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยสถิติ ดังต่อไปนี้

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ใช้อธิบายการเปิดรับสื่อและทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทยในด้านต่าง ๆ
- 3) ค่า t-test independent, One Way ANOVA (F-test) ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรในการวิจัย

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รองลงมาเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 18-30 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ปวส./อนุปริญญา รองลงมา ปวส./อนุปริญญา ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมา รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001–30,000 บาท รองลงมา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไป

7.2 การเปิดรับสื่อ

การเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดนนทบุรีภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อแล้ว เรียงลำดับได้ ดังนี้ สื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ

7.3 ทัศนคติของประชาชนชาวนนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย

ทัศนคติของประชาชนชาวนนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ คือ ด้านการสื่อสาร ด้านนโยบาย ด้านผลงานการบริหารประเทศ ด้านบุคลากรของพรรค และด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ ด้านนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

- 1) การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน สร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน โดยนาสินทรัพย์ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้

2) สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยให้ธนาคารปล่อยสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ

- 3) ส่งเสริมกองทุนรวม RMF LTF ลดหย่อนภาษี สำหรับผู้มีรายได้น้อย
- 4) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท
- 5) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP
- 6) โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือ “30 บาท รักษาทุกโรค”
- 7) โครงการบ้านเอื้ออาทร เพื่อช่วยผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยของตนเอง
- 8) ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก 30% ให้เหลือ 23%
- 9) พักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี
- 10) เด็กไทยต้องได้ 3 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ จีน

ด้านบุคลากรของพรรค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้

- 1) ส.ส.พรรคเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสูง
- 2) ส.ส.พรรคมีมุมมองไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้ง แตกแยกกันในพรรค
- 3) ส.ส.พรรคเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองสูง
- 4) หัวหน้าพรรคเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสูง
- 5) ส.ส.พรรคบุคลากรในพรรคมีความสามารถในการสื่อสารได้ดี
- 6) ส.ส.พรรคมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) ส.ส.พรรคเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่มีมุมมอง แนวคิดทันต่อสถานการณ์โลก
- 8) ส.ส.พรรคมีความซื่อสัตย์ สุจริต ในการปฏิบัติงาน

ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) ส.ส.พรรค ผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในทุกๆ ด้าน
- 2) มีการจัดตั้ง ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ในพื้นที่ผ่านทุกช่องทาง
- 3) ส.ส.พรรค ให้ข้อมูลและคาปรึกษา เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแก่ประชาชน
- 4) มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับประชาชน อย่างต่อเนื่อง
- 5) ส.ส.พรรค ลงพื้นที่พบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
- 6) ส.ส.พรรคประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) พรรคมีการสื่อสารกับประชาชนผ่านสื่อใหม่ เช่น Website, Facebook, Twitter
- 2) พรรคมีการสื่อสารผ่านสื่อทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง
- 3) พรรคมีการกำหนดวาระให้สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อใหม่ นำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง
- 4) พรรคมีการสื่อสารแบบสองทาง โดยมีการสอบถามประชาชนหรือมีพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นกับทางพรรคได้
- 5) พรรคมีการสื่อสารกับประชาชนโดยใช้ภาษาที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย
- 6) สารที่พรรคนำเสนอออกไปเป็นประโยชน์และสร้างสรรค์

จากการทดสอบสมมติฐาน

เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย หมายถึง ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ด้านนโยบายของพรรค ด้านผลงานการบริหารประเทศ และด้านการสื่อสารของพรรคการเมืองไม่แตกต่างกัน

อายุ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย หมายถึง ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีอายุ 78 ต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ด้านผลงานการบริหารประเทศ ด้านบุคลากรของพรรค ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ และด้านการสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านนโยบาย ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย หมายถึง ประชาชน ชาวนนทบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ด้านนโยบายของพรรค ด้านผลงานการบริหารประเทศ ด้านบุคลากรของพรรค ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ และด้านการสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน

อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคเพื่อไทย หมายถึง ประชาชนชาวนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ด้านการสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านนโยบาย ด้านผลงานการบริหารประเทศ ด้านบุคลากรของพรรค และด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ ไม่แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย หมายถึง ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทยโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนชาวนนทบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคเพื่อไทย ด้านบุคลากรของพรรค และด้านบทบาทพรรคในพื้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน ด้าน นโยบายของพรรค ด้านผลงานการบริหารประเทศ และด้านการสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างการเปิดรับสื่อกับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรี ที่มีต่อพรรคเพื่อไทย พบว่า การเปิดรับสื่อกับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทยไม่มีความสัมพันธ์กัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ต ไม่มีสหสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนชาวนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทย

7.4 อภิปรายผล

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 188 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวนนทบุรี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18-30 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี อายุระหว่าง 31-40 ปี อายุระหว่าง 51-60 ปี และอายุ 60 ปี ขึ้นไป

3) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวนนทบุรีส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ ระดับ ปวส./อนุปริญญา ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและระดับประถมศึกษา

4) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวนนทบุรี ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมา คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เจ้าของธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง/ค้าขายเล็กน้อย แม่บ้าน/พ่อบ้านและประกอบอาชีพอื่น ๆ

5) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนชาวนนทบุรี ส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท ขึ้นไปรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

การเปิดรับสื่อของประชาชนชาวนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อแล้ว เรียงลำดับได้ คือสื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันประชาชนชาวนนทบุรี มีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าสื่ออื่นๆ เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของคนโดยทั่วไปในทุกเพศทุกวัยอินเทอร์เน็ตก็เป็นเทคโนโลยีที่ปัจจุบันเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก ส่วนสื่อโทรทัศน์ก็ยังเป็นสื่อที่ประชาชนให้ความสนใจ และ

มีอยู่ทุกครัวเรือนแต่อาจเข้าถึงได้ด้วยการใช้อินเทอร์เน็ตแทน รวมทั้งสื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ปัจจุบันให้ความสนใจน้อยลงเพราะเข้าถึงด้วยอินเทอร์เน็ตแทนได้เช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดนนทบุรีที่มีต่อพรรคเพื่อไทยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ คือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากรของพรรค ด้านผลงานการบริหารประเทศ ด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ และด้านการสื่อสารตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่าด้านนโยบายของพรรค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นส่งเสริมกองทุนรวม RMF LTF ลดหย่อนภาษี สำหรับผู้มีรายได้น้อย อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเพราะชาวนนทบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชนและรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากนโยบายดังกล่าว รองลงมา คือ สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยให้ธนาคารปล่อยสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ ,การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน สร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน โดยนาสินทรัพย์ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท อาจเพราะชาวนนทบุรีมีความต้องการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มีทั้ง ผู้ประกอบการและชุมชนที่ต้องการเงินทุนในการขยายธุรกิจ ส่วนนโยบายด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น คือ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP, โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือ “30 บาท รักษาทุกโรค”, โครงการบ้านเอื้ออาทร เพื่อช่วยผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยของตนเอง และ ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก 30% ให้เหลือ 23% อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ พักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี และเด็กไทยต้องได้ 3 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ จีน อาจเนื่องจากนโยบายดังกล่าวยังไม่เอื้อประโยชน์เป็นที่พอใจของกลุ่มตัวอย่างมากนัก คือ จะเห็นว่าด้านนโยบายของพรรคเพื่อไทยตอบสนองความต้องการของชาวนนทบุรีได้ในระดับหนึ่ง จึงทำให้ภาพรวมด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก

ด้านผลงานการบริหารประเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) อยู่ในระดับมากที่สุดอาจเพราะชาวนนทบุรีได้ประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีรายได้มากขึ้น รองลงมา คือ เป็นเจ้าภาพจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และได้กราบบังคมทูลเชิญ พระราชอาคันตุกะ เพื่อทรงร่วมถวายพระพร ในนามรัฐบาลไทย และการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำให้ มากกว่า 300 บาทต่อวัน อาจเพราะเป็นผลงานที่โดดเด่นและเป็นการเกิดพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 9 ส่วนผลงานการบริหารประเทศด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ประเด็น คือ การทาสงครามกับยาเสพติดและปราบปรามผู้มีอิทธิพล, ลดภาระค่าครองชีพของประชาชน โดยใช้นโยบาย รถเมล์ฟรี, รถไฟฟ้าฟรี, ริเริ่มการเจรจาเปิดการค้าเสรี (FTA) กับจีนและออสเตรเลีย, เพิ่มเงินทุนสำรองระหว่างประเทศจาก 4.3 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มเป็น 5.4 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐก่อสร้างสนามบินแห่งชาติท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และแก้ปัญหาและจ่ายเงินเยียวยาผู้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 อยู่ในระดับ

น้อย 1 ประเด็น คือ โครงการกรุงเทพเมืองแฟชั่น เผยแพร่ผลงานนักออกแบบไทยสู่สากลเช่น อิตาลี ฝรั่งเศส ทำให้มูลค่า การส่งออกสินค้าแฟชั่นสูงถึง 3.9 แสนล้านบาท อาจเนื่องจากผลงานการบริหารดังกล่าวยังไม่เห็นผลและเกิดประโยชน์ทางตรงกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นจะเห็นว่าด้านผลงานการบริหารประเทศของพรรคเพื่อไทยยังไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดต่อชาวนนทบุรี จึงทำให้ภาพรวมด้านผลงานการบริหารประเทศอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านบุคลากรของพรรค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นส.ส. พรรคเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสูง อยู่ในระดับมากที่สุดอาจเพราะ ส.ส.แต่ละท่านของพรรค ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาสูงและประสบการณ์สูง อยู่ในวงการการเมืองมานาน รองลงมาอยู่ในระดับมาก 5 ประเด็น คือ ส.ส.พรรคมีมุมมองไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้ง แตกแยกกันในพรรคส.ส.พรรคเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองสูง ,หัวหน้าพรรคเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถสูง, ส.ส.พรรคบุคลากรในพรรคมีความสามารถในการสื่อสารได้ดี และส.ส.พรรคมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเพราะการเปิดรับสื่อและการเห็นการทำงานต่างๆ ของพรรคเพื่อไทยผ่านสื่อ มีการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีของชาวนนทบุรีส่วนทัศนคติด้านบุคลากรของพรรค อื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ ส.ส. พรรคเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่มีมุมมอง แนวคิดทันต่อสถานการณ์โลก และส.ส.พรรคมีความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติงาน อาจเนื่องจากยังมีนักการเมืองรุ่นเก่าเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จะเห็นว่าด้านบุคลากรของพรรคของพรรคเพื่อไทยมีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ชาวนนทบุรีพอใจ จึงทำให้ภาพรวมด้านบุคลากรของพรรคอยู่ในระดับมากด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส.ส.ในพื้นที่มีการช่วยผลักดันโครงการต่างๆ เข้ามาสู่จังหวัดนทบุรีเป็นจำนวนมาก เศรษฐกิจในทุกพื้นที่เติบโต รองลงมาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ มีการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ในพื้นที่ ผ่านทุกช่องทาง อาจเพราะมีศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ในพื้นที่ ทางทางผ่านสื่อโซเชียล และมีสมาชิกพรรคที่คอยรับปัญหาความเดือดร้อนของชาวนนทบุรี ส่วนบทบาทพรรคในพื้นที่ด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ ส.ส.พรรคให้ข้อมูลและคาปรึกษาเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแก่ประชาชน มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง และส.ส.พรรคลงพื้นที่พบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ส.ส.พรรคประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเนื่องจาก การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนและการประสานงานภาครัฐเพื่อแก้ปัญหาอย่างทันท่วงทีเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ อาจเกิดจากระบบงานราชการที่ล่าช้า และขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องของบุคลากรพรรคในพื้นที่ ดังนั้น จะเห็นว่าด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ของพรรคเพื่อไทยมีการเข้าถึงใจชาวนนทบุรีในบางเรื่อง จึงทำให้ภาพรวมด้านบทบาทพรรคในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประเด็นพรรคมีการสื่อสารกับประชาชนผ่านสื่อใหม่ เช่น Website, Facebook, Twitter อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเพราะประชาชนชาวนนทบุรีและพรรคเพื่อไทย มีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการรับส่งข่าวสารต่างๆ มากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ พรรคมีการสื่อสารผ่านสื่อทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง อาจเพราะเคยเป็นรัฐบาล มีสื่อมวลชนทั้ง ในและต่างประเทศตีพิมพ์ข่าวของพรรคเพื่อไทยโดยตลอด รวมทั้ง ผู้บริหารพรรคเพื่อไทยมีการให้สัมภาษณ์สื่อต่างประเทศในวาระต่างๆ บ่อยครั้ง ส่วนด้านการสื่อสารอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ พรรคมีการกำหนดวาระให้สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อใหม่ นำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น คือ พรรคมีการสื่อสารแบบสองทางโดยมีการสอบถามประชาชนหรือมีพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นกับทางพรรคได้ การสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่นนทบุรีโดยสื่อต่างๆ รวมทั้งตัวบุคลากรของพรรคในพื้นที่ ใช้นโยบายที่เข้าใจได้ยาก ข้อมูลหรือสารที่สื่อออกไปให้ประชาชนรับทราบอาจไม่เป็นประโยชน์มากเท่าที่ควรสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นจะเห็นว่าด้านการสื่อสาร ของพรรคเพื่อไทยมีการสื่อสารเข้าใจกันกับชาวนนทบุรีได้ยังไม่ชัดเจนและรอบด้านเท่าที่ควร อาจมีการสื่อเป็นรูป โลโก้ สีสน และเนื้อหาที่ไม่ทันตาเห็นใจ จึงทำให้ภาพรวมด้านการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง เป็นต้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) จากการศึกษาพบว่า ประชาชนชาวนนทบุรี มีการเปิดรับสื่อด้านอินเทอร์เน็ตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ดังนั้นพรรคการเมืองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต ในการส่งข่าวสารต่างๆ ให้เข้าถึงประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อพรรค เพราะสื่ออินเทอร์เน็ต มีความรวดเร็วในการเปิดรับสื่อสารในทุกๆ ทางและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

2) พรรคการเมืองควรศึกษาผลการวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน และรณรงค์หาเสียงเพื่อให้ เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้ง

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนชาวนนทบุรีเท่านั้นจึงทำให้การศึกษาไม่ครอบคลุม ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั่วประเทศจะทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพรรคการเมืองได้มากขึ้น

2) การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปอาจใช้การศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. **จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน จังหวัดนนทบุรี**. นนทบุรี: สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560.
- กิตติมา สุรสนธิ. **ความรู้ทางการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. **พรรคการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ขจัตถัย บุรุษพัฒน์. **กำเนิดพรรคการเมืองในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. **จิตวิทยาการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: วชิรินทร์การพิมพ์, 2539.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. **ธรรมชาติของทัศนคติกับการวัดทัศนคติ**. เอกสารการวิจัยขั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- นันทนา นันทวิโรภาส. **ชนะการเลือกตั้งด้วยพลังการตลาด**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แมสมีเดีย, 2524.
- พทุทธิสาณ ชุมพล. **ระบบการเมือง ความรู้เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ปรมะ สตะเวทิน. **การสื่อสารมวลชน ขบวนการและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนภาพพิมพ์, 2541.
- สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหารพรรคการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. **พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง . **ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544**. กรุงเทพมหานคร: บ.เอส ทู อาร์ กรุ๊ป จำกัด, 2544.
- สุขุม นวลสกุล. **การเมืองและการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- เสถียร เขยประทับ. **การสื่อสารและการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ. “ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษากรณี จังหวัดขอนแก่น” **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1** (มกราคม – มิถุนายน 2557).
- กิติภัทร หงส์ชูเวช. “ทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษาในห้วงปี พ.ศ.2558.” **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก**, 2558.

ทัศนคติของประชาชนชาวสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2563

นพพล แก้วประวัติ

สาขาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนชาวสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกลศึกษารณิในห้วงเวลาปี พ.ศ.2563” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนชาวสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวสมุทรปราการกับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกลและ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของชาวสมุทรปราการกับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวสมุทรปราการโดยกำหนดตัวอย่าง จำนวน 400 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ลักษณะเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.) สถิติเชิงอนุมาน ด้วยค่าสถิติ t-test และ F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31 -40 ปีจบระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน/พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท 2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวสมุทรปราการพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อพบว่าสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือสื่อโทรทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับน้อย คือ สื่อวิทยุและสื่อนิตยสารตามลำดับ 3) ทัศนคติของประชาชนชาวสมุทรปราการต่อพรรคก้าวไกลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อพรรคก้าวไกล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อพรรคก้าวไกลอยู่ในระดับมากคือ ด้านการสื่อสารของพรรค รองลงมาด้านบุคลากรของพรรค ระดับปานกลาง คือ ด้านนโยบายของพรรค และด้านบทบาทของพรรคในพื้นที่ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปรด้านอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของประชาชนชาวสมุทรปราการมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล หมายถึง ประชาชนชาวสมุทรปราการที่มี อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกลแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้านเพศ และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล กล่าวคือ ประชาชนชาวสมุทรปราการที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อพรรคก้าวไกลไม่แตกต่างกัน และส่วนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวสมุทรปราการมีความสัมพันธ์

เชิงบวกกับทัศนคติต่อพรรคก้าวไกล เมื่อพิจารณาเป็นรายสื่อพบว่า สื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพรรคก้าวไกล ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์

คำสำคัญ: ทัศนคติ ชาวสมุทรปราการ พรรคก้าวไกล

Abstract

Research subject “Attitudes of the people of Samut Prakan Province towards the Progressive Progress Party, a case study in the period of 2020” aims 1) to study the attitudes of the people of Samut Prakan towards the Progressive Party; 2) to study the relationship between characteristics and 3) to study the relationship between media exposure of Samut Prakan people and attitudes towards Kao Kao Kao Party. A questionnaire was used as a tool to collect data from the voters of Samut Prakan Province by specifying a sample of 400. The descriptive data analysis was used to analyze the characteristics of the variables. Various, frequency distribution, percentage, mean and deviation Standard (S.D.) inferential statistics with t-test and F-test statistics and Pearson's correlation coefficient.

The results of the study found that 1) Most of the respondents were female, aged between 31-40 years of age with a bachelor's degree. Working as a private company employee/private company employee have an average monthly income between 20,001–30,000 baht 2) Media exposure behavior of people in Samut Prakan Province found that the overall picture was at a moderate level. When considering each media, it was found that the Internet media was at a high level. followed by television media moderate 3) The attitude of the people of Samut Prakan Province towards the Progressive Party found that the sample group had an attitude towards the Progressive Party. Overall, it's at a high level. When considering each aspect, it was found that the respondents had a high level of attitude towards the Progressive Party. The party's communication, followed by party personnel, at the moderate level was the party's policies. and the role of the party in the area respectively

hypothesis test results It was found that the variables in age, occupation and monthly income of the people of Samut Prakan Province were related to their attitude towards the Progressive Party, meaning people of Samut Prakan Province who had different ages, occupations and average monthly incomes. There are different attitudes

towards the Progressive Party. The gender variable and education level There was no relationship with the attitude towards the Progressive Party. and different levels of education have different attitudes towards the Progressive Party no different As for the media exposure behavior of the people of Samut Prakan Province, there was a positive correlation with the attitude towards the Progressive Party. When considering the media, it was found that Internet media is correlated with attitude towards the Progressive Party. Newspaper section Radio and television media have no relationship.

Keywords: Attitude, Samut Prakan people, Progressive Party

1. ความนำ

ระบอบประชาธิปไตยที่จะเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญอันเปรียบเสมือนหัวใจในระบอบประชาธิปไตย เสนอให้ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ พรรคการเมืองจึงต้องมีอุดมการณ์ แนวทางนโยบายและบุคลากรที่ประชาชนนิยมศรัทธาและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้จึงจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งพรรคการเมืองในประเทศไทย เริ่มก่อตั้งเป็นทางการเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 จากนั้นมีการตรากฎหมายพรรคการเมืองขึ้นมาหลายฉบับ ล่าสุดคือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 ในนิยามความหมายพรรคการเมือง หมายถึงคณะบุคคลที่ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง โดยได้รับการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 4 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560)

ระบบการเลือกตั้งสมัยใหม่ พรรคการเมืองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเข้ามาบริหารประเทศ โดยผ่านการเลือกตั้งจากประชาชนมาจัดตั้งเป็นรัฐบาล กำหนดนโยบายบริหารประเทศเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน พรรคการเมืองจึงต้องมีรูปแบบ วิธีการณรงค์ หาเสียง ให้ประชาชนชื่นชอบ เชื่อมั่น มีทัศนคติ มีวิสัยทัศน์ มีผลงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้จนได้รับการเลือกตั้งในที่สุด จึงกล่าวได้ว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่จำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินงานของระบบการเมืองทุกระบบ (ไพโรวัลย์ เคนพรม, 2560) เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่แสดงลักษณะ อุดมการณ์ทางการเมืองที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์แบบเผด็จการสังคมนิยม

(พรรคคอมมิวนิสต์) พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์แบบอำนาจนิยม และพรรคการเมืองยังเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประชาชน โดยพรรคการเมืองจะทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์และความต้องการที่หลากหลายของกลุ่มต่าง ๆ ในระบบการเมืองเพื่อกำหนดเป็นนโยบายของพรรค เพื่อตอบสนองและจัดสรรทรัพยากรของสังคม พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่เป็นกลไกสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาลเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ต่อรองและตกลงสานผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อยุติความขัดแย้งต่างๆ ในสังคม สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่การกล่อมเกลากลางทางการเมือง การให้ความรู้ทางการเมือง การสร้างสำนึกทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง รวมทั้งการสร้างเอกภาพและเสถียรภาพทางการเมือง นอกจากนี้พรรคการเมืองยังเป็นสถาบันทางการเมืองที่สรรสร้างผู้นำทางการเมือง เหตุที่พรรคการเมืองมีความเหมาะสมในการสร้างผู้นำทางการเมืองเนื่องจากผู้นำทางการเมืองต้องมีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ผู้นำทางการเมือง เป็นผู้กำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนในทรรศนะของพรรคการเมือง นักการเมืองจึงต้องเข้าใจการต่อรองการสานผลประโยชน์ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มต่าง ๆ หน้าที่ในการสร้างผู้นำทางการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็น พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กิตติภัทร หงษ์ชูเวช. 2558: 22)

บทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ยึดโยงกับประชาชน การแสดงออกจึงเป็นที่จับตาของชาชนและย่อมต้องแสดงบทบาทให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของชาวจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวสมุทรปราการกับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของสมุทรปราการกับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล

สมมติฐานในการศึกษา

- 1) ลักษณะทางประชากรของชาวสมุทรปราการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล
- 2) การเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดสมุทรปราการมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาทัศนคติของชาวจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีต่อพรรคก้าวไกล ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ขอบเขตด้านประชากร คือประชากรในเขตจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 400 ตัวอย่าง
- 2) ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นทัศนคติของชาวสมุทรปราการ
- 3) ขอบเขตด้านพื้นที่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสมุทรปราการ
- 4) ขอบเขตด้านเวลาในปี พ.ศ.2563
- 5) ขอบเขตด้านตัวแปร มีตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

- **การสื่อสารทางการเมือง** หมายถึง การสื่อสารทุกรูปแบบที่กระทำโดยนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง เป็นการสื่อสารที่สื่อมวลชนและผู้เลือกตั้งส่งถึงนักการเมือง เป็นกิจกรรมการสื่อสารที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับการเมือง ในที่นี้หมายถึง การสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกล

- **ทัศนคติ** หมายถึง ลักษณะทางจิตใจที่ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมบุคคลในที่นี้หมายถึงทัศนคติของชาวจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล

- **ลักษณะทางประชากร** หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ในที่นี้หมายถึง เพศอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ศาสนา การเปิดรับสื่อ หมายถึงการเปิดรับสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต โดยมีระดับความถี่ในการเปิดรับสื่อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ทราบถึงทัศนคติของชาวจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล
- 2) ได้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดสมุทรปราการ
- 3) ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวจังหวัดสมุทรปราการกับทัศนคติที่มีต่อพรรคพรรคก้าวไกล

4. การทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล : ศึกษาในช่วงเวลาปี พ.ศ.2562 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยสมุทรปราการในฐานะปริมณฑลติดกับเมืองหลวงของไทยลักษณะทางการเมืองมีความแปรผัน

ตลอดเวลา ดังนั้นทุกระดับการเลือกตั้งจึงมีลักษณะพิเศษการตัดสินใจของประชาชนชาวสมุทรปราการ ในทางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและค้นคว้าทำการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ทฤษฎีการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง
- 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการ

การศึกษาวิจัย “ทัศนคติของชาวจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล: ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ.2563 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative study) โดยใช้การวิจัยแบบสำรวจ (Survey research) เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ซึ่งกระทำโดยการระบุปัญหาสำหรับการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์และตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบ การศึกษาวิเคราะห์ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) **ประชากร** ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,033,945 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการ, 2563)

2) **กลุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) (สูตร รัตนโชติ, 2551) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการ คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3) **การสุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (multi-Stage Sampling) โดยใช้หน่วยเป็นอำเภอในจังหวัดสมุทรปราการ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3.1) **สุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling)** โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้อำเภอละ 50 ตัวอย่าง เพื่อตอบแบบสอบถาม

3.2) **การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)** ตามแหล่งชุมชนต่างๆ ได้แก่ ศูนย์การค้า ชุมชน ตลาด สถานที่ราชการ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จนครบ 400 ชุด แล้วนำไปตรวจสอบความสมบูรณ์ ของการตอบแบบสอบถาม ลงรหัสและวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นมาจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของชาวจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ศาสนา จำนวนคำถาม 6 ข้อ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดสมุทรปราการ จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบเลือกตอบได้ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแต่ละระดับแทนความหมายดังนี้

5 หมายถึง เปิดรับสื่อ มากที่สุด

4 หมายถึง เปิดรับสื่อ มาก

3 หมายถึง เปิดรับสื่อ ปานกลาง

2 หมายถึง เปิดรับสื่อ น้อย

1 หมายถึง เปิดรับสื่อ น้อยที่สุด

5.3 การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษา “ทัศนคติของชาวจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อพรรคก้าวไกล : ศึกษาในห้วงเวลา พ.ศ. 2563” เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ดังนั้น เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วจึงต้องทำการหาค่าความเที่ยงตรงและความมั่นคง ดังนี้

1) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่เรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเบื้องต้นในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์

2) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งต้องมีค่าแอลฟาตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ถือว่ามีความเชื่อถือของแบบสอบถามที่จะนำไปใช้ได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

3) นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามกับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน ในเขตอำเภอในจังหวัดสมุทรปราการ

2) ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำมาประมวลผลหากมีฉบับไหนไม่สมบูรณ์จะคัดออกและทำการเก็บเพิ่มให้ครบตามจำนวน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และแจกแจงความถี่ (Frequencies) บรรยายลักษณะของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะด้านประชากรของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

6.2) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเปิดรับสื่อของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ

6.3) ค่า t- test และค่า F-test จะใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกลกับลักษณะทางประชากรของชาวจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

6.4) ค่า One-Way ANOVA จะใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกลกับลักษณะทางประชากรของชาวจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ต่อเดือนและศาสนา ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

6.5) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม的开รับสื่อของประชาชนชาวจังหวัดสมุทรปราการกับทัศนคติที่มีต่อพรรคก้าวไกล

7. สรุปผลการวิจัย

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมาเป็นอันดับแรก ได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับน้อยคือสื่อวิทยุและสื่อหนังสือพิมพ์ตามลำดับ

ทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดสมุทรปราการต่อพรรคก้าวไกล โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อพรรคก้าวไกล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อพรรคก้าวไกลอยู่ในระดับมากคือ ด้านการสื่อสารของพรรคการเมือง รองลงมาด้านบุคลากร

ของพรรคระดับปานกลาง คือด้านนโยบายของพรรค และด้านบทบาทของพรรคในพื้นที่ตามลำดับ โดยแยกเป็นรายละเอียด ดังนี้

ทัศนคติอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ

- 1) ยกเลิก ส.ว. เลือกตั้ง
- 2) โดยรับความหลากหลาย เคารพความแตกต่าง ศักดิ์ศรีคนต้องเท่าเทียมกัน
- 3) ปฏิวัติการศึกษา ลงทุนให้ถูกจุด ลดความเหลื่อมล้ำ
- 4) แก้ไขที่มาขององค์กรอิสระ
- 5) ยกเลิกยุทธศาสตร์ 20 ปี

ทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ

- 1) ทลายเศรษฐกิจผูกขาด ล้างระบบเส้นสาย หยุดทุนใหญ่กีดจรวบประเทศ
- 2) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ลดใช้พลาสติก สร้างเศรษฐกิจจากขยะและเศรษฐกิจดิจิทัล
- 3) ไทยเท่าเทียม สวัสดิการถ้วนหน้า
- 4) เกษตรก้าวหน้า ยกกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยเทคโนโลยี
- 5) ยุติระบบราชการรวมศูนย์ กระจายอำนาจ กระจายงาน
- 6) ปักธงประชาธิปไตย ล้างมรดกรัฐประหาร สร้างการเมืองแบบใหม่
- 7) เปิดข้อมูลรัฐ จำกัดทุจริต สร้างรัฐโปร่งใส ให้อำนาจตรวจสอบอยู่ในมือประชาชน
- 8) ปฏิรูปกองทัพ ลดนายพล
- 9) การลดอาชญา
- 10) เลิกเกณฑ์ทหาร

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอโดยทั่วไป

- 1) ด้านนโยบาย พรรคก้าวหน้า ควรให้ความสำคัญกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมและมีความรู้มากที่สามารถทำให้ประชาชนรับรู้ด้านนโยบายประชาชนได้ประโยชน์อะไรบ้าง มีหลักการปฏิบัติอย่างไร
- 2) ด้านบุคลากรของพรรคก้าวหน้า ควรให้ความสำคัญเข้าถึงประชาชนให้มากยิ่งขึ้น โดยเน้นการให้บุคลากรของพรรคช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ
- 3) ด้านบทบาทของพรรคในพื้นที่ พรรคก้าวหน้าควรมีเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้เข้าใจและรับทราบนโยบายมากขึ้น
- 4) ด้านการสื่อสารของพรรคก้าวหน้า ควรเน้นการสื่อสารของพรรคให้ครอบคลุมทุกด้าน เนื่องจากประชาชนบางกลุ่มอาจยังไม่สามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างเท่าเทียม ดังนั้น พรรคควรพัฒนาช่องทางสื่อที่จะสร้างการรับรู้แก่ประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมืองอื่นๆ เพื่อทราบถึงทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป
- 2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาในเชิงลึก โดยการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

กิตติภัทร หงษ์ชูเวช. “ทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ.2558”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, 2558.

กิตติศักดิ์ ธีระวิศิษฐ์. “การสื่อสารของการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์”. กรุงเทพฯ.

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, 2551.

จิราภรณ์ คางจันทร์. “ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และ ดารณี พานทอง. ทฤษฎีใจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

นันทนา นันทวโรภาส. ชนะการเลือกตั้ง ด้วยพลังการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แมสมิเดีย, 2554.

----- สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แมสมิเดีย, 2558.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ปรีชา หงส์ไกรเลิศ. พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทยพร้อมด้วยพระราชบัญญัติ พรรคการเมือง พ.ศ.2524. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ไพโรวัลย์ เคนจรม. พรรคการเมืองเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ครั้งที่ 1. 2560.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545.

สมชาย ภาสกาวิวัฒน์. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2546.

**การบริหารจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการให้บริการเทศบาล
ตำบลบ้านแหลม จังหวัดสุพรรณบุรี**
**A management affects service's efficiency of Banlaem
Municipaldistrict in Supanburee province**

พรรัตน์ ธรรมวิจิต

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ศึกษาพฤติกรรมของผู้มาใช้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 4) ศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี 5) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการ การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มาใช้บริการที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ t – test, F- test และ Correlation

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 21 - 30 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,000 – 20,000 บาท
2. พฤติกรรมของผู้มาใช้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม ส่วนใหญ่มีแผนกที่มาใช้บริการ คือ สำนักปลัด ความถี่ในการใช้บริการ คือ 1 ครั้ง/เดือน ระยะทางการเดินทางถึงเทศบาลตำบลบ้านแหลม น้อยกว่า 1 กิโลเมตร ช่วงเวลาที่มาใช้บริการเทศบาลบ้านแหลม เวลา 8.00 – 10.00 น. และเหตุผลในการใช้บริการเทศบาล เพราะขออนุญาตต่าง ๆ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ ประสิทธิภาพ การให้บริการ

Abstract

The purposes of this research was 1) to study a personal factor of people who come to Banlaem municipal district , Bangplama district Supanburee province. 2) to study a behavior of people who come to Banlaem municipal district , Bangplama district Supanburee province . 3) to study an opinion to a Banlaem municipal district services management inBangplama district Supanburee province. 4) to study an efficiency ofBanlaem municipal district's services, municipal hospital in Supanburee province. 5) to compare anopinion about a Banlaem municipal district's management inBangplama district Supanburee province that classified by personal factors. data from 294 people who come to Banlaem municipal district , Bangplama district Supanburee province. The research instrument was a questionnaire and the data were analyzed by frequency, percentage, t-test, and F-test and correlation

The results of the study were as follows:

1. The personal factors of peoplewho come to Banlaem municipal district , Bangplama district Supanburee provincewere male, their age were between 21–30 year-old.The marital status was married. Their occupation was freelance, the average monthly income was between 9,000 – 20,000 THB.Their education was bachelor's degree.

2. The behaviorof peoplewho come to Banlaem municipal district, most people visit office of the permanent secretary, one a week. The distance from their home to Banlaem municipal district is less than 1 km. They come between 08.00-10.00 a.m. And they come to do about permissions.

Keywords: Management, Efficiency, Service

1. ความนำ

การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเริ่มเป็นที่รู้จักกันครั้งแรกในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ปฏิรูปการปกครองใน พ.ศ.2435 เพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญของชาติไทยในขณะนั้นมีอยู่ 2 ประการคือ ประการที่ 1 ปัญหาความเป็นเอกภาพของชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับความเป็นเอกราชและความมั่นคงของชาติไทย เพราะว่าการปกครองของไทยก่อนหน้านั้น ยังคงยึดแนวคิดและรูปแบบการปกครองที่เคยใช้กันมาแต่สมัยอยุธยาที่แบ่งการปกครองเป็นแบบราชธานี หัวเมืองชั้นในและหัวเมืองชั้นนอก ซึ่งเป็นส่วนปกครองของไทยโดยแท้จริง ประการที่ 2 ปัญหา

เกี่ยวกับความล้มเหลวของการปกครองประเทศและความเป็นอยู่ของราษฎรที่ลำบากยากแค้น ประชาชนมีวิธีการทำมาหากินและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ล้าสมัย เพราะรัฐบาลขาดความรู้ทางด้านวิชาการสมัยใหม่เกี่ยวกับการปกครองประเทศทำให้การบริหารราชการด้อยประสิทธิภาพ ไม่สามารถจะพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศได้ เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทั้ง 2 ประการข้างต้น รัชกาลที่ 5 จึงได้จัดรูปแบบการปกครองใหม่โดยทรงแบ่งการปกครองประเทศออกเป็น 3 ด้าน คือ การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (เฉลิมพงศ์ มีสมนัย, 2558:121)

เทศบาลตำบลบ้านแหลม จังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9 ตามพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2542 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดตั้งเทศบาลคือต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยมีเทศบาลเป็นศูนย์กลาง และมีหน้าที่หลักคือการดำเนินกิจการทั้งปวงเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

หน่วยงานภายในเทศบาลตำบลบ้านแหลม มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการให้บริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และเพื่อตอบสนองความต้องการ ชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นด้านการคลัง การช่าง การศึกษา และสาธารณสุข ซึ่งบทบาทหน้าที่เหล่านี้ มีการให้บริการส่วนต่างๆ กันไป ประชาชนผู้มารับบริการจึงมีความต้องการการบริการที่ดี มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความถูกต้อง ความรวดเร็วในการรับบริการ ความสามารถของผู้ให้บริการ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเข้ารับบริการต่างๆ ด้วยทั้งนี้

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านแหลม โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะของกองต่างในเรื่องของการบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการให้บริการ จึงได้จัดทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งในด้านความถูกต้อง คำนึงต่อทรัพยากร และความรวดเร็วในการให้บริการ เพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้มาใช้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า

3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า

4) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

5) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการ

สมมติฐานการวิจัย

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

2) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

3) พฤติกรรมของผู้มาใช้บริการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

3. ขอบเขตการวิจัย

1) ด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ คือ ศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาจากปัจจัยด้านประสิทธิภาพการให้บริการ 4 ด้าน คือ 1) ความรวดเร็วในการให้บริการ 2) ความถูกต้องในการให้บริการ 3) ความสามารถในการให้บริการ

2) ด้านประชากร

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยจะสุ่มเอาประชากรตัวอย่างที่มารับบริการ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

3) ด้านพื้นที่

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ เขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

4) ด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2558 – มีนาคม พ.ศ. 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) จะทำให้ทราบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2) จะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการต่อการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

3) จะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการต่อประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

นิยามศัพท์

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการให้บริการ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ความรวดเร็วในการให้บริการ ความถูกต้องในการให้บริการ ความสามารถในการให้บริการ และการบรรลุวัตถุประสงค์ในการให้บริการ

เทศบาลตำบลบ้านแหลม หมายถึง เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้มาใช้บริการ หมายถึง ประชาชนที่มารับการบริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการจัดการการให้บริการแก่ประชาชนผู้มารับบริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม โดยใช้หลักการบริหารของ เฮนรี เฟโยล์ (Henri fayol) คือ POCCC ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) 4) การประสานงาน (Coordinating) และ 5) การควบคุม (Controlling)

การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่า จะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์นโยบายโครงการและ วิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ คือ ตัวบุคคล และหน้าที่การงาน เพื่อทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพสามารถบรรลุเป้าหมายได้ จะสามารถกำหนดได้จากโครงสร้างองค์กร (Organization Structure) หรือแผนภูมิขององค์กร (Organization Chart) ซึ่งเป็นแผนภูมิที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของแต่ละบุคคล

การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การสั่งให้บุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ สายแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาการยึดถือปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาจะก่อให้เกิดประโยชน์คือ ไม่ทำให้ฐานะของผู้บริหารต้องเสียไปและในขณะเดียวกัน ก่อให้เกิดความสับสนแก่คนงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาต่าง ๆ เกิดความลำบากใจเสมอ ถ้าหากมีการละเลยไม่ปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาโดยมีการติดต่อหรือ สันเข้านั้นจะทำให้ผิดต่อหลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวได้เสมอ

4. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ไซมอน (Simon อ้างถึงใน สถิต คำลาเลี้ยง, 2544, หน้า 13) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้ว่า กล่าวคือ ถ้าจะพิจารณาว่างานใดจะมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ให้ดู ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กับผลผลิต (output) ที่ได้รับ เพราะฉะนั้นตาม ทรรศนะนี้จึงหมายถึง ผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้าและถ้าเป็นการบริหารราชการ องค์กร ของรัฐก็บอกความพึงพอใจของผู้รับบริการ (satisfaction) เข้าไปด้วยซึ่งอาจเขียนเป็น สูตรได้ดังนี้

$$E = (O-I) + S$$

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = Output คือ ผลผลิตหรืองานที่ได้รับออกมา

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากร

S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ปีเตอร์สัน และพลาวแมน (Peterson & Plowman อ้างถึงใน คทาฐ พรหมาน, 2545, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านทางธุรกิจ ในความหมายอย่างแคบว่าหมายถึง การลดต้นทุนในการผลิต และความหมายอย่างกว้าง หมายถึงคุณภาพของการมีประสิทธิภาพ (quality of effectiveness) และความสามารถในการผลิต (competence and capability) และ ในการดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่จะถือว่ามี ประสิทธิภาพสูงสุด ก็เพื่อสามารถผลิตสินค้า หรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่ต้อง การที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุดเพื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพันด้านการ เงินที่ มีอยู่ ดังนั้นแนวความคิดของคำว่าประสิทธิภาพในด้านธุรกิจมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ ต้นทุน (cost) คุณภาพ (quality) ปริมาณ (quantity) และวิธีการ (method) ในการผลิต

การบริหารงานของเทศบาล

การบริหารงาน ประกอบด้วย คณะเทศมนตรี จะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายแนวทางการปฏิบัติงานในการพัฒนาท้องถิ่น จึงเห็นได้ว่าหน้าที่สำคัญในการวางแผนดำเนินงาน ก็คือคณะเทศมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมจัดทำให้เป็นไปตามแผนนั้น จึงเท่ากับว่าคณะเทศมนตรีรับผิดชอบในการวาง “นโยบาย” นั้นเอง เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารงานของรัฐบาลแล้ว คณะเทศมนตรีก็เช่นเดียวกับคณะรัฐมนตรี ซึ่งบริหารราชการดำเนินนโยบาย ส่วนงานประจำทั้งหมดย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของปลัดเทศบาลหรือคล้ายกับปลัดกระทรวง

สำหรับสภาเทศบาล จะทำหน้าที่การตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งกับตัวบทกฎหมาย ซึ่งใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปในเขตเทศบาล หรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล และตามที่

กฎหมายบัญญัติและให้อำนาจไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในกรณีหลังนี้กฎหมายได้ให้อำนาจแก่ศาลมาก ในการวางนโยบายและการควบคุมการบริหารงานของคณะเทศมนตรี การใช้อำนาจที่นับว่าสำคัญที่สุดของศาลในกรณีนี้คือ การพิจารณาตราเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี นับว่าศาลสามารถใช้ อำนาจอย่างสูงสุดในการบริหาร และควบคุมคณะเทศมนตรี

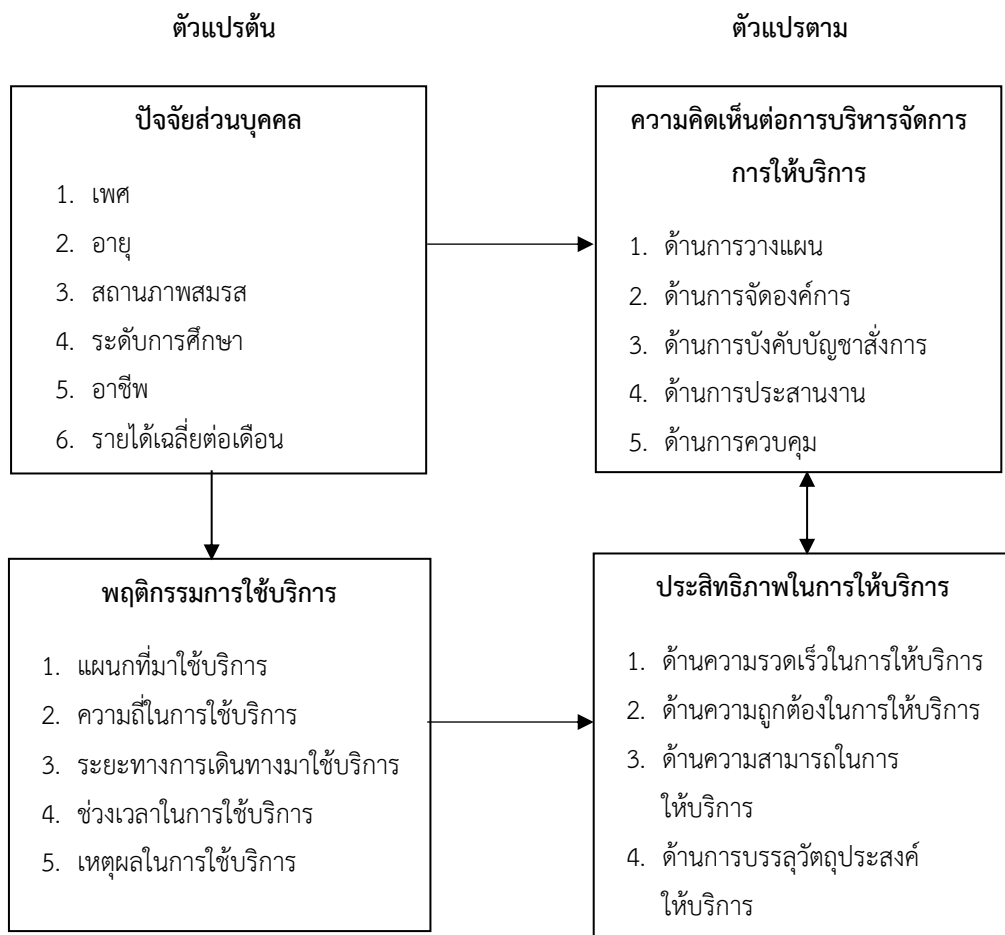
การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล)

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น รศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูลย์ ได้ให้ความเห็นว่าการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจ หากการกระจายอำนาจโดยปราศจากการกำกับดูแลแล้วย่อมทำให้รัฐเดี่ยวไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้ ดังจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 1 บัญญัติว่า “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงเป็นต้นกำเนิดของการกำกับดูแลที่สำคัญของรัฐเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา 280-290 ได้กำหนดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข ดังนี้

การกระทำเท่าที่จำเป็น กระทำตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวม

กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มาใช้บริการที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1,100 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างและได้ใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ตามสูตรของ Taro Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(E)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

E = 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

(Yamane, T. 1967. Elementary Sampling Theory, USA: Prentice Hall)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1,100}{1 + 1,100(0.05)^2} \\ n &= 293.33 \end{aligned}$$

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร 1,100 คน และกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 294 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิด โดยแบ่งโครงคำถามออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพ มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการของประชาชน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีต่อการให้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามวัดระดับประสิทธิภาพการให้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะประสิทธิภาพการให้บริการ เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended questions)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยการสำรวจ (survey) ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล วิธีการแจกแบบสอบถาม ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก เทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ส่งแบบสอบถามแก่ผู้ที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยทำการทดลองเก็บข้อมูล (Try out) จำนวน 30 ชุด สำหรับตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
3. แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและส่งคืนจำนวน 30 ชุด
4. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายความถี่และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการ ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้มาใช้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม
- 2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) เพื่อใช้อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลมตอนที่ 4 ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม
- 3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) เพื่อใช้อธิบายค่าความแปรปรวนของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลมตอนที่ 4 ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม
- 4) ทดสอบสมมติฐาน ด้วย t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่มีผลความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลมและประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม
- 5) ทดสอบสมมติฐาน ด้วย One-Way ANOVA :F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการและพฤติกรรมของผู้มาใช้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลมกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม และประสิทธิภาพการ

ให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลมเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยค่า LSD (Least – Significant Different)

7. สรุปผลการวิจัย

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการ

ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่มีอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 มีสถานภาพสมรส จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,000 – 20,000 บาท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4

2) พฤติกรรมของผู้มาใช้บริการเทศบาลตำบลบ้านแหลม

ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่มีแผนกที่มาใช้บริการ คือ สำนักปลัด จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 61.6 ความถี่ในการใช้บริการ คือ 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 ระยะทางการเดินทางถึงเทศบาลตำบลบ้านแหลมน้อยกว่า 1 กิโลเมตร จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 ช่วงเวลาที่มาใช้บริการเทศบาลบ้านแหลม เวลา 8.00 – 10.00 น. จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 และเหตุผลในการใช้บริการเทศบาล เพราะขออนุญาตต่าง ๆ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6

3) ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม มีความคิดเห็นในระดับมาก

4) ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านความถูกต้องในการให้บริการ ด้านความสามารถในการให้บริการ และด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ในการให้บริการ มีความคิดเห็นในระดับมาก

5) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มาใช้บริการ พบว่า

5.1) ผู้มาใช้บริการที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน

5.2) ผู้มาใช้บริการที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน

5.3) ผู้มาใช้บริการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมไม่แตกต่างกัน

5.4) ผู้มาใช้บริการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมแตกต่างกัน

5.5) ผู้มาใช้บริการที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการที่มีต่อประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1) ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม มีความคิดเห็นในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปฏิบัติงานด้านการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนมีการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานและกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และมีการปฏิบัติงานในการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ ตามลำดับ

2) ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ด้านความถูกต้องในการให้บริการ ด้านความสามารถในการให้บริการ และด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ในการให้บริการ มีความคิดเห็นในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลบ้านแหลม มีการปฏิบัติงานขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความคล่องตัวการปฏิบัติงานด้านสถานที่ของหน่วยงาน สะดวกในการเดินทางมารับบริการและ

ปฏิบัติงานด้านป่ายประชาสัมพันธ์ มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายโดยการนำปัจจัยทางการจัดการมาช่วยในการบริหารงานต้องมีการวางแผนที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลทิพย์ ภูบุญอิม (2553) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหัวนาคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ หนูฤทธิ์ (2557) ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นว่า รพ.สต. มีการจัดบริการดีกว่าเมื่อคราวเป็นสถานีนามัย เดิมประชาชนผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นว่าการให้บริการของ รพ.สต. มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ และด้านการบริการ พบว่ามีประสิทธิภาพทุกด้านโดยเฉพาะด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ พบว่ามีระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริชล สมพันธ์ (2551) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูนโดยรวมมีคุณภาพสูงมากเมื่อพิจารณาคุณภาพบริการแต่ละด้านพบว่าด้านประสิทธิภาพด้านคุณภาพด้านความเสมอภาคด้านความเป็นธรรมด้านสนองตอบความต้องการด้านความสะดวกสบายและด้านความความพร้อมให้บริการมีระดับคุณภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการวิจัยการให้บริการและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการของเทศบาลอื่นๆ ในจังหวัด เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด นำไปสู่แนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป
- 2) ควรทำการวิจัยในเชิงลึก โดยแยกศึกษาเฉพาะประเภทงานที่มีการให้บริการประชาชน เพื่อให้ทราบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการของเทศบาลในด้านนั้น ๆ ได้ชัดเจนขึ้น และทำให้สามารถทราบถึงปัญหาที่ควรปรับปรุงได้ตรงจุดมากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร.
- คชาวุธ พรหมายน. (2545). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสุขภาพจิต จังหวัดอุบลราชธานี**. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จำนงค์ หอมแย้ม และภราดร หอมแย้ม. (2549). **ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ**, กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุานบัณฑิต จำกัด.
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2548). **การบริหารราชการไทย**. หน่วยที่ 11, นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณัฐพัชร ล้อประดิษฐ์พงษ์. (2549). คู่มือสำรวจความพึงพอใจลูกค้า. กรุงเทพมหานคร: ประชุมทอง
พรินต์ติ้ง กรู๊ป,

ธนัชพร หาระบุตร. (2555). ความคาดหวังของผู้รับบริการต่อคุณภาพบริการห้องรับรองนายทหาร
ระดับชั้นนายพล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

อลิษา ศรีสุขใส. 2551. ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการของธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด
(ไทย) จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Millet. (1954). *Management in the Public Service*. The quest for effective performance.
New York: McGraw-Hill Book.

Simom, A. (1960). *Administrative behavior*. New York: The Mc million

การศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นาคยา เกตุสมบุญ
สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในชุมชนตำบลบ้านใหม่ และ 3) เพื่อวิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชนท้องถิ่นสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความมั่นคงและยั่งยืนตลอดต่อไป โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกจากการลงพื้นที่สำรวจด้วยตนเองและทำเวทีชาวบ้าน (PAR) และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลงานวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปและบริบทชุมชนของตำบลบ้านใหม่ มีอาณาเขตชุมชนตำบลบ้านใหม่ มีพื้นที่ 5.732 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,603 ไร่ โดยแบ่งเป็นหมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน ประชากรของตำบลบ้านใหม่ ทั้ง 4 หมู่ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,078 คน แบ่งเป็น ชาย 991 คน หญิง 1,087 คน ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่มีการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนจัดตั้งกลุ่มอาชีพและมีอุทยานมหาราชหลวงปู่ทวด 1 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคม ติดถนนสายเอเชียหมายเลข 2 มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้านเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน และถนนทางหลวงชนบทเชื่อมต่อจากถนนสายเอเชีย ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านใหม่ มีวัดวชิรธรรมารามหรือพุทธอุทยานมหาราชหลวงปู่ทวด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพของชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่ มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ประเพณีสงกรานต์ จะมีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีกวนข้าวทิพย์ และประเพณีแห่เทียนพรรษา จัดในช่วงเข้าพรรษาของทุกปี

คำสำคัญ : ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลบ้านใหม่

Abstract

This research aimed to 1) to study the general history of people in the community of Ban Mai Sub-District, Maharaj District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 1) to study the way of life and wisdom of people in Ban Mai Sub-District community and

3) to analyze resources. That is the wisdom of the local community For promoting tourism in the community that can be a stable and sustainable tourism destination Data from documents and data collection were studied by taking notes from self-survey sites and villagers' forum (PAR) and interviewing community leaders in Ban Mai Sub-District, Maharaj District, Ayutthaya Province

The research results found that General condition and community context of Ban Mai Subdistrict There is an area of Tambon Ban Mai with an area of 5.732 square kilometers or 3,603 rai, divided into 4 villages, the population of the 4 villages of Ban Mai sub-district has a total of 2,078 people, divided into 991 men, 1,087 women, the potential of the community and the area is grouped. Of the people in the community formed a professional group and there was 1 Maharaj Park of Luang Pu Thuat as a tourist attraction, transportation on the Asian road number 2, there was a reinforced concrete road in the village to connect the village And rural roads connected from Asian roads Cultural Tourism Resources in Ban Mai Subdistrict There is Wat Wachira Thammaram or Buddha Park Maharaj Luang Pu Thuat. It is a sacred tourist attraction and is revered by the villagers in Ban Mai Sub-District. There is an event annually on the 10th day of the 5th month of every year Songkran Festival. There will be watering over the elderly. Kao Thip Stirring Tradition And the traditional Buddhist Lent parade Organized during the Buddhist Lent every year

Keywords: History Local Wisdom of Ban Mai Subdistrict

1. ความนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศในทวีปเอเชียที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศและเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์คือการมีกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางในการเดินทางโดยมีสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองเป็นที่รองรับนักท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบวกกับความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและโบราณสถานที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานเอกลักษณ์ความเป็นไทย ประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาและความมีไมตรีจิตของคนไทยที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย รัฐบาลจึงได้มีการกำหนดทิศทางเพื่อเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และพัฒนาชุมชน ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่ของทุนทางวัฒนธรรม ที่หมายรวมถึง ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีของบรรพชนที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งในแต่ละชุมชนจะมีเอกลักษณ์ของตนเองทำให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญ

โดยเฉพาะแก่ชุมชนของจังหวัดนั้นๆ ถือว่าเป็นต้นทุนที่สามารถสร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวได้อย่างมหาศาล เพียงแต่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องช่วยกันนำต้นทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดในการพัฒนาการท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้วยที่เคยเป็นราชธานีเก่าที่สำคัญของประเทศไทย มีประวัติศาสตร์อันยาวนานถึง 417 ปี มีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากมาย มีวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา รวมทั้งได้รับเลือกจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ดังนั้น แนวทางที่จะพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียง และเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในระดับชุมชน ส่งต่อไปยังจังหวัดใกล้เคียงและประเทศโดยอาศัยการท่องเที่ยวได้นั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนนำไปประกอบการวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน และเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2.2 เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในชุมชนตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ทรัพยากรที่เป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชนท้องถิ่น สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความมั่นคงและยั่งยืนตลอดต่อไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดพื้นที่และสถานที่ในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาประวัติศาสตร์และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 ขอบเขตด้านประชากร

โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มเป้าหมาย และเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

กำหนดช่วงเวลาระหว่างเดือนมิถุนายน 2561 - กันยายน 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบสภาพทั่วไปและบริบทในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) ทำให้ทราบประวัติศาสตร์และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 3) ทำให้สามารถนำผลทรัพยากรที่เป็นภูมิปัญญาของคนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประวัติศาสตร์ หมายถึง เหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชุมชนจากอดีต และสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำ หรือสร้างแนวความคิดไว้ทั้งหมด รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดจากเจตจำนงของมนุษย์ ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หรือธรรมชาติที่มีผลต่อมนุษยชาติ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เอง และนำมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน

ตำบลบ้านใหม่ หมายถึง ทรัพยากรที่มีอยู่ในอดีตและสิ่งที่ชุมชนสร้างขึ้นในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

บริบทเกี่ยวกับชุมชนในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราชการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) **ลักษณะที่ตั้ง** องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 64 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 16 เดือนธันวาคม พ.ศ.2539 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 มีพื้นที่ 5.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,603 ไร่ มีระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอมหาราช ประมาณ 5 กิโลเมตร [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <https://www.tbma.go.th/สภาพทั่วไป> [สืบค้น 15 มิถุนายน 2562]

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวจากที่องค์กรสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้น ณ กรุงโรมประเทศอิตาลี (นิคม จารุมณี,2544) ได้ให้ความหมาย ของการท่องเที่ยวไว้คือการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางที่มีค่า 3 ค่า เป็นเงื่อนไขในการท่องเที่ยว ดังนี้

1) การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งโดยใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือใกล้ก็ได้

2) การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีสถานที่ที่เลือกเดินทางไปเยือนและใช้เวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นมักมีสถานที่ที่มีความสวยงามทางทัศนียภาพมากหรือเป็นสถานที่ที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่หรือเป็นสถานที่ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมที่น่าสนใจซึ่ง ณ ที่นั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจแก่ผู้มาเยือน

3) การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง มีจุดประสงค์ในการในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ แต่มีความมุ่งหมายในการเดินทางอย่างอื่นโดยผู้เดินทางอาจมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า 1 อย่างก็ได้

4.3 คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คุณค่าของภูมิปัญญาไทย ได้แก่ ประโยชน์ และความสำคัญของภูมิปัญญา ที่บรรพบุรุษไทย ได้สร้างสรรค์ และสืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง จากอดีตสู่ปัจจุบัน ทำให้คนในชาติเกิดความรัก และความภาคภูมิใจ ที่จะร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อไปในอนาคต เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม

ประเพณีไทย การมีน้ำใจ ศักยภาพในการประสานผลประโยชน์ เป็นต้น ภูมิปัญญาไทยจึงมีคุณค่า และ ความสำคัญ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2557 : ออนไลน์)

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กันทิมา จินโต.(2550). ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของชุมชนย่านคลองดำเนินสะดวกในการจัดการการท่องเที่ยว แบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay) พบว่า ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านทรัพยากรในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านการจัดการในชุมชนนั้น ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้าน การจัดการในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay) โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ซึ่งถือว่ายังไม่ได้มาตรฐาน บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ได้มาตรฐานบริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไทยได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านสภาพแวดล้อม ส่วนข้อที่ยังไม่ได้ มาตรฐานได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดการ ด้านมูลค่าเพิ่ม และด้านส่งเสริมการตลาด

5. วิธีดำเนินการ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาศักยภาพความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาถึงศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีโดยได้ศึกษารายละเอียดเนื้อหาสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเป็นหัวข้อ ดังนี้

5.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการจดบันทึกจากการลงพื้นที่สำรวจด้วยตนเองและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสารเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแนวคิดทฤษฎีผลงานการวิจัยและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีเพื่อการท่องเที่ยวในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) การเก็บข้อมูลจากการทำเวทีชาวบ้าน (PAR) เป็นวิธีในการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลของสภาพทั่วไป บริบทชุมชนและทำให้ทราบถึงศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีและปัญหาในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานภาครัฐ โดยเป็นผู้นำชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยศึกษาประชากรเป้าหมาย โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มตามขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งขั้นตอนการสำรวจข้อมูลยังได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้ ซึ่งผู้วิจัยเข้าพบหน่วยงานภาครัฐ เพื่อแสวงหาและคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องภายในชุมชนมาจำนวนประมาณ 5 คน คือนางสุทิน พุทธิเนตร นางละเอียด ไพโรบึง นางบังอร สุขวุฒิจิต นางปางทอง พิมพ์ตัน นางสาวเนียง สุขสมเกษม เพื่อให้ข้อมูลและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนในด้านต่าง ๆ ในภาพรวมของชุมชน

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data)

(1.1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

(1.2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารงานวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาจะได้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

(2.1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตั้งเวทีชาวบ้านแบบเจาะลึก (PAR) โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้างลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการโดยการกำหนดคำถามออกเป็นประเด็นให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย ก่อนเริ่มทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์โดยขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60 - 80 นาที

(2.2) ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปสั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ นอกจากนี้ยังได้จดบันทึกเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่ชุมชนนำเสนอมาเพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมรวมถึงความพร้อมหรือศักยภาพในการพัฒนา

(2.3) ข้อมูลจะถูกนำมาทำการบันทึก เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ
- 2) นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้งโดยละเอียดทุกบรรทัดและจึงตีความพร้อมทำการตั้งข้อความหรือประโยคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี
- 3) ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน โดยจะไม่มีการนำทฤษฎีไปควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำพูดหลักสำคัญที่ได้เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษาศักยภาพความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปและบริบทชุมชนของตำบลบ้านใหม่ มีอาณาเขตชุมชนตำบลบ้านใหม่ ทิศเหนือติดต่อกับตำบลท่าต่อ อำเภอมหาราช ทิศใต้ติดต่อกับตำบลหันสังข์ อำเภอบางปะหัน และทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลหัวไผ่ อำเภอมหาราช เขตการปกครองตำบลบ้านใหม่ มีพื้นที่ 5.732 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,603 ไร่ โดยแบ่งเป็นหมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน ประชากรของตำบลบ้านใหม่ ทั้ง 4 หมู่ มีจำนวน ทั้งสิ้น 2,078 คน แบ่งเป็น ชาย 991 คน หญิง 1,087 คน ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนจัดตั้งกลุ่มอาชีพและมีอุทยานมหาราชหลวงปู่ทวด 1 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคม ติดถนนสายเอเชียหมายเลข 2 มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้านเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน และถนนทางหลวงชนบทเชื่อมต่อจากถนนสายเอเชีย ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านใหม่ มีวัดชีธรรมาราม หรือพุทธอุทยานมหาราชหลวงปู่ทวด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคนนิยมมาไหว้เพิ่มมากขึ้น

โดยชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการปลูกข้าว ข้าวโพด พืช พืชสวนครัว และเลี้ยงสัตว์และอาชีพรับจ้าง ซึ่งภายในชุมชนยังมีการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแปรรูปจากการเลี้ยงปลา (ปลาเค็ม และปลาดุกแห้ง) ในหมู่ 4 และกลุ่มเพาะปลูกกล้วยสายพันธุ์ต่าง ๆ ในหมู่ที่ 3 ชาวบ้านมีกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมประเพณีร่วมกันที่สำคัญ คือ งานวันศาลพ่อแก่ทองดำ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพของชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่ มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีที่มีขึ้นภายในชุมชนตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีงานวันศาลพ่อแก่ทองดำ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็น

ที่เคารพของชาวบ้านในตำบลบ้านใหม่ มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ประเพณีสงกรานต์ จะมีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีกวนข้าวทิพย์ และประเพณีแห่เทียนพรรษา ซึ่งได้ทำ 2 วัดในตำบลบ้านใหม่ และหลวงปู่ทวด จัดในช่วงเข้าพรรษาของทุกปี

7.2 การอภิปรายผล

จากข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านการคมนาคมเพื่อเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านใหม่ ยังไม่สะดวกซึ่งต้องต่อรถหลายต่อและยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ยังไม่มีที่พักหรือที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ ไม่มีประเพณีหรือกิจกรรมชุมชนในการพาเที่ยวหรือมีแค่ที่พักท้องถิ่น ส่วนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในตำบลบ้านใหม่ ไม่มีความพร้อมเนื่องจากไม่มีกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม เพราะมีเฉพาะในช่วงเทศกาลเท่านั้น หากจะมีก็เป็นที่หลวงปู่ทวดที่เดียวทำการค้าขายรวมอยู่ทีเดียวคือทุกอย่างรวมอยู่ที่หลวงปู่ทวดหมดเพราะเป็นศูนย์กลาง ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับแนวทางและทฤษฎีการท่องเที่ยว 3 ปัจจัยหลักคือ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวและสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก 2) สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งต่าง ๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายที่สำคัญมากที่สุดคือเรื่องที่พักแรมไม่ว่าจะเป็น ที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์หรือโฮมสเตย์ เป็นสิ่งสำคัญอันดับรองลงมา คือการบริโภคจึงต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว 3) การเข้าถึงได้ เป็นการไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้คือต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นอย่างสะดวก ดังนั้น ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะได้รับจากการไปท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียว แต่บางคนอาจจะต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พักร้านอาหารชนิดต่าง ๆ

วัตถุประสงค์กับการท่องเที่ยว โรบินสัน (Robinson) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวของบุคคลมีอยู่ 8 ประการ คือ

- 1) เพื่อฟื้นฟูสุขภาพและร่างกาย
- 2) เพื่อสุขภาพอนามัย เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์อาบแดด อาบน้ำแร่
- 3) เพื่อเข้าร่วมหรือชมกิจกรรมทางกีฬา
- 4) เพื่อไปชมสิ่งที่แปลกใหม่ในต่างประเทศ
- 5) เพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ ความสนุกสนาน ความสดชื่น เพื่อการพักผ่อน
- 6) เพื่อสาเหตุส่วนตัว เช่น ไปเยี่ยมญาติไปพบเพื่อนใหม่หรือเพื่อหลบหนีคนที่ใกล้ชิดจำเจ

7) เพื่อเหตุผลทางด้านจิตใจ ศาสนา

8) เพื่ออาชีพและการธุรกิจ

ตามมติเอกฉันท์ของสหประชาชาติในการประชุมครั้งที่ 21 ในปีพ.ศ.2510 อันเป็นปีท่องเที่ยวสากลว่า “การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มนุษยชาติต้องการมากที่สุด ควรที่รัฐบาลของประเทศและมนุษย์ทุกคนจะสนับสนุน” (Burkart & Medlik, 1985 : 59) จากมูลเหตุจูงใจเพื่อการท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้ คงจะไม่มีมูลเหตุจูงใจอันใดอันหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นที่เด่นที่สุด แต่มีลักษณะผสมผสานกัน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (WTO, 2004) ได้ให้การอธิบายคำจำกัดความล่าสุดของการพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable Tourism) ว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะไม่ใช่เป็นเพียงแค่การท่องเที่ยว ขนาดเล็กหรือการตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche tourism segments) หากแต่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะต้อง ครอบคลุมถึงการตลาดโดยรวมหรือที่เรา รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวแบบมวลชน” (Mass tourism) โดยทั่วไปการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการเสมอภาคระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึง สังคมและวัฒนธรรมของคนทั้งในรุ่นปัจจุบันต่อไปจนถึงคนในอนาคต ดังนั้น หลักการและ แนวคิดที่สำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในคำจำกัดความของ WTO จึงประกอบด้วย

1) การท่องเที่ยวต้องตระหนักและใช้ทรัพยากรธรรมชาติความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

2) การเคารพในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัว และเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน

3) การสร้างความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรก่อให้เกิดการกระจายของรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว (tourism stakeholder) นอกจากนี้ยังควรที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงการมีส่วนร่วมสำคัญ ในการช่วยลดความยากจนในท้องถิ่นด้วย

ทั้งนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ได้รวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน หลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น จึงประกอบด้วยหลักการที่สำคัญคือ

1) อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี โดยต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอหรือ ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่า คุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้เพื่อลดการใช้ ทรัพยากรที่หายาก ส่วนการลดของเสีย เช่น ขยะปฏิภูลต้องหาวิธีการจัดการโดยการแยกประเภทขยะ ขยะแห้งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้การใช้ซ้ำ และการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์และนำหมักปุ๋ยจุลินทรีย์ได้

3) รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม ต้องวางแผนขยายรากฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นใน แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่ม คุณค่าและมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

4) ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องมีการประสาน แผนการพัฒนาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, อบต.) แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวงกรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การ พัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

5) นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น ต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรม การท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริม การขยายการท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้นเป็นการสร้างรายกระจายสู่ประชากร ที่ประกอบการในท้องถิ่น

6) การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ต้องร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรรวม โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วม วิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริม การขยายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการ การท่องเที่ยวในท้องถิ่น

7) มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องมีการประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ร่วมประชุมหารือ ทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมปฏิบัติ ในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้ง ในด้านผลประโยชน์ที่ต่างกัน

8) การพัฒนาบุคลากร ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้การฝึกอบรม การส่งเจ้าหน้าที่ดูงานอย่างสม่ำเสมอให้มีความรู้มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

9) การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว ต้องร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการการขาย ให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ หนังสือคู่มือ วีดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

10) ประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย จำเป็นต่อการแก้ปัญหาและ เพิ่มคุณค่าคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการประเมินผล การ ตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิเคราะห์อย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบ ความเห็นจากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุง และแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ไม่เป็นไปตามการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใน 10 ข้อดังกล่าว ยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาทรัพยากรของชนรุ่นหลังด้วย

ด้วยผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในตำบลบ้านใหม่ ในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องหรือเป็นไปตามผลงานวิจัยที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ดังเช่น

พจนา ชั่วพล (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่อำเภอคำม่วงจังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 9 แห่ง กระจายอยู่ในทุกตำบลของอำเภอคำม่วง มีสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ 3 ด้าน คือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี จำนวน 3 แห่ง คือ สิมโบราณตำบลเนินยาง พระบรมธาตุเจดีย์วัดสีลมมหาเถรานุสรณ์ ตำบลโพธิ์หม้อไหโบราณ ตำบลนาทัน 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 3 แห่ง คือ ภูพานหยอด ตำบลทุ่งคลอง อ่างเก็บน้ำห้วยสมอบท ตำบลดินจี่ แหล่งไม้กลายเป็นหิน ตำบลนาบอน และด้านวิถีชุมชน จำนวน 3 แห่ง คือ สวนศิริบุตร ตำบลโพธิ์ ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทยผ้าไหมแพรวบ้านโพธิ์ ตำบลโพธิ์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพื้นฟูเศรษฐกิจ ตำบลนาบอน การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมพบว่า มีการดำเนินการใน 2กลุ่ม คือ การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยกลุ่มราชการ และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน กลุ่มราชการกำหนดนโยบายและแผนงานการท่องเที่ยว ให้การสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์บอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว จัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ของชุมชนและให้ความรู้ในการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ การทำนุบำรุงรักษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่วนการจัดการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าได้มีขั้นตอนในการจัดการการท่องเที่ยวไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น แนะนำแหล่งท่องเที่ยว อาสาสมัครนำเที่ยว ขั้นตอนดำเนินการ มีการทำความสะอาด จัด ปรับ ตกแต่ง บำรุง รักษาแหล่งท่องเที่ยว และขึ้นสรุปผลการดำเนินงาน มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อวางแผนทางการดำเนินงาน ทุกเดือน โดนสรุป สภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วน มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเส้นทางหลักถึง 4 เส้นทาง ติดต่อกัน 3 จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสกลนคร และมีเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวสะดวก เป็นถนนลาดยางส่วนใหญ่ และติดต่อเชื่อมโยงกันเป็นรูปวงแหวนสู่แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 9 แห่ง และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดรูปแบบการบริหารจัดการโดยภาครัฐและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป

กฤษฎา ชูอภัย (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเห็นว่า ปัจจัยทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความเห็นว่าปัจจัยทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ส่วนในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศพบว่าการบอกต่อจากคนใกล้ชิด คนรู้จัก และอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลมากที่สุด ในด้านค่าครองชีพและงบประมาณในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลมากที่สุด ส่วนในด้านความน่าสนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความเห็นว่ายังไม่แน่ใจ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีความเห็นว่าสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างชะลอตัวเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมือง โดยเล็งเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดขึ้นในรูปแบบของโฮมสเตย์ และต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับความเห็นของผู้นำชุมชนบ้านหลวงเหนือมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ประกอบการ อีกทั้งยังพบปัญหา 3 ส่วน คือ 1. ปัญหาภายนอกชุมชนได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง 2. ปัญหาภายในชุมชน เช่น การขาดความเข้มแข็งของชุมชนในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและภาษาอังกฤษ เป็นต้น 3. ปัญหาจากภาครัฐ คือ การขาดการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐเท่าที่ควร สำหรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ผลกระทบด้านบวกทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นรายได้ การประชาสัมพันธ์ชุมชน ส่วนผลกระทบด้านลบคือ อาจเกิดปัญหาด้านอาชญากรรม ยาเสพติด และโรคระบาด เป็นต้น แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านหลวงเหนือคือ การพัฒนารูปแบบของโฮมสเตย์ และการสร้างแหล่งความรู้ชุมชน

สุชาดา วงชัยภูมิ (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า

1. พัฒนาการของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท มีวิวัฒนาการ และการส่งเสริมประสบการณ์การจัดการและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยแบ่งออกเป็น 3ยุคคือ 1) ยุคเริ่มต้นการพัฒนาไปสู่การเป็นหมู่บ้านตัวอย่างซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีแบบแผนชัดเจน 2) ช่วงการค้นพบซากโบราณวัตถุและการพัฒนาชุมชนไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ช่วงการเริ่มนำการจัดการมาใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

2. ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาทในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานรัฐ และองค์กรการพัฒนา สอง เป็นหน่วยงานภายในชุมชนประกอบด้วย คณะกรรมการแหล่งที่พิกชุมชนบ้านปราสาท และกลุ่มเครือข่ายอาชีพหรือศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นบุคคลภายในหมู่บ้าน จะแบ่งแยกหน้าที่รับผิดชอบและการจัดการ เป็นกลุ่มทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกันและกัน ผลจากการศึกษาพบว่า สามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ดีตามศักยภาพของชุมชน

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่าชุมชนสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชนได้ดีตามศักยภาพชุมชน แต่จะต้องรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีๆ และวิถีการดำรงชีวิตในรูปแบบที่ได้สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษให้คงอยู่ มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานและต้องการให้พัฒนาปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาทพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ยังคงต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงการให้บริการของชุมชนในจุดต่าง ๆ ให้ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

5. แนวทางในการพัฒนาการจัดการที่เหมาะสมคือ ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนการท่องเที่ยวประจำปี ควรจัดทำคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวและคณะกรรมการชุมชน ควรมีการจัดเวทีสัมมนา เพื่อประชุมสรุปผลงานและทำการประเมินผลอย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการมอบหมายงานโครงการในด้านประชาสัมพันธ์และการตลาดให้มีความชัดเจน มีการจัดการแก้ไขปัญหาในระยะยาว รวมทั้งพัฒนาประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ และหาตลาดรองรับสินค้าของชุมชนให้เพียงพอ และจัดรูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปราสาทให้เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา และควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นหลัง

กันทิมา จินโต. (2550). ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของชุมชนย่านคลองดำเนินสะดวกในการจัดการการท่องเที่ยว แบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay) พบว่า ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ปัจจัยด้านทรัพยากรในชุมชนโดยรวมอยู่ ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านการจัดการในชุมชนนั้น ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้าน การจัดการในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรม ชนบท (Home stay) โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ซึ่งถือว่ายังไม่ได้มาตรฐาน บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ได้มาตรฐานบริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ไทยได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านสภาพแวดล้อม ส่วนข้อที่ยังไม่ได้ มาตรฐานได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดการ ด้านมูลค่าเพิ่ม และด้านส่งเสริมการตลาด

กันทนา แก้วศรี.(2553).ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ประเพณีออกหว่า และประเพณีแห่เทียนแหง ของ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ารูปแบบ การจัดการกิจกรรมของประเพณีออกหว่า เป็นประเพณีที่มี องค์ประกอบ 3 มิติ คือ 1) มิติของการตักบาตร เป็นการตักบาตรเวลาตี 5 ของช่วงฤดูกาลออก พรรษาจำนวน 3 วัน คือวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 2) มิติของการตกแต่งประดับประดา บนพื้นฐานของความ เชื่อของศาสนิกชนในการตกแต่ง ประดับประดาหน้าบ้านเพื่อต้อนรับการกลับมาของพระพุทธเจ้า หลังจากเสด็จไปโปรดพุทธมารดา และ 3) มิติของประเพณีแห่เทียนแหง เป็นการแห่เพื่อถวายเทียนพัน (1000) เล่ม เป็นพุทธบูชา

สุวัฒน์ นิลด ำ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดา เนินงานวิสาหกิจชุมชน ร้านจา หน่ายสินค้าศูนย์บริการทางหลวงเขาโพธิ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและ ความเป็นมาของการจัดตั้งร้านจำหน่ายสินค้าวิสาหกิจชุมชน เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนา และการ ดำเนินงานร้านค้าวิสาหกิจชุมชน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและการแก้ไขปัญหาร้านวิสาหกิจชุมชน ศูนย์บริการเขาโพธิ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ ทำ ให้องค์กรประสบความสำเร็จ นโยบายรัฐ ทุนทางสังคม วัฒนธรรมชุมชน สัมพันธภาพขององค์กรและ เครือข่ายฯ การจัดการความรู้แนวชุมชนปฏิบัติในองค์กรสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน เอกลักษณ์และศักยภาพในด้านต่างๆ ของสินค้าวิสาหกิจชุมชน มีผลต่อการดา เนินงานขององค์กร และ มียุทธศาสตร์แผนงานการจา หน่ายสินค้า สำหรับอุปสรรค ปัญหาในการดา เนินงานขององค์กร คือ มี พื้นที่จำกัดไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนสินค้า บริการ และลูกค้า ทุนสำหรับการรองรับการขยายการ ดำเนินงานขององค์กรผลการศึกษาพบว่า มีข้อจำกัดด้านศักยภาพของบุคลากรไม่พร้อมต่อการรองรับ การแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หน่วยงานรัฐมี ข้อจำกัดในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน หน่วยงานรัฐควรเปิดโอกาสและพื้นที่ให้กับองค์กรและ ส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุนทุนในการดา เนินงานพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรเพื่อรองรับการ

เปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน จัดหาเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ควรมีการขยายพื้นที่หรือสาขาเพื่อการเติบโตของธุรกิจชุมชน

8. ข้อเสนอแนะ

ด้วยการวิจัยเป็นการเฉพาะกรณีตำบลบ้านใหม่ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้เสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ตำบลบ้านใหม่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป
- 2) ควรมีมีการประสานงานกับผู้ประกอบการเดินรถประจำทางระหว่างศูนย์กลางเดินรถโดยสารจากชุมชนเมืองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มายังแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านใหม่
- 3) ควรจัดให้มีผู้มีจิตอาสาพาเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือมัคคุเทศก์น้อยในชุมชน และควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความชัดเจนเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป
- 4) หากจะมีการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทำวิจัยให้เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นทางการท่องเที่ยวจนกระทั่งถึงชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

9. เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). การสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย

พ.ศ. 2558. สืบค้นจาก <http://goo.gl/9pCqLE>.

คณะกรรมการแผนชุมชนหมู่บ้านหนองสรวง. (2561). แผนชุมชนประจำปี 2561 บ้านหนองสรวง หมู่ที่ 1

ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา.

เจนจิรา อักษรพิมพ์. (2560). กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบยั่งยืนในจังหวัด

นครราชสีมา. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 12 (3).

จิราภรณ์ แก้วมณี. (2557). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชน. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี :

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และ พัชรินทร์ เสริมการดี. (2556). การศึกษาศักยภาพและแนวทางการ

พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดนและ

บ้านโดนพานัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล. วารสารสุทธิปริทัศน์, 27(83), 97,105.

ยุพิน พิพัฒน์พวงทอง. (2549). การฟื้นฟูการท่องเที่ยวชุมชนบางกอกใหญ่ให้ยั่งยืน.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

พิฑูรย์ ทองฉิม. (2558). การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา

จังหวัดกระบี่. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ฟองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง. (2561). ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน.

วารสารอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2562, จาก

http://e-jodil.stou.ac.th/filejodi/18_4_622.pdf.

วันทิกา หิรัญเทศ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี. การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต,
วิทยาลัยราชพฤกษ์.

ศึกษาปัญหาขัดแย้งจากเหตุรำคาญของสุนัขจรจัดในชุมชนด้วยสันติวิธี
 Study the problems from the nuisance of Stray Dog Shelter
 in the Community by Peaceful Means

กรกนก เจริญทอง
 คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
 kornkanok_pui@hotmail.com

ทยาวิรี ช่างบรรจง
 อาจารย์ประจำ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
 tayawee6677@gmail.com

บทคัดย่อ

ศึกษาเรื่องศึกษาปัญหาขัดแย้งจากเหตุรำคาญของสุนัขจรจัดในชุมชนด้วยสันติวิธีร้องเรียนเหตุรำคาญในชุมชนและหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความขัดแย้งในชุมชน และเป็นการศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental research) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเหตุรำคาญในชุมชนโดยใช้หลักพุทธสันติ (Buddhist Peaceful Means Model) ผู้วิจัยทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากตำรา หนังสือ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นสันติวิธีและหลักพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสันติวิธี รวมทั้งข้อมูล สถิติเหตุรำคาญจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและหลักการจัดการเหตุรำคาญ นำมาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดรูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเหตุรำคาญในชุมชนโดยใช้หลักสันติวิธีร่วมกับหลักพุทธศาสนาให้เป็นรูปธรรม

ปัญหาสุนัขจรจัดเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุที่เจ้าของสุนัขปล่อยปละละเลยในการการดูแล และขาดการควบคุมการแพร่พันธุ์สุนัข ส่งผลทำให้ประชากรสุนัขในสังคมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และส่วนใหญ่เป็นสุนัขที่มีเจ้าของอยู่แล้วแต่ถูกนำปล่อยและสุนัขเหล่านั้นก็มีการแพร่พันธุ์อย่างรวดเร็ว กฎหมายการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 26 ประกอบกับพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 73 วรรค 2 มีสาระสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) เจ้าของสุนัขต้องควบคุมสุนัขไม่ให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ เช่น การก่อกำเนิดเสียงดังติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน 2) ต้องรักษาสถานที่เลี้ยงสุนัขให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ

คำสำคัญ : การจัดการ ความขัดแย้ง เหตุรำคาญในชุมชน

Abstract

This study was to study the problem of conflict caused by nuisance of stray dogs in the community by peaceful means of complaining about the nuisance in the community and to find the relationship of environmental factors affecting the conflict in the community. This study was a Quasi Experimental research, studying the results of using a conflict management model from community nuisances by using the Buddhist Peaceful Means Model. The researcher analyzed the content from textbooks, books, or research papers. related on the issue of peaceful methods and Buddhist principles related to peaceful means including information Nuisance statistics from environmental problems and nuisance management principles It was applied to create a form of conflict management from nuisances in the community by applying the principles of nonviolence together with Buddhist principles to be concrete.

The problem of stray dogs is an increasingly serious problem. This is due to the cause of dog owners neglecting to care, and lack of control over the breeding of dogs As a result, the dog population in society has increased. And most of them are dogs that are owned but are released and they breed quickly. The Dog Breeding or Releasing Law of 2005, Article 26, in conjunction with the Public Health Act B.E. Make noise continuously for a long time. 2) Must keep the dog premises clean at all times. Keep the waste from being touched by dogs on a regular basis.

Keywords: Management, Conflict, Nuisance in the community

1. ความนำ

ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบ้านหมู่บ้าน อาจยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขจรจัด และหลักการในการดูแลสุนัขจรจัดอย่างถูกวิธี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาความรู้ความเข้าใจกฎหมายสุนัขจรจัดของบุคลากรและประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณที่มีสุนัขจรจัด เพื่อให้ทราบว่าบุคลากรและประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับสุนัขจรจัดในระดับใด และควรเพิ่มเติมความรู้ในส่วนใด ด้วยวิธีการใดที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย และการสร้างการรับรู้การดูแลสุนัขจรจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป สุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือที่เรียกกันว่าสุนัขจรจัด เป็นสุนัขที่ไม่มีเจ้าของดูแลมักเห็นได้ทั่วไปในทุกพื้นที่ของประเทศไทย โดยเกือบทั้งหมดมาจากสุนัขบ้าน หรือสุนัขที่มีเจ้าของซึ่งไม่สามารถให้การดูแลเลี้ยงดูสุนัขเหล่านั้นได้ จึงได้นำมาปล่อยตามสถานที่ต่าง ๆ สุนัขมีการผสมพันธุ์ตามสัญชาตญาณของสัตว์ ทำให้เกิดการขยายเผ่าพันธุ์ และ

เพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดนำมาซึ่งปัญหา และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การทอดทิ้งสัตว์ คือการขาดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์และผู้เพาะเลี้ยงสัตว์ ในบางกรณีเป็นการเพาะเลี้ยงตามกระแสนิยมและทอดทิ้งเมื่อไม่ต้องการเมื่อขายไม่ได้ หรือหมดความเห็นคุณค่าในตัวสุนัขที่เลี้ยงไว้ และการละเลยปล่อยให้สัตว์เลี้ยงออกไปนอกสถานที่โดยขาดการควบคุม การทอดทิ้งเกิดขึ้นได้กับสัตว์เลี้ยงแทบทุกชนิด เช่น สุนัข แมว หนูกระต่าย งู กิ้งก่า เป็นต้น ทั้งนี้สุนัขเป็นสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง และสร้างปัญหามากที่สุดชนิดหนึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 กล่าวคือ นอกจากจะมีการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาคแล้วยังมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอันเป็นผลจากความพยายามของรัฐบาลแต่ละยุคด้วยกัน. (ศรวรรณ แก้วมงคล, 2559)

ปัญหาสุนัขจรจัดถือเป็นวาระระดับชาติ เป็นเรื่องใหญ่เกินกว่าที่กรมปศุสัตว์จะทำเพียงกรมเดียว ต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยกัน ทั้งสาธารณสุข กทม. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอ็นจีโอ ควบคู่ไปกับการรณรงค์ให้คนเลี้ยงสุนัขมีความรับผิดชอบ ในกระบวนการจัดการปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเกี่ยวกับสุนัขจรจัดนั้น มีหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสุนัขหลาย หน่วยงานประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมปศุสัตว์ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการด้านสัตว์ทุกประเภท ซึ่งแตกต่างกันตามบริบทต่างๆ กระทรวงสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการด้านสาธารณสุข และดูแลรักษาโรคและสุขอนามัยของประชาชน กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการออก กฎระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจด้านการจัดการสาธารณสุข ต้องแก้ไขเหตุ เดือดร้อนราคาด่านและป้องกันมิให้เกิดโรคจากสัตว์สู่คน จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมานั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ อันนำไปสู่การแก้ปัญหาในระดับประเทศต่อไป ประชากรสุนัขในประเทศไทย จากข้อมูลทางสถิติการสำรวจประชากรสุนัขของสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรค กรมปศุสัตว์ ที่ได้ทำการเมื่อปี พ.ศ. 2557 แสดงข้อมูลของสุนัขทั่วประเทศ มีจำนวนประมาณ 8,587,537 ตัว แบ่งเป็นสุนัขมีเจ้าของประมาณ 7,864,912 ตัว ไม่มีเจ้าของประมาณ 722,625 ตัว และในการสำรวจประชากรสุนัขทั่วประเทศครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ.2559 พบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรสุนัขประมาณ 7,380,810 ตัว แบ่งเป็นสุนัขมีเจ้าของประมาณ 6,622,364 ตัว ไม่มี เจ้าของประมาณ 758,446 ตัว

จากข้อมูลทางสถิติข้างนี้ได้ว่าถึงแม้จำนวนประชากรสุนัขในภาพรวมของประเทศจะมีปริมาณที่ลดลง แต่ในระดับพื้นที่แหล่งเศรษฐกิจสำคัญกลับมีจำนวนประชากรสุนัขที่ไม่มีเจ้าของเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากสุนัขที่ไม่มีเจ้าของนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา เพราะหากปล่อยปะละเลย ปัญหาที่เกิดจากสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะสร้างผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ หรือความล้มเหลวของส่วนราชการในการให้ความสำคัญงานบริการสาธารณะด้านการควบคุมโรค สุขอนามัย ความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนต่อการถูกทำร้าย หรือแพร่เชื้อโรคจากสุนัขที่ไม่มีเจ้าของในประเทศซึ่งจากจำนวนปริมาณที่สุนัขมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากนั้น จะส่งผลความรุนแรงและสร้างปัญหามากมาย ให้กับประชาชนในพื้นที่ ทั้งยังก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ เป็นพาหะนำโรคก่อให้เกิดอันตรายกับผู้ที่เกี่ยวข้องไปมา และประเด็นปัญหาที่สำคัญที่จะเกิดจากการที่มีสุนัขจรจัดเป็นจำนวนมากนั้น ก็อาจมีสุนัขที่ติดเชื่อพิษสุนัขบ้า ทำให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้าจากสัตว์สู่คนได้ ซึ่งโรคพิษสุนัขบ้านี้ ไม่สามารถรักษาได้ หากไม่ได้รับวัคซีนป้องกันอย่างทันท่วงที ผู้รับเชื้อจากการโดนกัด หรือชวนอาจได้รับอันตรายจนถึงแก่ชีวิตได้จากปัญหาดังกล่าว การจัดการปัญหาสุนัขจรจัดของส่วนราชการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีจึงเป็นส่วนขับเคลื่อนที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาถึง สภาพปัญหา สถานการณ์ มาตรการในการจัดการปัญหา รวมถึงภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาอย่างไร และมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดหรือไม่อย่างไร รวมถึงวิเคราะห์แนวทางในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

ที่มา : <https://dogchillout.com/ชีวิตสุดเศร้าของสุนัขจรจัด/>

หากกล่าวถึงสุนัขที่มีอยู่ทั่วทุกมุมโลก เรามักจะคุ้นเคยกับสุนัขจรจัดที่หันซ้ายหันขวาก็จะเจอมากกว่าสุนัขเลี้ยงเสียอีก เพราะสุนัขจรจัดมีอยู่ทุกมุมของหลาย ๆ พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน โรงพยาบาล หมู่บ้านหรือแม้แต่ในชุมชนเล็ก ๆ ก็มักจะได้ยินเสียงเห่า หอน ทุกเวลา เพราะสุนัขเหล่านี้ล้วนแต่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างสุนัขที่มีเจ้าของ เนื้อตัวอาจจะดูสกปรกไม่สะอาดตา บางตัวอาจจะ

มีผลจากการโดนมนุษย์ทำร้ายหรือพวกสัตว์กัดกันเองเพื่อแย่งชิงอาหารที่มีอยู่จำนวนน้อยนิดประทังชีวิตไปวัน ๆ บนถนนหนทางหลายจุดจึงเป็นที่พักอาศัยของเหล่าสุนัขที่มีทั้งตัวเล็ก ตัวใหญ่ หลากหลายสายพันธุ์นอนเกลื่อนกลาดให้เห็นอยู่ทุกมุม ไม่ว่าจะเป็นใต้ท้องรถ ใต้เก้าอี้ บนเก้าอี้ ใต้สะพานลอย ฯลฯ โดยหวังแค่เพียงอาศัยหลบแดดในตอนกลางวัน และหากบางวันมีน้ำขัง ฝนตก สุนัขเหล่านี้ก็ไม่สามารถเลี้ยวพื้นที่นอนได้เลย มันต้องคลุกฝุ่น ดิน โคลน น้ำสารพัดเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดในแต่ละวัน มนุษย์เสียเองที่มักจะทำลายที่นอนที่มันเคยนอนทุกวัน โดนไล่มันออกไปจากพื้นที่เพื่อหวังแค่ไม่ให้มารกทูลงตามหน้าบ้านหรือพื้นที่รอบ ๆ บ้าน โดยไม่ได้คำนึงถึงจิตใจของสุนัขที่ไร้ที่นอน ชีวิตในแต่ละวันของสุนัขที่ไร้การดูแลจะต้องเผชิญกับมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ในการวิ่งหนี การไล่ด้วยการสาดน้ำ หรือการถูกตีเมื่อยามต้องไปหาอาหารกิน สุนัขทำได้แค่เพียงวิ่งหนีเพื่อเอาชีวิตให้รอด ในแต่ละวันอยู่แบบวาดระแวงไม่เคยมีแม้แต่อาหารเดินไปหาอาหารในพื้นที่ตรงจุดอื่นแทน อาหารบางวันสุนัขเหล่านี้ไม่มีอาหารกินเลยต้องทนหิวในแต่ละวัน ถ้ามีคนใจดีให้อาหาร 1 ครั้งสุนัขเหล่านี้จะจำไปตลอดเห็นแค่รถผ่านมา ก็จะวิ่งตามเพราะว่าจำได้ว่าเคยได้ให้อาหาร ช่วยให้วันนั้นไม่ต้องทรมานกับความหิวโหย โชคร้ายสำหรับสุนัขที่เพิ่งเกิดออกมาไม่นานที่ยังไม่สามารถหาอาหารหรือที่พักได้เอง มันอาจจะต้องเผชิญกับสัตว์ตัวใหญ่ที่พยายามแย่งชิงความเป็นใหญ่ อาจจะถูกทำร้ายกัด เหว่ ขู่จนส่งเสียงร้องดังไปทั่วพื้นที่นั้น ๆ แต่ไม่มีใครสามารถไปช่วยเหลือให้รอดพ้นจากการโดนทำร้ายได้เลย. ปัจจุบันนี้มีหลากหลายมูลนิธิเกี่ยวกับสัตว์เข้ามาจัดระบบการช่วยเหลือดูแลสุนัขจรจัดทั้งหลายให้ได้เข้ามาอยู่ในสถานที่พักแบบเป็นหลักเป็นแหล่ง มีอาหารและการดูแลเรื่องความสะอาด แต่ปัญหาที่มีมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าใช้จ่าย ยารักษาโรคจากการที่สุนัขได้รับบาดเจ็บ บาดเจ็บและที่สำคัญคือการที่ในแต่ละชุมชนมีสุนัขจำนวนมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง ปัญหาเหล่านี้ก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างร้อยเปอร์เซ็นต์และนับวันก็จะมีสุนัขจรจัดเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานหรือผู้มีจิตศรัทธายื่นมือเข้าช่วยเหลือก็ตาม

ที่มา : <https://dogchillout.com/ชีวิตสุดเศร้าของสุนัขจรจัด/>

2. เนื้อหาสาระสำคัญ

ความสำคัญในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยการขยายตัวของสังคมเมืองทำให้รูปแบบครอบครัวของคนไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และรูปแบบพฤติกรรมการเล่นสนุกของคนไทยมีความเปลี่ยนแปลงไป จากแต่เดิมที่คนไทยมักจะเลี้ยงสุนัขไว้เพื่อเฝ้าบ้านเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการเลี้ยงสุนัขเพื่อคลายเหงาหรือเลี้ยงเป็นงานอดิเรกกันมากขึ้น การเลี้ยงสุนัขในลักษณะนี้ผู้เลี้ยงมักจะมองเห็นสุนัขเหล่านั้นเป็นเสมือนหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวมากกว่าการเลี้ยงสุนัขเพื่อการใช้งานในรูปแบบอื่น ๆ การเลี้ยงสุนัขโดยเปรียบเสมือนหนึ่งในสมาชิกครอบครัวนั้นจะมีการใส่ใจในรายละเอียดในการเลี้ยงมากกว่าการเลี้ยงไว้เพื่อใช้งาน ความคาดหวังของผู้ที่ต้องการเลี้ยงสุนัขในรูปแบบนี้ก็จะสูงขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของพฤติกรรมของสุนัขซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผล ต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงและสุนัขอีกด้วย การเลี้ยงสุนัขโดยปราศจากความเข้าใจในลักษณะนิสัยเฉพาะตัวหรือประสาสายพันธุ์ของสุนัขนั้นจะส่งผลให้ทั้งผู้เลี้ยงสุนัขและสุนัขไม่มีความสุขในการอยู่ร่วมกันได้ การแก้ปัญหาในปัจจุบันของผู้ที่ประสบปัญหาพฤติกรรมของสุนัขนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี เช่น (1) การนำสุนัขไปฝึกในโรงเรียนฝึกสอนสุนัขทั้งที่มีค่าใช้จ่ายหรือไม่ค่าใช้จ่ายก็ตาม (2) ยอมอดทนและปรับตัวให้ชินกับพฤติกรรมของสุนัข (3) ยกสุนัขให้ผู้อื่นนำไปเลี้ยง (4) ฝึกสุนัขด้วยตนเอง (5) การทอดทิ้งสุนัข โดยปล่อยให้เป็นสุนัขจรจัด เป็นต้น ในปัจจุบันสุนัขจรจัด ส่วนหนึ่งมีแหล่งที่มาสำคัญ คือ ในอดีตเคยเป็นสุนัขมีผู้เลี้ยงมาก่อน (ธนาภ ศรีสถาพร, 2557) สุนัขจรจัด นับเป็นปัญหาสังคมในรูปแบบหนึ่งซึ่งในปัจจุบันจำนวนสุนัขจรจัดมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ สุนัขจรจัดเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และสาธารณสุข ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีกลุ่มคน และองค์กรต่าง ๆ ได้มีความพยายามที่จะลดปัญหาสุนัขจรจัดด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น นโยบายจากภาครัฐในการลดปัญหาสุนัขจรจัด โดยดำเนินการทำหมันฟรีให้กับสุนัขที่ไม่มีผู้เลี้ยง การนำสุนัขไปเลี้ยง ศูนย์รับเลี้ยงของกรุงเทพมหานคร การจัดตั้งโครงการหาบ้านใหม่ให้แก่สุนัข การจดทะเบียนสุนัขเลี้ยงโดย การทำสัญลักษณ์ด้วยไมโครชิป เป็นต้น และการรวมกลุ่มกันของประชาชนทั่วไป มีการนำสุนัขจรจัดไปทำหมัน การหาบ้านใหม่ให้แก่สุนัขโดยผ่านทางโรงพยาบาลสัตว์ คลินิกรักษาสัตว์ หรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประกาศหาบ้านให้แก่สุนัขอีกด้วย

ความพยายามแก้ปัญหาจากทางภาครัฐและเอกชนในการแก้ปัญหาสุนัขจรจัดนั้นยังคงมีการดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้

ถึงแม้สุนัขจรจัดจะถูกนำตัวไปอยู่ในการดูแลของภาครัฐแล้วแต่สุนัขเหล่านั้นก็ยังไม่ได้รับการดูแลที่ดีเท่ากับการมีบ้านที่จะให้การเลี้ยงดู ดูแลเปรียบเสมือนหนึ่งในครอบครัวตลอดจนสิ้นอายุขัย การส่งเสริมให้สุนัขจรจัดมีบ้านนั้นนับเป็นการยาก ยิ่งเป็นสุนัขที่โตแล้วไม่ใช่ลูกสุนัขก็ยากจะมีคนรับเลี้ยงดู เนื่องจากสุนัขที่โตแล้วมักจะมีรูปร่างหน้าตาไม่น่ารักเหมือนกับลูกสุนัขหาให้จำนวนของสุนัขจรจัดที่อยู่ในการ

ดูแลของภาครัฐมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และยังมีกรณีที่มีผู้นำสุนัขโตไปเลี้ยงแล้วพบว่าบุคลิกลักษณะนิสัยของสุนัขที่โตเต็มวัยแล้วมักจะแก้ได้ยาก และยังมีปัญหาเรื่องพฤติกรรมที่แตกต่างจากสุนัขอื่น ๆ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ถูกเลี้ยงดูมาก่อนตามมา 1. รัฐควรให้ความสำคัญกับการก่อบริษัทนโยบายสาธารณะและการแปลงนโยบายไปปฏิบัติในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าระดับชุมชน โดยเกิดจากระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน ที่เข้ามาร่วมรับรู้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นจริง ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผลเพราะนโยบายสาธารณะของท้องถิ่นที่เกิดจากระบวนการมีส่วนร่วม ก็มีความหมายสำหรับท้องถิ่นนั้น ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพราะชุมชนเป็นเจ้าของยิ่งกว่านั้นรัฐควรสนับสนุนให้ท้องถิ่น ภาครัฐ/เครือข่ายและประชาชนทำยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าระดับชุมชน 2. ด้านการปฏิบัติ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายสุขภาพ ในการกำหนดยุทธศาสตร์กำจัดโรคพิษสุนัขบ้าระดับชุมชน ที่มีความเชื่อมโยง ตอบสนองตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนระหว่างยุทธศาสตร์ที่ชุมชนร่วมกันทำขึ้นมา กับการปฏิบัติตามโครงการและการประเมินผลในชุมชนนั้น ที่จัดได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน 3. ด้านวิชาการ ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนแบบครบวงจร ร่วมคิดในการสร้างนโยบาย ร่วมทำโดยการนำนโยบายไปปฏิบัติ และร่วมประเมินผลโดยชุมชน ด้วยกระบวนการทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ 4. บทเรียนในการเรียนรู้กระบวนการสร้างยุทธศาสตร์กำจัดโรคพิษสุนัขบ้าระดับชุมชน ของตำบลป่าไผ่ได้เรียนรู้ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการทำกระบวนการแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ สามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับผู้รับผิดชอบงานโรคพิษสุนัขบ้าในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน วิถีทางที่สำคัญประการหนึ่งในการแก้ปัญหาหมาจรจัดอย่างยั่งยืนก็คือ การนำหมาจรจัดมาเลี้ยงเป็นหมาบ้าน มันจะเปลี่ยนสถานะจากหมา Mid road หรือหมากลางถนนมาอยู่ในสถานที่ที่มีรั้วรอบขอบชิด และที่สำคัญมีผู้รับผิดชอบใน และเลี้ยงดูมันต่อไปชั่วชีวิต ผักผีผักไข่ไว้ได้นั่นเอง

การอุปการะหมาจากสถานเลี้ยงหรือสงเคราะห์หมาจรจัด จึงเป็นกิจกรรมที่ทุกแห่งต้องมี โดยเฉพาะกับหมาจรจัดซึ่งมีใช้หมาเด็ก เป็นหมาที่อยู่ในวัยรุ่น วัยฉกรรจ์ไปจนถึงบางตัวก็มีอายุพอควร ส่วนหมาเด็กไม่ค่อยต้องห่วงเนื่องจากออกตัวง่าย ใคร ๆ ก็ช่วยอุปการะ ด้วยความเชื่อว่ามันจะเชื่อและเชื่อฟังกว่าหมาโต ดังนั้นหมาโตจึงค้างค้ำอยู่เป็นปัญหาและภาระของสถานสงเคราะห์ต่อไป เมื่อสั่งสมมากเข้าก็ทำให้เกิดปัญหาหมาล้น ซึ่งยากแก่การแก้ไข ผู้ดำเนินการก็ปวดหัวกับเรื่องนี้อยู่ทุก ๆ แห่ง

สำหรับผู้ที่มีจิตใจดีอยากช่วยสัตว์ผู้ยาก ด้วยการรับเข้าไปในบ้าน ถ้าไม่มีปัญหาจากหมาที่ดีไป แต่หลาย ๆ รายกลายเป็นได้รับทุกข์แทน เช่น หมาดื้อไม่เชื่อฟัง หมาเอาแต่หลบหนี หมาไม่ยอมให้อุ้มต้องตัว หมาเห่าหอนไม่หยุดหย่อน หมากัด! ฯลฯ จนถึงกับต้องส่งคืนก็มี ซึ่งน่าเห็นใจครับ สงสารทั้งผู้ใจบุญและหมาผู้ด้วยบุญ สิ่งสำคัญสำหรับผู้อยากช่วยสงเคราะห์อุปถัมภ์หมาจรจัดเหล่านั้นควรจะต้องเข้าใจ ตระหนัก พิจารณา เพื่อเตรียมตัวตัดสินใจก่อนการรับสงเคราะห์หมา โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. หากครอบครัวคุณมีเด็กเล็กหรือกำลังจะมี อย่าเพิ่งอุปการะหมา หาด้านใหม่ เพราะอาจก่อปัญหาเกี่ยวกับเด็กเล็กในอนาคตได้ 2. หากบ้านคุณไม่มีดงชิด คือปราศจากรั้วรอบขอบชิด ป้องกันหมามิให้เล็ดลอดไปได้ ก็ต้องจัดการให้สมบูรณ์ก่อน 3. หากที่บ้านมีหมาอยู่เดิม มีนิสัยค่อนข้างดุ ก้าวร้าว ขี้หวง ยังไม่ได้ทำหมันหรือตอน ฯลฯ หรือนำหมาจรจัดเข้าไปเลี้ยงอีก โอกาสไม่เข้ากันเป็นไปได้สูง 4. หากคุณไม่มีเวลาให้หมาจริงๆ ไม่สามารถปลีกเวลามาเล่น ดูแล และให้ความรักแก่เขาได้ ก็อย่ารับมาเลี้ยงเพราะหมาจรจัดต้องการมาก 5. หากคุณเป็นคนที่ต้องเดินทางบ่อย ไม่อยู่บ้านเป็นประจำ จำต้องปิดบ้านไว้โดยไม่มีใครอยู่ดูแล ก็ไม่ควรนำหมาเหล่านี้เข้ามาเลี้ยงเพราะหมาจะรู้สึกว่าคุณทอดทิ้งอย่างที่เคยโดนมาก่อน ทรมานเขาอีกครั้ง คล้ายกับหนีเสือปะจระเข้อย่างนั้นแหละครับ 6. แม้ที่บ้านจะมีหมาเดิมอยู่ และไม่ใช่หมาก้าวร้าว คุณก็ต้องแน่ใจว่ามีเวลาแนะนำ และช่วยปรับตัวให้หมาเข้ากับหมาเดิมได้ ซึ่งต้องใช้เวลาอยู่พอสมควร 7. พิจารณาดูตัวเองว่ามีคุณสมบัติความเป็นผู้นำ หรือจำฝูงได้ดีแค่ไหน เมื่อต้องควบคุมหมาที่มีอยู่เดิม และหมาตัวใหม่ที่นำเข้ามา ต้องมั่นใจว่าเข้มแข็งพอ 8. ถ้าคุณเป็นคนขี้รำคาญต้องรู้ว่าหมาจรจัดนั้นเขาจะติดเจ้าของใหม่มาก และมักติดตามคุณทุกฝีก้าวเนื่องจากกลัวถูกทอดทิ้งซ้ำอีก (เดิมก็ถูกทิ้งให้เป็นหมาจรจัดไปรอบหนึ่งแล้ว) จนดูราวกับพัวพันนัวเนียอยู่รอบๆ ตัวคุณตลอดเวลา ถ้าเข้าใจเสียหน่อยก็ไม่เป็นปัญหา 9. ควรใช้เวลา ใช้เวลาไปศึกษานิสัยใจคอและอารมณ์ของหมาตัวที่คุณหมายตาไว้ก่อนนำเข้าบ้าน ทำความรู้จักมักคุ้นเสียก่อนจนมั่นใจว่าคุณรู้ใจเขา เขารู้ใจคุณ มีความผูกพันกันก่อนจึงนำมาเลี้ยง.

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขจรจัด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด และผลกระทบจากสุนัขจรจัดของประเทศไทยนั้น มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 นอกจากนี้ยังมีกฎหมายระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง คือ ขอบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 กำหนดให้ราชการสวนทองถิ่นมี อำนาจออกข้อกำหนดของทองถิ่น ประกาศให้สวนหนึ่งสวนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการ ส่วนทองถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ตามขอบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ได้ กำหนดมาตรการต่างๆ ซึ่งเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัข ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมีโทษตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 18 คือ ปรับไม่เกินห้าพันบาท โดยมีมาตรการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยสรุปดังนี้คือ การกำหนดหน้าที่เจ้าของสุนัขในการเลี้ยงดูสุนัข การห้ามเลี้ยงสุนัขในที่สาธารณะ การ

ควบคุมสุนัขออกนอก สถานที่เลี้ยง และการหาบุคคลดูแลสุนัขแทนกรณีเจ้าของสุนัขไม่ประสงค์ที่จะเลี้ยงสุนัขอีกต่อไป (นุชนารถ เจริญสุข, 2559)

ตั้งแต่อดีต คนใช้สัตว์เป็นอาหาร นำมาใช้แรงงาน นำเป็นสัตว์เลี้ยง และเมื่อสัตว์นั้น ตายลงก็นำขน หนัง หรือกระดูกมาทำเป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ แต่ในบางกรณี นำสัตว์มาแข่งขัน เพื่อการกีฬา หรือการพนัน เป็นต้น ส่วนอีกกรณีที่คนนำสัตว์มาใช้เกี่ยวกับการทดลองเพื่อค้นหาที่ใช้รักษาโรค เป็นต้น จะเห็นได้ว่า สัตว์ มีประโยชน์แก่คนมากมาย และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของตนด้วย แต่ในทางกฎหมายนั้น สัตว์ป่า ไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่มีเจ้าของ แต่ได้รับการอนุรักษ์ตามหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่สัตว์ที่คนนำมาเลี้ยง เพื่อการอุปโภคบริโภค เป็นทรัพย์สินที่มีเจ้าของ คนที่เป็นเจ้าของมีสิทธิใช้สอยและหวงกั้นได้แนวความคิดในกฎหมายจึงมองว่าสัตว์เป็นสิ่งที่คนครอบครองเป็นเจ้าของได้ เว้นแต่จะมีการสงวนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ทั้งในประเทศ และการคุ้มครองสัตว์ป่าหายากซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นเมื่อเป็นเจ้าของสัตว์แล้ว เจ้าของสามารถดำเนินการอย่างไรก็ได้ แก่สัตว์ของตนเองได้ เพราะถือเป็นทรัพย์สินของตน จะทิ้ง ทำลาย ก็ไม่มีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน หรือไม่ได้ละเมิดสิทธิของผู้อื่น แต่ถ้าไปทำลายสัตว์ของผู้อื่น หรือสัตว์ป่า ก็จะมีผลผิดต้องชดเชยค่าเสียหาย หรือเป็นความผิดอาญา หากได้กระทำโดยเจตนาทำลายสัตว์ของผู้อื่น หรือสัตว์ป่า แนวคิดนี้ เป็นแนวคิดที่คุ้มครองสัตว์ในฐานะเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นหรือเป็นทรัพย์สินที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ที่ต้องการสงวนรักษาไว้ในคงอยู่อย่างยั่งยืนตามแนวคิดในเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

อย่างไรก็ดี แนวคิดในปัจจุบันที่มองสัตว์ในฐานะที่มีสิทธิเป็นของตนเอง ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ถูกทรมาน หรือการกระทำใดๆ ที่คนเข้ามาเกี่ยวข้องอันจะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือทำให้สัตว์ได้รับการทุกข์ทรมาน หรือถูกทำให้ตายอย่างทารุณแม้ว่าจะเป็นไปเพื่อประกอบอาหารก็ตาม แนวคิดนี้จึงแยกสิทธิของสัตว์ออกจากความเป็นทรัพย์สินของคน ดังนั้น แม้เป็นเจ้าของสัตว์ หรือเลี้ยงดูสัตว์นั้นมา หรือซื้อสัตว์นั้นมาเลี้ยงก็ต้องปฏิบัติต่อสัตว์โดยมีพื้นฐานที่จะต้องดูแล รักษา และให้มีสวัสดิภาพตามหลักเกณฑ์มาตรฐานในเรื่องนี้

จากแนวคิดที่ให้สัตว์มีสิทธิในตัวเอง จึงมีกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ หรือการทดลองในสัตว์เกิดขึ้นโดยมีพื้นฐานว่า การเลี้ยงดู การดูแลสัตว์ที่เจ้าของนำมาเลี้ยงนี้ ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์ด้วย เพราะสัตว์มีความรู้สึกเจ็บปวด เหนียว ต้องการไปเดินเล่น และได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับสภาพของสัตว์แต่ละประเภท รวมถึงต้องการการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าของ การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยด้วย ซึ่งสิทธิเหล่านี้ หากเป็นมนุษย์ก็ได้รับการประกันจากหลักสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่สำหรับกรณีของสัตว์ได้มีแนวคิดที่จะได้รับประกันสิทธิของสัตว์เช่นเดียวกัน ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้ได้แก่ กฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ของไทยและในบางประเทศ ยอมรับการนำสัตว์มาแข่งขันกีฬา เช่น ตีไก่ ขนวัว หรือกรณีของวัวกระทิง เป็นต้น การนำสัตว์มาแข่งขันในลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นการ

ทรมานสัตว์หรือไม่ สำหรับกฎหมายไทย เห็นว่าทำได้ และเป็นข้อยกเว้นที่จะไม่เป็นความผิดฐานกระทำทรมานสัตว์ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ในบางประเทศ ได้กำหนดข้อห้ามไม่ให้มีการนำสัตว์มาแข่งขันต่อสู้กันแล้วแม้ว่าเดิมจะถือเป็นการกีฬาก็ตาม กรณีนี้เป็นวิวัฒนาการของการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ซึ่งเดิมเคยถือว่า การล่าสัตว์เป็นกีฬา ต่อมา ถือว่าการล่าสัตว์ป่าเป็นสิ่งต้องห้าม ดังนั้นการพัฒนาสิทธิในการนำสัตว์มาต่อสู้กันจึงขึ้นอยู่กับพื้นฐานแนวคิดในเรื่องจารีตประเพณีในแต่ละประเทศที่จะยกเลิกหรือยอมรับว่าทำได้หรือไม่ ข้อห้ามอีกประการหนึ่งคือการนำสัตว์มาทดลอง เป็นกรณีพิเศษในทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ จะนำสัตว์มาทดลองยาก่อนที่จะนำมาใช้ในคน กรณีนี้ มีกฎหมายควบคุมการนำสัตว์มาทดลองเช่นเดียวกัน โดยกฎหมายวางกรอบการทดลองว่า จะต้องไม่เป็นการกระทำที่ทำให้สัตว์ต้องตายโดยไม่จำเป็น จึงควรมีการวางแผนในการทดลอง และกำหนดว่าสัตว์ที่จะนำมาทดลองนี้ จะต้องไม่ถูกทำลายอย่างสิ้นเปลือง ยาที่นำมาทดสอบจึงต้องมีการทดสอบในเบื้องต้นก่อนว่าไม่เป็นอันตรายเกินไป ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงในเรื่องนี้ด้วย กรอบทางกฎหมายทั้งสองกรณีถือว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่ให้การคุ้มครองสัตว์อีกก้าวหนึ่ง แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ สัตว์มีความแตกต่างจากคน เพราะ การทดลองในมนุษย์กฎหมายกำหนดให้ได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะถูกทดลอง และมีการชี้แจงถึงผลกระทบ แต่ในการทดลองในสัตว์ ไม่ได้มีการแจ้งเช่นนั้นกับสัตว์เพราะสัตว์ไม่อาจเข้าใจได้ สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ตามกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพ และการทดลองในสัตว์นั้นคือ ต้องมีองค์กรที่เข้ามากำกับดูแลหรือคุ้มครองสิทธิของสัตว์คอยสอดส่องดูแล ติดตามการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของสัตว์อันเป็นแนวคิดใหม่ที่เกิดขึ้นจากคนรักสัตว์เป็นสำคัญ

มาตรการนอกเหนือจากนี้ คือ การสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจที่ดีในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์และการทดลองในสัตว์ในพื้นฐานว่าสัตว์มีความรู้สึกเจ็บปวดได้ และมีสิทธิแยกจากสิทธิมนุษยชนด้วยเหตุนี้การให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป และการปฏิบัติที่ดีต่อสัตว์ในแต่ละชนิดย่อมมีความแตกต่างกัน เพราะการเลี้ยงดูสัตว์ในแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ สัตว์แพทย์หรือผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของสัตว์ควรให้ข้อมูลเหล่านี้แก่ประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงข้อแนะนำที่ดีสำหรับผู้เลี้ยงด้วย

ข้อน่าคิดในเรื่องดังกล่าว คือ เคยมีคดีเกิดขึ้นว่า การที่คนใช้มีดฟันไปที่ปากสุนัขหนึ่งทีด้วยความโกรธที่มาเห่าไล่ตน จนทำให้สัตว์แพทย์ต้องเย็บถึง 100 เข็ม กรณีนี้ หากเป็นคนรักสัตว์ก็จะถือว่าเป็นการทำร้ายที่ทารุณโหดร้าย ถือเป็นการทรมานสัตว์ได้ แต่ในทางกฎหมาย เคยมีแนวทางที่ศาลฎีกาวินิจฉัยเกี่ยวกับการทำร้ายคนโดยทรมานหรือทารุณโหดร้ายว่า ต้องเป็นการทำร้ายที่ทำให้คนได้รับการทรมานเจ็บปวด หรือการทำร้ายซ้ำๆ การที่ฟันไปครั้งเดียวแต่เป็นแผลใหญ่ต้องเย็บหลายเข็มเช่นนี้ หากถือตามแนวที่เคยวินิจฉัยจึงเป็นการทำร้ายธรรมดา ไม่ได้มีพฤติการณ์ที่ทารุณ หรือโหดร้ายแต่อย่างไร หรือในอีกกรณีหนึ่งคือ การที่คนเป็นโรคจิต ต้องการความสุขทางเพศหากทำให้สัตว์ถึงแก่ความตายอย่างทรมาน เช่น การเหยียบกระต่ายจนตาย เป็นต้น ทำให้ตนเองมีความสุข กรณีนี้หากพิจารณาทางด้าน

จิตใจผู้รักสัตว์เห็นได้ว่าเป็นการทำให้สัตว์ตายอย่างทรมาน เพราะไปเหยียบจนขาดใจตาย แต่ถ้าพิจารณาว่า ถ้าเอาไม้ทุบหัวกระต่ายแล้วตายแทนที่จะเหยียบ จะถือเป็นการทำให้ตายอย่างทรมานหรือไม่ ตัวอย่างเหล่านี้ จึงเป็นประเด็นที่น่าจะนำมาพิจารณาและให้ความรู้กับประชาชนโดยทั่วไปว่า ความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกกระทำเช่นนี้ เป็นอย่างไร และกฎหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ควรกำหนดข้อห้ามและวิธีปฏิบัติต่อสัตว์อย่างไร จึงจะทำให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำทรมานโดยมนุษย์ และได้รับสวัสดิภาพที่ดีไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดู หรือการนำมาใช้งาน และการฆ่าเพื่อเป็นอาหาร เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยสรุป กฎหมายได้พัฒนาแนวคิดในเรื่องสิทธิของสัตว์ไว้ก้าวหน้าเพียงแต่ยังมีปัญหาการบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และการสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติต่อสัตว์ที่ดีกับประชาชน และต้องเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ต่อสาธารณชนเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันอย่างแท้จริงต่อไป

สันติวิธีเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดความสงบ ไม่ใช่ความรุนแรงในการแก้ปัญหา แนวทางตามหลักสันติวิธีมี 8 แนวทาง คือ ปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง โจมตีที่ปัญหาไม่โจมตีที่ตัวบุคคล สร้างความสัมพันธ์อันดี ไม่มุ่งเอาชนะกันแต่สร้างความร่วมมือกัน ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย มองทุกคนมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน ,เน้นทั้งเหตุผลและความรู้สึก และความกล้าและสร้างสรรค์ นอกจากนี้สามารถนำสันติวิธีวิถิปุทธตามหลักการทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา คือ หลักทางสายกลาง เพื่อมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความรุนแรงร่วมกับแนวทางพุทธสันติวิธี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งตามแนวทางพุทธสันติวิธีนั้นมีหลายรูปแบบจึงต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของความขัดแย้ง ดังนั้นหากสามารถจัดการความขัดแย้งก่อนจะเกิดข้อร้องเรียนจากเหตุรำคาญจะสามารถช่วยลดการสูญเสียในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา และส่งผลให้เกิดสันติสุขในสังคม การใช้แนวทางสันติวิธีสามารถนำไปสู่มิตรภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดสันติวิธีโดยบูรณาการเข้ากับหลักการที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง (Conflict), การจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) และสันติวิธี (Non-violence) โดยคาดการณ์ว่า หากใช้หลักการดังที่กล่าวมาข้างต้นจะสามารถจัดการและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งลดข้อร้องเรียนจากเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นให้บรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ความหมายของสันติวิธี

มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของสันติวิธีอย่างหลากหลาย โดยตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง วิธีที่จะก่อให้เกิดความสงบ เช่น เจริญสงบศึกโดยสันติวิธี (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (ธมฺมหาโส, 2554) ได้ให้ความหมายของสันติวิธี คือการไม่ใช้กำลัง หรืออำนาจ ในการจัดการความขัดแย้ง, การเชื่อฟัง, การไม่ก่อความวุ่นวาย และการทำตามกฎหมาย ในขณะที่

คณะกรรมการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ,ม.ป.ป.) ให้ความหมายของสันติวิธีว่าน่าจะประกอบด้วย 3 แก่นมุม ดังต่อไปนี้

1) การแก้ปัญหาโดยไม่ใช้วิธีรุนแรง เช่น จัดการกับผู้ชุมนุมโดยไม่ใช้อาวุธ หรือต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมด้วยการชุมนุมอย่างสงบ การตื้อแพ่ง หรือการคว่ำบาตร ทั้งนี้ รวมไปถึงการไม่ตอบโต้ความรุนแรงด้วยความรุนแรง 2) การจัดตั้งเงื่อนไขแห่งความรุนแรง และสร้างเงื่อนไขแห่งสันติวิธี เช่น การดูแลให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน การขจัดความยุติธรรม การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้องชุมชน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สามารถเข้าถึงทรัพยากรสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ปลอดภัยจากความยากไร้ ได้รับการปฏิเสธอย่างเสมอภาค และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ได้รับความเคารพ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การขจัดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง 3) ทศนคติที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เช่น ความเอื้ออาทร ความห่วงใย ความใจกว้าง ยอมรับความหลากหลาย และเคารพความแตกต่าง การรู้จักให้อภัย ไม่แบ่งเขาแบ่งเรา รวมถึงทัศนะที่ว่าความรุนแรงมีใช้ทางออก จะแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนและได้ผลต้องสันติวิธี นอกจากนี้มูลนิธิส่งเสริมสันติวิถี กล่าวถึงความหมายของสันติวิธีว่าเป็น วิถีแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งมีรากฐานมาจากการจัดการปัญหาความขัดแย้งในสัมพันธภาพของมนุษย์ ไม่ว่าในระดับปัจเจกหรือกลุ่มบุคคล เป้าหมายของสันติวิธีคือ การใช้ประโยชน์จากขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และค่านิยมของชุมชน เพื่อเปลี่ยนความขัดแย้งนั้นมาสู่สัมพันธภาพที่เอื้อประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ สันติวิธีจึงมีความสำคัญกับการเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือ วัย

สรุปแล้วสันติวิธี คือ วิธีการที่นำไปสู่ความสงบสุขหรือขจัดปัญหาความขัดแย้ง โดยอาศัยหลักสิทธิมนุษยชน ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมไปถึงความเมตตากรุณาต่อกัน

1. ความสำคัญของสันติวิธี จากที่กล่าวมาข้างต้นว่าสันติวิธีเป็นวิธีการ เครื่องมือในการขจัดปัญหาความขัดแย้ง นั้นหมายความว่าสันติวิธี สามารถทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประเด็นปัญหา ยอมรับกับทางออกของปัญหาร่วมกัน และเมื่อพิจารณาปัจจัยที่ทำให้สันติวิธี เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง พบว่า ความขัดแย้งและสันติสุข เกิดขึ้นจากมนุษย์ทั้งสิ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นสามารถอธิบายความสำคัญของสันติวิธีในเบื้องต้น 3 ประการ กล่าวคือ 1) สันติวิธีเป็นวิธีที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาจิตใจมนุษย์ โดยเป็นการแก้ปัญหาแบบมนุษย์ด้วยตัวมนุษย์เอง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ การที่คนเข้าใจศีลธรรมต่างกัน หลายรูปแบบ อาจจะทำให้เกิดการตีความเพื่อสนองตอบตัวเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อมองคำว่า “ศีลธรรม” ในมิติของศาสนาก็ย่อม เป็นการง่ายที่จะแสวงหา “จุดร่วม” ที่คล้ายคลึงกันได้ 2) สันติวิธีเป็นวิธีที่สนับสนุนประชาธิปไตย โดยเฉพาะประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ประชาธิปไตยเป็นวิธี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลกลุ่มต่างๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งแทนการใช้ความรุนแรง มีการลงคะแนนเสียงโดยเท่าเทียมกัน มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน 3) สันติวิธีเป็นวิธีสนับสนุนกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกๆ กลุ่ม ทำให้สังคมเกิดสันติสุขได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดึงทุกคนในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาหาทางออกร่วมกัน (Inclusive Society) ไม่ใช่หลัก

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกไป โดยการร่วมคิด ร่วมริเริ่ม ร่วมวางแผนร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ทั้งหมดที่กล่าวมาจะช่วยให้คนในสังคมยอมรับในความแตกต่างและสร้างความสงบสุขได้ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม.ป.ป)

หลักคิดของสันติวิธี จากบทความของ บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และเหมือนขวัญ เรณูมาศ ปี ๒๕๖๐ ได้อธิบายหลักคิดของสันติวิธีคือการไม่ใช้ความรุนแรง เนื่องจากการใช้ความรุนแรงเป็นบ่อเกิดของความแตกแยก และสร้างความเสียหายต่อจิตใจและร่างกายทั้งในส่วนของปัจเจกและส่วนรวม ซึ่งหลักคิดของสันติวิธีประกอบไปด้วย 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง ความรุนแรงมีผลเป็นการทำลาย ทำลายทั้งในแง่ของความสัมพันธ์ของคู่กรณีและสถานการณ์
2. โจมตีที่ปัญหา ไม่โจมตีที่ตัวบุคคลหลักคิดนี้เป็นการแยกปัญหาออกจากตัวบุคคล คือ เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น สิ่งที่ต้องจัดการกับความขัดแย้งนั้น คือ จัดการที่ปัญหาไม่โจมตีหรือมุ่งจัดการที่ตัวบุคคล
3. สร้างความสัมพันธ์อันดี ความสัมพันธ์ที่ดี ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจต่อกัน (Trust)
4. ไม่มุ่งเอาชนะกัน แต่สร้างความร่วมมือกันในการแก้ไขความขัดแย้ง
5. ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย โดยดำเนินการแก้ไขความขัดแย้งตามความต้องการขั้นพื้นฐานของทุกฝ่ายเสียก่อน ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการร่วมมือกัน
6. มองทุกคนมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน หรือไม่กระทำในสิ่งที่ไม่อยากให้เกิดขึ้นกับตัวเอง ถือเป็นปัจจัยที่จะป้องกันการใช้ความรุนแรงต่อกัน และกระทำรุนแรงต่อเพื่อนมนุษย์ได้ยากลำบากขึ้น
7. เน้นทั้งเหตุผลและความรู้สึก การจัดการความขัดแย้ง คือ การจัดการกับสิ่งที่คนคิดและรู้สึก ดังนั้นการใช้เหตุผล (Head) เพียงอย่างเดียวในการจัดการความขัดแย้ง เป็นสิ่งที่นักสันติวิธีมองว่า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากการจัดการความขัดแย้งที่ดี ควรต้องใช้ทั้งเหตุผลและความรู้สึกเป็นปัจจัยขับเคลื่อน
8. กล้าและสร้างสรรค์ เนื่องจากความกลัวเป็นสาเหตุความขัดแย้ง เพื่อป้องกันการเกิดความขัดแย้ง จะต้องมีความกล้าเผชิญกับความจริง กล้าที่จะตั้งคำถาม กล้าคิด กล้าทำจัดอคติ กล้าที่จะยอมสูญเสียผลประโยชน์บางสิ่งบางอย่าง และกล้าที่จะพุดคุย ซึ่งความกล้าเหล่านี้จะนำพาเราไปสู่การเปิดใจยอมรับการพุดคุยกับอีกฝ่ายอันเป็นการกระทำที่สร้างสรรค์และจำเป็นอย่างมากต่อการจัดการความขัดแย้ง. (บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ, 2560)

วิธีการจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี (Non-Violence Approaches)

1. การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง (Mediation) หมายถึง กระบวนการที่คู่กรณีซึ่งอาจจะเป็นรัฐ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยสมัครใจมาพุดคุย อภิปรายถึงความแตกต่างกันในเรื่องต่างๆ และเป็นกระบวนการที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายต่างตกลงพร้อมใจกันให้มีคนกลางเป็นผู้ไกล่เกลี่ย โดยหลักการสำคัญของการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยคนกลางมีหลายประการ คือ ต้องแยกคนออกจากปัญหา การพิจารณาจุดสนใจและผลประโยชน์ร่วมของคู่กรณี โดยไม่มุ่งเน้นที่จุดยืน สร้างทางเลือกที่หลากหลายให้กับคู่กรณี และการใช้กฎ กติกาในกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ย เพื่อความยุติธรรม ฉะนั้น การเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นคนกลางก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งคุณสมบัติที่ดีของคนกลาง คือ เป็นมิตร เป็นที่ยอมรับทางสังคม เคารพต่อความคิดเห็นของผู้อื่น มีประสบการณ์หรือความชำนาญในการจัดการความขัดแย้งมาก่อน มองโลกในแง่ดี มีความยืดหยุ่น อุดมทน ใจกว้าง น่าเชื่อถือ ใฝ่หาวิธีปฏิบัติ

และไม่อารมณ์ร้อน 2. การเจรจาต่อรอง (Negotiation) หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่ต้องการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี เพื่อให้เกิดการประนีประนอม พยายามหาข้อตกลงที่ยอมรับได้ของคู่สนทนาทั้งสองฝ่าย โดยมีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน ซึ่งนำผลประโยชน์มาให้ทั้งสองฝ่าย (Win-Win) โดยการเจรจาต่อรองไม่มีสูตรสำเร็จที่ตายตัว การเจรจาต่อรอง แตกต่างจากการเจรจาไกล่เกลี่ย เนื่องจากไม่จำเป็นต้องอาศัยคนกลางหรือบุคคลที่สาม และอาจจะเป็นการเจรจาต่อรองเฉพาะคู่ขัดแย้งหลัก หรือเป็นการส่งตัวแทนมาพูดคุยก็ได้ หลักการสำคัญในการเจรจาต่อรองที่ควรยึดถือปฏิบัติ คือ ยอมรับสถานะของคู่ขัดแย้งหรือคู่กรณี เข้าใจจุดยืนมุมมองและเหตุผลของคู่กรณี มองส่วนดีของคู่เจรจาไม่ว่าจะเป็นทัศนคติหรือพฤติกรรม มองคู่เจรจว่าเป็นผู้ที่สามารถเป็นฝ่ายเดียวกับเราได้ หรือจะตกลงกันได้ โดยได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน และเจรจากับคู่เจรจาอย่างสุภาพและเปิดเผย 3. การใช้อนุญาโตตุลาการ (Arbitration) เป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการตัดสินโทษ ผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินเรียกว่า “อนุญาโตตุลาการ” อย่างไรก็ตาม แม้กระบวนการอนุญาโตตุลาการจะมีผู้ตัดสินโทษ แต่กระบวนการนี้ก็ต่างไปจากระบบการตัดสินโทษของศาล คือ อนุญาโตตุลาการสามารถหาข้อมูลอื่นมาพิจารณาเสริมได้ โดยไม่ต้องใช้เฉพาะประเด็นที่ฟ้องร้องกันอยู่ และผลของการตัดสินของอนุญาโตตุลาการนั้น คู่กรณีจะนำไปปฏิบัติหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับว่า ในช่วงที่ตกลงกันได้มีการเขียนสัญญาไว้หรือไม่ รวมทั้งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคู่กรณี 4. กระบวนการนิติบัญญัติ (Legislation) สืบเนื่องจาก ความขัดแย้งในบางกรณีเกิดขึ้นเพราะผู้คนได้รับความเดือดร้อนจากข้อกฎหมายที่ล้าสมัย หรือกฎหมายที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนบางกลุ่ม ดังนั้นจะต้องแก้ไขที่ตัวกฎหมาย โดยการใช้กระบวนการนิติบัญญัติ 5. การเจรจาไกล่เกลี่ยข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Mediation) การเจรจาไกล่เกลี่ยข้ามวัฒนธรรม เป็นการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อให้คู่กรณีที่ต่างวัฒนธรรมกันได้รับผลประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่ายโดยมีบุคคลที่สามทำหน้าที่เป็นคนกลาง (Mediator) ในการไกล่เกลี่ย ซึ่งบุคคลที่สามนี้จำเป็นต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของคู่กรณี และจะต้องเป็นคนที่เปิดกว้างรับความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ชนชั้น เพศ และศาสนาได้นอกจากนั้นการเลือกใช้ภาษาในการเจรจาไกล่เกลี่ยก็เป็นกุญแจสำคัญ โดยคนกลางต้องเลือกใช้ภาษาที่สามารถทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจได้ ซึ่งอาจจะเป็นภาษาของคนกลางที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย แต่ต้องพิจารณาว่าภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้นได้รับการยินยอมจากคู่กรณีทั้งสองฝ่าย เป็นต้น 6. การสานเสวนา (Dialogue) สานเสวนา หมายถึง กระบวนการกลุ่มในการจัดการกับความขัดแย้งที่อาศัยบุคคลที่สามช่วยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการพูดคุยสนทนากันระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ความขัดแย้งที่มีความซับซ้อนและความตึงเครียด เพื่อลดอคติและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้เข้าร่วมกระบวนการ นอกจากนี้การสานเสวนา เป็นกระบวนการทำความเข้าใจซึ่งกันและกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และสร้างสัมพันธ์ที่ดีของคู่ขัดแย้งทุกฝ่ายแล้ว ยังเป็นวิธีการจัดการความขัดแย้งหนึ่งที่สามารถช่วยเยียวยาบาดแผลในจิตใจของผู้เข้าร่วมการสานเสวนาด้วย เพราะเมื่อผู้เข้าร่วมการสานเสวนาได้มีโอกาสพูด หรือบอกเล่าความรู้สึกที่มีในใจ ก็เปรียบเสมือนได้แบ่งเบาความความคิด ความรู้สึกที่ทุกข์ทรมานให้ผู้อื่นรับทราบร่วมกัน โดยมีผู้เข้าร่วมสานเสวนาท่านอื่นๆ คอยรับฟัง เสนอความเห็นและเยียวยาจิตใจกันและกัน เป็นต้น 7. การไต่สวน (Inquiry) แนวทางนี้เป็นวิธีที่มุ่งเน้นการจัดการข้อพิพาททั้งในระหว่างประเทศ คณะกรรมการไต่สวนขึ้นอำนวยความสะดวกในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา โดยหาข้อเท็จจริง

อันแน่นขัดด้วยการสืบสวนที่ปราศจากความลำเอียงและด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งคณะกรรมการการไต่สวนนั้นประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายและสาขาต่างๆ และการสอบสวนของคณะกรรมการการไต่สวนนี้ จะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากคู่พิพาทอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งในดินแดนที่จะมีการสอบสวน 8. ไม่ให้ความร่วมมือ (Non-Cooperation) การไม่ให้ความร่วมมือ เป็นเจตนาที่จะหยุดยั้งหรือเพิกถอนความร่วมมือในรูปแบบที่เคยให้แก่บุคคล กิจกรรม สถาบันหรือระบอบการปกครอง และเมื่อใดที่ประชาชนพร้อมใจกันเพิกถอนความยินยอมนั้น บุคคล กิจกรรม สถาบัน กระทั่งระบอบปกครอง ก็ไม่อาจดำเนินต่อไปได้ วิธีการไม่ให้ความร่วมมือสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) การไม่ให้ความร่วมมือทางสังคม (2) การไม่ให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อาทิ การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ และ (3) การไม่ให้ความร่วมมือทางการเมือง

แนวคิดของวิธีการนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิด “อหิงสา” ของมหาตมะ คานธี ประยุกต์ใช้เป็นคำว่า “อารยะขัดขืน” โดยคำว่า “อารยะขัดขืน” เป็นเรื่องของ การขัดขืนอำนาจรัฐ ที่เป็นทั้งเป้าหมายและตัววิธีการอันทำให้สังคมการเมือง โดยรวมมีอารยะมากขึ้น ทั้งนี้ การจำกัดอำนาจรัฐโดยพลเมืองด้วยวิธีการอย่างอารยะ คือเป็นไปโดยเปิดเผย ไม่ใช้ความรุนแรง และยอมรับผลตามกฎหมายที่จะเกิดขึ้นกับตัวผู้ใช้สันติวิธีแนวนั้น เพื่อให้สังคมการเมืองเป็นธรรม มีการเคารพสิทธิเสรีภาพของคนมากขึ้น และเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น (บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ, 2560)

สันติวิธีกับการแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ เหตุรำคาญ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยสาเหตุของปัญหาอาจเกิดขึ้นจากวัตถุ หรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เช่น สุนัขข้างบ้านเห่าเสียงดัง ปัญหากลิ่นเหม็นจากขยะหรือมูลสัตว์ และทัศนียภาพ เป็นต้น

หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสันติวิธี หลักธรรมเพื่อความสันติเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจทั้งในระดับของตัวบุคคลและสังคมการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้เป็นรากฐานสำคัญในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ถือว่า “จิตใจ” สิ่งกำหนดการกระทำทุกอย่างทั้งดีและไม่ดี ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้เกิดผลดีทั้งต่อกลุ่มบุคคล องค์กร สังคม และประเทศชาติให้อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข และสงบสุข ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและแนวทางปฏิบัติเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งได้ตรัสตามหมวดแห่งธรรมดังต่อไปนี้ พระพุทธเจ้าทรงตรัสวิธีการเพื่อลดทิวทัศน์ที่เกิดขึ้นด้วยหนทางสายกลางซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ภิกษุเหล่านั้นวางความเป็นตัวตนลดความยึดถือลงนำไปสู่การบรรลุมรรคผลนิพพาน ธรรมะดังกล่าวนี้สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในยุคสมัยปัจจุบันโดยการลดทิวทัศน์ของตนเองและความเข้าใจผู้อื่น เวลามีปัญหากระทบกระทั่งเกิดขึ้นให้รู้จักยับยั้งความโกรธ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพสนทนาการด้วยเหตุผล การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดำเนินชีวิตด้วยทางสายกลาง จะนำมาซึ่งความสันติสุขให้เกิดขึ้น

นอกจากพระพุทธเจ้าที่ตรัสสั่งสอนเกี่ยวกับกับการจัดการความขัดแย้งด้วยหลัก “มัชฌิมาปฏิปทา” แล้ว ภิกษุสงฆ์สาวกหรือแม้แต่ฆราวาส บุคคลทั่วไป ได้มีการกล่าวถึงนัยยะของ มัชฌิมาปฏิปทา เพื่อการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรือแม้แต่การปกป้องเหตุอันเกิดจากความขัดแย้งอีกหลายนัยยะอีกด้วย.

มัชฌิมาปฏิปทา คือ ระบบจริยธรรมสำหรับการจัดการกับความขัดแย้งโดย ปอ.ปยุตโตมัชฌิมาปฏิปทา คือ สังขธรรมที่การดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง ตามนัยยะของ ปอ.ปยุตโต ได้กล่าวถึงว่าหลักการนี้เป็นหนึ่งในจริยธรรมที่สามารถจัดการกับความขัดแย้งได้โดยกล่าวว่า “เป็นอันว่า เมื่อถือตามหลักพระพุทธศาสนา มรรคหรือมัชฌิมาปฏิปทา คือระบบจริยธรรม ระบบความประพฤติปฏิบัติ หลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม หรือหลักการครองชีวิตที่ต้องสมบูรณ์ของมนุษย์ที่จะนำไปสู่จุดหมาย คือความดับทุกข์ อยู่อย่างเป็นอิสระไร้ทุกข์” ถ้าหากจะตีความว่าหลักการนี้สามารถจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างไรนั้นด้วยบริบทของความหมายที่ ปอ.ปยุตโตให้นามันกล่าวถึงระบบของจริยธรรมซึ่งเป็นหลักความประพฤติที่ดีงาม ดังความหมายของ พระสมภารที่ศึกษาหลักมัชฌิมาปฏิปทาเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย กล่าวว่า “เป็นหลักความประพฤติที่ดีงาม กรอบศีลธรรมของความประพฤติที่มีคุณค่า การให้คุณค่า และประโยชน์ของการอยู่ร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดสันติสุขในสังคมไม่ตึงเครียดไม่หย่อนเกินไป.

สัตว์ในฐานะเป็นสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองตามหลักจริยธรรม มุมมองในทางกฎหมายของมนุษย์ในเบื้องต้นนั้นจะมองสัตว์ว่าเป็นทรัพย์สิน อย่างหนึ่งที่มีมนุษย์มีกรรมสิทธิ์ และจะใช้สอยสัตว์นั้นอย่างไรก็ได้ ก็มีแนวคิดในทางจริยธรรมที่ป้องปรามไม่ให้มนุษย์นั้นต้องปฏิบัติต่อสัตว์แตกต่างไปจากทรัพย์สินทั่วไป กล่าวคือแม้ว่าสัตว์จะเป็นทรัพย์สินของมนุษย์ แต่สัตว์ก็ถือเป็น สิ่งมีชีวิต ที่มีชีวิต ที่มนุษย์ไม่ควรที่จะปฏิบัติต่อสัตว์อย่างทารุณโหดร้าย ในยุคแรกนี้เองที่เกิดกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ขึ้น โดยกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ ในระยะแรกได้ให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมจริยธรรมและศีลธรรมอันดีของประชาชนควบคู่ไปกับการคุ้มครอง ประชาชนจากพฤติกรรมป่าเถื่อนโหดร้ายและไม่มีวัฒนธรรมเป็นสำคัญ เมื่อสังคมของมนุษย์พัฒนาขึ้น มีความเจริญมากขึ้น สังคมมนุษย์เริ่มมีความเห็นว่าการทารุณสัตว์ส่งผลกระทบต่อสังคมในลักษณะของการทำให้ ภาพลักษณ์ของสังคมดูมองในแง่ลบ เป็นสังคมไม่มีศีลธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะในสังคมที่มีการทารุณสัตว์อย่าง กว้างขวาง จึงได้มีการกำหนดบทบัญญัติขึ้นมาบังคับใช้ในสังคมของตน การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามแนวคิดนี้จึงเป็นไปเพื่อการรักษาระดับศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในจิตใจของมนุษย์เอง เพื่อการเป็นอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะมีการศึกษาพบว่า การทารุณสัตว์จะมีผลต่อการสร้างนิสัยก้าวร้าว รุนแรง เป็นการปลุกฝังพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่มีศีลธรรมแก่ผู้กระทำ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้กระทำมีแนวโน้มทำร้ายผู้อื่นหรือก่ออาชญากรรม เช่น Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner and John McAloon (2012) วิจัยถึงพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างการทารุณสัตว์และการละเมิดหรือรุกรานต่อมนุษย์ พบว่า ผู้ที่เคยทารุณสัตว์มีแนวโน้มจะทำร้ายหรือรุกรานมากกว่าผู้ที่ไม่เคยทารุณสัตว์ และยังมีผลกระทบต่อสังคมหรือชุมชน โดยแนวคิดแบบเผ่าพันธุ์นิยมมนุษย์จึงถือว่าเผ่าพันธุ์ของตนนั้นสำคัญยิ่งกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ทั้งหมด และปฏิบัติต่อสิ่งอื่นอย่างไม่ใส่ใจและไม่ให้คุณค่าเผ่าพันธุ์นิยมสนับสนุนให้มนุษย์ถือสัตว์อื่นว่าเป็นวัตถุ เพื่อการใช้งาน การทารุณ หรือเพื่อความบันเทิงของมนุษย์โดยไม่แยแสสนใจต่อความทุกข์และความเจ็บปวดของสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ ดังนั้นเมื่อนิยามใหม่มนุษย์เราต่างมองว่า การเหยียดเพศหรือการเหยียดผิวเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องเสียแล้ว เช่นนี้การเหยียดเผ่าพันธุ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ก็ควรที่จะถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเช่นเดียวกัน ความแตกต่างระหว่างมนุษย์

และสัตว์ในเรื่องการใช้เหตุผลและภาษานั้น ในแนวคิดแบบ นักสิทธิสัตว์เห็นว่าไม่ควรเป็นเหตุผลที่สนับสนุนให้มนุษย์กระทำอะไรบางอย่างต่อชีวิตสัตว์อื่นได้ตามใจชอบจึงเกอร์เห็นว่า การขาดการมีเหตุผลหรือภาษา ไม่ได้หมายความว่าสิ่งหนึ่งไม่ทุกขุทรมานหรือไม่มีผลประโยชน์คุณสมบัติของมนุษย์เหล่านี้ควรเป็นสาระสำคัญที่จะถือว่าสัตว์นั้นไม่มีสิทธิในแนวคิดแบบนักสิทธิสัตว์แล้ว ความแตกต่างทางสายพันธุ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์นั้นอยู่ในระดับเดียวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ และสีผิวนั้นเอง กล่าวคือเราไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อกันเพียงเพราะมีเพศและสีผิวที่แตกต่าง เราก็ไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อกันเพียงเพราะมีสายพันธุ์ที่แตกต่างกันเช่นกันนักคิดแนวสิทธิสัตว์อีกคนหนึ่งคือ อิงกริด นิวเคอร์ค (Ingrid Newkirk) ได้มองถึงขนาดว่า ไม่มีเหตุผลใดๆ ที่รองรับว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวที่มีสิทธิพิเศษ เช่นที่หนักเท่ากับหมูหมูก็น่าจะเท่ากับสุนัข หรือสุนัขก็เท่ากับเด็กหรือที่เฮนรีซอลต์ (Henri Salt) กล่าวว่าสาธารณรัฐอันยิ่งใหญ่ของอนาคตจะไม่จำกัดความตึงตัวของตนไว้ที่มนุษย์นักสิทธิสัตว์จึงถือว่าตนสูงกว่าในการขูตรีตประโยชน์ ทรมาน หรือฆ่าชีวิตนั้น การปฏิบัติต่อชีวิตอื่นอย่างมีมนุษยธรรมนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมเมื่อพบว่าชีวิตหนึ่งสามารถรับรู้ความทุกข์และความเจ็บปวดเช่นเดียวกันและสัตว์ควรมองว่ามีสิทธิบางประการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างไม่ทุกข์ทรมาน ไม่ถูกทำร้าย หรือถูกทารุณ โดยผู้ที่เห็นว่าตนเองเหนือกว่าส่วนนักคิดแนวสิทธิสัตว์อีกคนหนึ่งคือ จริยธรรมของมนุษย์นั้นมีพื้นฐานจากการมีความสามารถที่เกี่ยวกับระบบการรับรู้หรือความคิด และสัตว์ก็มีความสามารถ สัตว์จึงควรมีสิทธิทางจริยธรรมเช่นเดียวกับมนุษย์ แม้แต่มนุษย์เท่านั้นที่สามารถแสดงออกซึ่งจริยธรรมดังกล่าวได้ สัตว์เองก็สามารถแสดงออกถึงจริยธรรมได้ในสถานะของจริยธรรมที่ไม่สมบูรณ์ (Moral patients) เนื่องจากสัตว์ขาดความสามารถในการแยกแยะถูกผิดในเชิงเหตุผล ไม่อาจจะพูดได้ว่าสิ่งไหนถูกหรือผิดแม้ว่าสิ่งนั้นอาจให้ผลประโยชน์หรือโทษกับตนก็ตาม เช่นสุนัขไม่อาจบอกได้ว่าการกัดมนุษย์เป็นเรื่องถูกหรือผิด รู้เพียงว่าในสถานการณ์ตอนนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ. ระบบออนไลน์. แหล่งที่มา <https://talk2trip.com/2017/09/>

3. บทสรุป

ปัญหาสุนัขจรจัดยังเป็นปัญหาสังคมเรื้อรังของประเทศไทย ที่ไม่ว่าจะผ่านมากี่ยุคก็สมัยก็ยังคงไม่สามารถแก้ไขได้ ประเทศเรามีสุนัขจรจัดนับล้านตัวกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน สถานที่ราชการ สวนสาธารณะ และข้างถนน สุนัขจรจัดเหล่านี้แท้จริงก็เคยเป็นสุนัขที่มีเจ้าของมาก่อน บ้างถูกทิ้งบ้างพลัดหลงกับเจ้าของ และบ้างก็ถูกเลี้ยงแบบปล่อยปะละเลยจนกลายเป็นหมาขี้มนไป สุนัขบางตัวเกิดมาจากหมาข้างถนนซึ่งอาจจะไปผสมพันธุ์กับสุนัขบ้าน แต่ก็ไม่มีใครยอมรับเป็นเจ้าของ เมื่อเกิดข้างถนน ก็เลยต้องใช้ชีวิตข้างถนนต่อไป ซึ่งผลกระทบเชิงลบของสุนัขจรจัดนั้น มีผลต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเสียงเห่าหอน มูลสัตว์ อุบัติเหตุ และโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน ปัญหาเหล่านี้เกิดจาก "มนุษย์" ที่เลี้ยงสัตว์อย่างไม่รับผิดชอบและผลักภาระออกไปให้กับสังคม ต่อไปนี้เป็นสาเหตุที่ว่า ทำไมคนถึงตัดสินใจทิ้งสุนัข

ปัญหานี้เกิดจากการที่ผู้เลี้ยงคิดว่า การเลี้ยงสุนัขต่อไปนั้นอาจกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเองหรือคนอื่น หรือกระทบกับชีวิตของสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นมีสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคภูมิแพ้ หรือไม่

สามารถอยู่ร่วมกับสัตว์ได้อีกต่อไป เช่น พ่อแม่ไม่ให้เลี้ยง เลิกกันกับแฟน คอนโดไม่ให้เลี้ยง ที่อยู่ที่จะย้ายไปไม่เหมาะที่จะเลี้ยงสัตว์ ไม่สามารถนำสัตว์ไปอยู่ได้เนื่องจากติดปัญหาในเรื่องกฎระเบียบ สัตว์เหล่านี้ถ้าโชคดีก็อาจลงเอยด้วยการหาบ้านใหม่ให้ แต่ถ้าหาบ้านให้ไม่ได้และสถานการณ์บีบบังคับ ก็อาจต้องลงเอยที่ด้วยการทิ้งที่วัดหรือข้างถนนไปตามระเบียบ

สาเหตุที่คนจำนวนไม่น้อยนำหมามาปล่อยที่วัดเนื่องจากวัดมีอาณาบริเวณกว้างขวาง อาหารการกินสมบูรณ์ พระก็ใจดีมีเมตตาช่วยเหลือ "บางคนคิดว่าไปปล่อยที่อื่นก็อาจวิ่งไปตดหน้ารถ ปล่อยในชุมชนก็กลัวไปกัดชาวบ้าน แต่เขาไม่นึกเลยว่าปัญหาจะมาเป็นภาระแก่พระ คนที่มาปล่อยสงสารแต่ตัวเอง แต่ไม่สงสารวัด เลยแบ่งภาระมาให้วัด เดียวนี้ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเพราะกฎระเบียบคอนโดห้ามเลี้ยงสัตว์ ไม่รู้เอาไปไว้ไหนก็ต้องทิ้ง อาตมาเทศน์สั่งสอนมาตลอดว่า คุณจะเลี้ยงเขา ต้องเลี้ยงให้ตลอด แล้วเวลาเอาไปปล่อยที่ศูนย์พักพิงหรือบ้านสงเคราะห์สัตว์ สาเหตุที่ชอบเลี้ยงหมาจรจัด มาจากสมัยก่อนจูงลูกไปเดินเล่นในสวนสาธารณะ เห็นสายตาคมมาจ้องอาหารในมือคน เขาต้องแย่งกันกัดกันถึงจะได้กินเพราะความหิว เราเลยคิดว่าถ้าเขาได้กินอิ่ม ความก้าวร้าวจะลดน้อยลง ประเด็นที่ว่ายิ่งให้อาหาร หมาเพิ่มนั้นไม่จริง ถึงเราไม่ให้เขาก็คุ้ยขยะกินเองอยู่ดี จะโทษคนให้อาหารก็ไม่ถูก เรามาช่วยแก้ปัญหาด้วยซ้ำ เพราะถ้าเขากินอิ่ม เขาก็จะไม่ดุร้าย ถ้าได้ทำหมัน แก้ปัญหาด้วยซ้ำ เพราะถ้าเขากินอิ่ม เขาก็จะไม่ดุร้าย ถ้าได้ทำหมัน ปริมาณก็จะไม่เพิ่ม เวลาป่วยเราก็กินไปรักษา ฉีดยา ฉีดยา เวลาเขาไปสร้างปัญหาเราก็รับผิดชอบ บอกตรงๆ ว่าเมื่อก่อนชุมชนนี้ชาวบ้านทะเลาะแตกแยกกันเพราะหมาจรจัด แต่พอเราไปให้อาหาร ช่วยทำหมัน ฉีดยา มันก็อยู่เป็นที่เป็นทาง ไม่รบกวนใคร บรรยากาศสงบขึ้น สุดท้ายแล้วเขาก็จะไปเองตามอายุขัย ตามธรรมชาติ" อินทชัย พาณิชกุล.

ปัญหานี้บ่งว่าเป็นปัญหาหลักเลยก็ว่าได้ ที่คนทิ้งสุนัข โดยเฉพาะสุนัขที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไล่กัดสมาชิกภายในบ้าน เข้ากับสมาชิกในบ้านไม่ได้เลย มีนิสัยไม่น่ารักและ บางตัวถึงไม่ได้มีพฤติกรรมดุร้าย แต่มีนิสัยชอบเห่าหอนเสียงดังตลอดเวลา เป็นที่รำคาญของคนในบ้านและเพื่อนบ้าน หรือบางบ้านอาจมีผู้ป่วยมาอาศัยอยู่ด้วย ทำให้ไปรบกวนการพักผ่อน สุนัขบางตัวมีปัญหากลืนขี้ถ่ายไม่เป็นที่ แต่เจ้าของก็รับมือไม่ได้ ซึ่งปัญหาพฤติกรรมของสุนัขเหล่านี้ ถ้ามองให้ลึกแล้วเกิดจากการเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงเอง ที่ขาดความใส่ใจในการฝึกฝนพฤติกรรมที่ถูกต้องให้สุนัขได้เรียนรู้ ปล่อยเรื้อรังจนกลายเป็นปัญหา

ปัญหา สุนัขบางตัวป่วยเป็นโรคเรื้อรังที่ต้องได้รับการดูแลรักษาที่ยาวนาน หรือสุนัขบางตัวเป็นโรคที่ไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้ ไม่ว่าจะเป็นโรคมะเร็ง หรือโรคที่ทำให้สัตว์นั้นพิการไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ บางตัวควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ ขยับตัวไม่ได้ หรือเป็นโรคใด ๆ ก็ตามที่อาจทำให้สุนัขตัวนั้นไม่น่ารักอีกต่อไป บางคนรับไม่ได้ที่สุนัขตัวเองต้องมาป่วย ซึ่งการป่วยของสุนัขนั้นย่อมต้องมียาที่ใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการรักษาตามมา เมื่อมีจำนวนมากเข้าและกระทบกับรายได้ของเจ้าของ ดูแล้วว่าไม่คุ้มค่ากับการที่จะต้องเลี้ยงดูต่อไป หรือก็ไม่อาจไม่มีเวลามากพอในการมาดูแลสัตว์ป่วยเนื่องจากต้องทำมาหากิน นั่นก็เป็นสาเหตุที่เจ้าของตัดสินใจทิ้งสัตว์ สุนัขบางตัวถูกทิ้งในโรงพยาบาลสัตว์ที่เจ้าของพามารักษา ร้ายกว่านั้นคือไม่รักษาต่อแล้วปล่อยให้สุนัขค่อย ๆ ตายลงไอย่างทรมาน

4. เอกสารอ้างอิง

รัฐบัญญัติคุ้มครองสัตว์ของสหพันธรัฐสวิสเซอร์แลนด์ คศ. 2015 *Loi federale sur la protection des animaux du 16 decembre 2005.*

<https://www.admin.ch/opc/fr/classifiedcompilation/20022103/>

นุชนารถ เจริญสุข. (2559) *มาตรฐานทางกฎหมายในการควบคุมเลี้ยงสุนัข.*” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขากฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

ศรารวรรณ แก้วมงคล. (2559). *ปัญหาสังคมที่เกิดจากสุนัข.* กรุงเทพฯ: สาขาวิชาเทคโนโลยีสุขภาพ
ภาควิชาเทคนิคการสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปานเทพ รัตนากร. *พิชิตปัญหาสัตว์เลี้ยงคิดให้ดีกว่ามีหมาจร* (คมชัดลึก)ระบบออนไลน์. แหล่งที่มา
คมชัดลึก <https://pet.kapook.com/view7472.html> (3 มีนาคม 2563

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. (2560) *การทารุณสัตว์.* สืบค้นจาก:

<http://law.nida.ac.th/main/images/Film-Kittinun/Tarunsat.pdf>

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์. “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัด
สวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.” สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์. สืบค้นเมื่อวันที่ 15
เมษายน 2561.

<http://dcontrol.dld.go.th/dcontrol/images/clinic/hires พรบ.ทารุณสัตว์ theng.pdf>

ระบบออนไลน์. แหล่งที่มา : <https://dogchillout.com/ชีวิตสุดเศร้าของสุนัขจรจัด>. (5 มิถุนายน 2563)

อินทรชัย พาณิชกุล. *วิกฤตสุนัขจรจัด.* ระบบออนไลน์. แหล่งที่มา

<https://www.posttoday.com/politic/report/383721> (12 มิถุนายน 2563)

Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner and John McAloon (2012) *Animal Rights: A Very Short Introduction.* (Oxford Press)

จริยธรรมการจัดการโลจิสติกส์ (Logistics management ethics)

จิราวรรณ สมหวัง
สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

ศุภลักษณ์ ศรีวิไล
สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อภินันท์ จันตะนี
วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
จังหวัดหนองคาย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง “จริยธรรมการจัดการโลจิสติกส์” เป็นการให้บริการที่เน้นความประพฤดีที่มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน โดยที่โลจิสติกส์ (Logistic) เป็นระบบการจัดการส่งสินค้าและบริการที่มีจำนวนข้อมูลและทรัพยากรจากต้นทางไปยังปลายทางตามความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภค ส่วนการจัดการโลจิสติกส์ (Logistics management) เป็นการบริหารระบบการสั่งซื้อ การจัดเก็บสินค้าระหว่างการผลิต การเคลื่อนย้ายและการจัดส่ง เพื่อให้สินค้าไปถึงปลายทางได้อย่างถูกต้องและตรงเวลา โดยลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นออกไปได้ เป็นการเพิ่มมูลค่าของเวลาและสถานที่ และทำให้มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด สำหรับ “จริยธรรมการจัดการโลจิสติกส์” มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานคุณธรรมและจริยธรรมเป็นประจักษ์และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่ออย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมุ่งสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นและค่านึงผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมั่นคงยั่งยืนตลอดไป

คำสำคัญ: จริยธรรม การจัดการ โลจิสติกส์

Abstract

This academic article on “Logistics Management Ethics” is a service that emphasizes good behaviors with empirical morality and ethics. Logistics (Logistic) is a system to manage the delivery of goods and services that contains the amount of information and resources from the upstream to the downstream according to the needs of customers or consumers. The logistics management is the management of procurement system, work in process storage, handling and delivery of goods to the destinations accurately and on time by reducing unnecessary costs. It also increases the value of time and places, and make the lowest cost. Moreover, “Logistics Management Ethics” focuses on conducting business on the basis of empirical morality and ethics, and responsibility to service users. Furthermore, it concentrates on the corporate responsibility with a code of conduct, transparency, and accountability to provide the greatest benefits for shareholders and stakeholders reliably and sustainably.

Keywords: Ethics, Management, Logistics

1. ความนำ

การจัดการโลจิสติกส์ (Logistics management) เป็นกระบวนการในการวางแผน การดำเนินการและควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการเคลื่อนย้ายและการจัดเก็บสินค้าและบริการ ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่มีการใช้งาน โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค การจัดการในการขนส่งสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมีการวางแผน ควบคุม จัดเก็บข้อมูล ระบบบริหารกิจกรรมด้านห่วงโซ่อุปทาน เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและลดค่าใช้จ่ายในองค์กรด้วยการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า เป็นการบริหารระบบการสั่งซื้อ การจัดเก็บสินค้า ระหว่างการผลิตไปถึงสุดท้ายผู้บริโภค ทั้งนี้ โลจิสติกส์ (Logistic) เป็นระบบการจัดการส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรจากต้นทางไปยังปลายทางตามความต้องการของลูกค้า ส่วนการจัดการโลจิสติกส์ (Logistics management) เป็นการบริหารระบบการสั่งซื้อ การจัดเก็บสินค้าระหว่างการผลิต การเคลื่อนย้ายและการจัดส่ง เพื่อให้สินค้าไปถึงปลายทางได้อย่างถูกต้องที่ถูกต้องเวลา โดยลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นออกไปได้ เพิ่มมูลค่าของเวลาและสถานที่ และทำให้มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

จากรายงานโลจิสติกส์ของประเทศไทยประจำปี 2557 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) การจัดการโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จทางธุรกิจ ผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีอาเซียนจะทำให้การแข่งขันในระดับเวทีสากลทวีความรุนแรงมากขึ้น องค์กรจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับสภาพการแข่งขัน แต่จากผลการสำรวจ

ของธนาคารโลก (World Bank) ประเทศไทยมีสมรรถนะการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ (Logistics Performance Index (LPI) ต่ำกว่าหลายๆ ประเทศในภูมิภาคนี้ ในปี 2557 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 5 และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 25 จากทั้งหมด 160 ประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรบุคลากรด้านโลจิสติกส์

สำหรับ “จริยธรรมการจัดการโลจิสติกส์” มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจบนหลักจริยธรรมและคุณธรรม และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่ออย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมุ่งสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น และคำนึงผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นการจัดการโลจิสติกส์ จึงมีความสำคัญ ดังนี้

1) การสร้างความได้เปรียบคู่แข่งขัน การจัดการโลจิสติกส์จะทำให้ธุรกิจมีอัตราการเติบโตเพิ่มมากขึ้น เพราะจะมีการจัดการสินค้าและระบบการส่งสินค้าที่ดีมีคุณภาพ ยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ลูกค้าได้รับบริการที่ดี สินค้าถึงมือไวรวดเร็ว ซึ่งจะได้เปรียบกว่าคู่แข่งที่มีบริการที่ล่าช้ากว่า

2) การลดต้นทุน การจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและสิทธิผล จะช่วยลดต้นทุนต่างๆ ไปได้มาก เพราะการจัดส่งหนึ่งครั้ง ถ้ามีการจัดลำเลียงสินค้าให้ได้มากที่สุด จะลดจำนวนครั้งในการจัดส่งไปได้

3) การขายผ่านออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีระบบการจัดการสินค้าและการจัดส่งที่ดี เวลาลูกค้าสั่งซื้อของผ่านทางออนไลน์ ก็จะทำให้ลำเลียงสินค้าจากโกดังและจัดส่งถึงมือลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า เมื่อธุรกิจมีสินค้าและบริการดีขึ้น ก็สามารถเพิ่มราคาสินค้าหรือบริการได้ เพียงแต่ต้องมั่นใจว่าคุณภาพนั้นดีกว่าคู่แข่งด้วย

5) การจำหน่ายสินค้าในปัจจุบัน ผู้บริโภคหันมาซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์มากขึ้น ดังนั้นระบบการจัดส่งสินค้าจึงสำคัญมาก ถ้าขาดการจัดการโลจิสติกส์ที่ดี จะสามารถทำให้ธุรกิจเป็นไปไม่ได้ไม่ดี หรืออาจแพ้คู่แข่งที่มีระบบการจัดการโลจิสติกส์ดีกว่าเลยก็เป็นได้

2. ความสำคัญการมีจริยธรรมในการจัดการโลจิสติกส์

2.1 ความหมายของจริยธรรม

จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายในเรื่องจริยธรรมไว้ดังนี้ คือ น. “ธรรม” ที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

สำหรับพจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม) พิมพ์ครั้งที่ 34 มกราคม 2559 หน้า 262 ให้ความหมายของจริยธรรมคือ จริต หรือ จริยา 6 (ความประพฤติปกติ ความประพฤติ ซึ่งหนักไปทางใด

ทางหนึ่ง อันเป็นปกติประจำอยู่ในสันดาน พื้นเพของจิต อุปนิสัย พื้นนิสัย แบบหรือประเภทใหญ่ ๆ แห่งพฤติกรรมของตัวความประพฤติ เรียกว่า จริยา บุคคลผู้มีความประพฤติอย่างนั้น ๆ เรียกว่า จริต

โดยจริยธรรม = จริย + ธรรมะ คือ ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากคุณธรรมในตัวเอง ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม สรุปได้คือ ข้อควรประพฤติปฏิบัติจริยธรรม (Ethics) ความเป็นผู้มีจิตใจสะอาด บริสุทธิ์ เสียสละหรือประพฤติดีงาม

จริยธรรมตามความหมายของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) คือ การดำเนินชีวิตที่ดี หรือชีวิตที่มีการศึกษา เพราะกระบวนการในการดำเนินชีวิตกับกระบวนการศึกษา เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะชีวิตต้องเรียนรู้ มีการพิจารณาแก้ปัญหาตลอดเวลา ซึ่งจริยธรรม เป็นธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม สั่งสอนนักเรียนนักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ฉะนั้น บทบาทผู้บริหารการศึกษาในยุคใหม่จะต้องรู้จัก ศีลที่ควรรักษาประจำเรียกว่า มนุษยธรรม เพราะเป็นคุณธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ ๕ ประการ ดังนี้

1) จริยธรรม หมายถึง คุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดีงามอันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม จริยธรรม จะมีได้ต้องปลูกฝังฝึกหัดโดยเริ่มจากการปลูกฝังคุณธรรม (พระมหาดิศร ถิรสีโล, 2554)

2) จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นรูปแบบของการปฏิบัติตน การดำเนินตนที่มีความเหมาะสมแก่ภาวะ ฐานะ เวลา และเหตุการณ์ในปัจจุบัน (พระธรรมญาณมุนี, 2531 : 103)

3) จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ความประพฤติเหล่านี้ประกอบด้วย ศีลธรรม คุณธรรม เนติกรรมและธรรมนิยมประเพณี (สาโรช บัวศรี)

4) จริยธรรม หมายถึง หลักของกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและค่านิยมที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดที่ถูกและสิ่งใดที่ผิด

5) จริยธรรม หมายถึง การสร้างมาตรฐานขึ้นมาว่าสิ่งไหนที่ดีหรือสิ่งไหนที่ไม่ดี เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ (ชัยเศรษฐ์ พรหมศรี, 2549)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 32-33) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ รวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ซึ่งสังคมต้องการให้มีในสมาชิก เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำ ส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ระวี ภาวิไล (2522 : 8) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์

วิทย์ วิศุทเวทย์ (2524 : 19) กล่าวว่า จริยธรรม คือ พันธะหรือหน้าที่ที่เราปฏิบัติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางพระพุทธศาสนา จริยธรรม คือการนำ เอาความรู้ในความจริงหรือกฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

กมล ทองธรรมชาติ (2529 : 80-82) กล่าวว่า จริยธรรม คือ การกระทำ ทั้งกาย วาจา และใจ ที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สำหรับนักวิชาการศึกษาต่างประเทศได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายในทัศนะของตน ได้แก่ เพียเจต์ (Piaget 1960 : 160-161) มีทรรศนะว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ เกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจ และอนามัยของแต่ละบุคคลความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำ และสิทธิ์

กู๊ด (Good 1973 : 89) กล่าวถึงจริยธรรมว่า หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

โคลเบิร์ก (Kohlberg 1972 : 212) กล่าวถึงจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกลึกซึ้งต่อชีวิต เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำ นั้นว่าเป็นการกระทำ ที่ถูกหรือผิด

จอห์น ดับเบิลยู. เครสเวลล์ (John W. Creswell, 2009 : 91-92) ได้กล่าวถึง ประเด็นทางจริยธรรม ที่เกี่ยวกับการปลอมแปลงหรือประดิษฐ์ข้อค้นพบเพื่อตอบสนองความต้องการของนักวิจัยหรือผู้เกี่ยวข้อง การกระทำที่หลอกลวงจะไม่ได้รับการยอมรับในกลุ่มนักวิจัยระดับมืออาชีพและถือเป็นการประพฤติมิชอบทางวิทยาศาสตร์ ควรมีจุดยืนเชิงรุกโดยผู้วิจัยที่จะต้องไม่เข้าร่วมปฏิบัติการ

โดยสรุป จริยธรรม คือแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคม ทั้งนี้จะเห็นว่าความหมายทั้งคุณธรรมและจริยธรรมจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพูดถึงคุณธรรมก็ย่อมหมายถึงจริยธรรมด้วยเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามความหมายอย่างหนึ่งอย่างใดนี้ จะเป็นบุคคลที่มีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในตนเอง เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ฉะนั้น จริยธรรม เป็นหลักปฏิบัติอันเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มบุคคลหรือสังคมให้ยึดถือปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักสากล และไม่ขัดต่อวัฒนธรรมหรือประเพณีของท้องถิ่น

2.2 ความหมายของการจัดการ (Management)

การจัดการหรือเป็นแนวคิดการบริหารจัดการ (Concept of Management) ด้วย “การบริหารจัดการ” ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำหรือจูงใจ และการควบคุม ซึ่งมีผู้ให้ “แนวคิด” ไว้ดังนี้

คุนซ์ และดอนเนลล์ (Koontz and Donell. 1959: 435) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีปัจจัยหลายประการเป็นองค์ประกอบในการดำเนินงาน ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์ในการขับเคลื่อนในการปฏิบัติงาน

อองรี ฟาโยล์ (Fayol, 1949) ได้กล่าวถึง “การบริหารจัดการ” เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผนงาน การจัดองค์การ บังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม (controlling)

ไซมอน สมิธเบิร์ก และทอมป์สัน (Simon, Smithbuge and Thompson. 1960: 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน

สโตนเนอร์ และฟรีแมน (Stoner and Freeman. 1992: 3) กล่าวว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

บาร์โธล และมาร์ติน (Bartol and Martin.1990: 6) ได้ให้ความหมาย การบริหารว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำ และการควบคุม

เกษม จันทรแก้ว (2540 : 512) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะการดำเนินการนำวัตถุดิบสู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยการ (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning) ที่ได้กำหนดไว้แล้วไปดำเนินการร่วมกับทรัพยากร (Assembling resource) ทำให้การผลิตหรือใช้ปัจจัยการผลิตหรือบริหารองค์การ

ดริคเกอร์ (Peter F. Drucker, 1954 - 2005) ได้อธิบายว่า “การจัดการคือศาสตร์และศิลปะ” ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยฝีมือบุคคลอื่น ซึ่งดริคเกอร์ ได้กล่าวว่า “ในยุคเศรษฐกิจปัจจุบันทรัพยากรที่สำคัญที่สุดไม่ใช่เรื่องแรงงาน เงินทุนหรือที่ดินอีกต่อไป แต่เป็นเรื่องของความรู้” เป็นทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ ที่เน้นในการจัดการ (เริ่มยุคใหม่) มี 4 ข้อคือ

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์การ (Organizing)
- 3) การนำ/จูงใจ (Leading)
- 4) การควบคุม (Control)

โดยทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ของดริคเกอร์ (Drucker) สามารถนำมาปรับใช้ในองค์การทางธุรกิจและองค์กรสงฆ์ ทั้งนี้เพราะการจำหน่ายสินค้าและการให้บริการ จำเป็นต้องใช้วิธีการใช้ตัวอย่างที่ดี และการจูงใจให้มาซื้อสินค้าหรือมาใช้บริการ แต่จะใช้สิทธิพลสังการผู้คนที่มาซื้อสินค้าหรือมาใช้บริการของตนไม่ได้ สำหรับองค์กรพระสงฆ์ก็ทำนองเดียวกัน

เต็มมิ่ง (TQM: W. Edwards Deming, 1900-1993) ได้พัฒนาทฤษฎีบริหารจัดการคุณภาพทั้งองค์กร โดยเน้นการบริหารคุณภาพเป็นการจัดระบบการทำงาน เพื่อให้ผลงานได้สร้างความพอใจ ความประทับใจและความมั่นใจให้กับผู้มาใช้บริการ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งแบ่งระดับการดำเนินงานไปตามระดับของบุคลากรในองค์กรได้ 3 ระดับ ดังนี้

1) **การบริหารคุณภาพ** เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการดำเนินงานซึ่งเป็นการกิจของผู้บริหารระดับสูงสุดในองค์กร

2) **การจัดการคุณภาพ** เป็นการนำนโยบายคุณภาพมากำหนดข้อปฏิบัติให้เป็นเป้าหมายด้านคุณภาพ และต้องมีการกำหนดเป็นแผนคุณภาพสำหรับการดำเนินงานต่อไป ซึ่งจะเป็นภารกิจของผู้จัดการหรือบริหารระดับรองลงมา

3) **การดำเนินงานให้เกิดคุณภาพ** เป็นหน้าที่การปฏิบัติงานให้บรรลุผลหรือเป้าหมายที่เป็นไปตามคุณภาพ ซึ่งจะต้องตรวจติดตาม ปรับปรุงแก้ไข และการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ดังนั้น การบริหารจัดการคุณภาพ ต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี ซึ่งเป็นการบริหารคุณภาพ “วงจรเต็มมิ่ง (Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA” มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan : P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check : C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act : A)

โดยขั้นตอนทั้ง 4 นี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุด ซึ่งเหมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่ง วงจรหรือวงล้อ (PDCA) หมุนเวียนปรับปรุงเปลี่ยนไป กล่าวคือ เป็นขั้นตอนในการที่ทำงานเสร็จอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และเชื่อถือวางใจได้ ซึ่งใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ในการติดตามปรับปรุงและพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

ดังนั้น การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารงานจัดการใดๆ ที่องค์กรได้ใช้ทรัพยากรซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ หรือ ศิลปะและกระบวนการการกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้โดยใช้คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ การกระทำนั้น ๆ จะเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีการดำเนินการเพื่อให้คงอยู่ มีการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ การควบคุม และการกระทำที่ก่อให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบแบบแผน

2.3 ความหมายของโลจิสติกส์ (Logistics)

โลจิสติกส์ หมายถึง ระบบการจัดการส่งสินค้าและบริการที่มีจำนวนข้อมูลและทรัพยากรจากต้นทางไปยังปลายทางตามความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภค ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท

[ออนไลน์].ที่มา: <https://www.google.com/search?q=โลจิสติกส์มีกี่ประเภท/97&client> [26 มีนาคม 2563] ดังนี้

- 1) การขนส่งทางบก (Road or Motor Transportation)
- 2) การขนส่งทางน้ำ (Water Transportation)
- 3) การขนส่งทางอากาศ (Air Transportation)
- 4) การขนส่งระบบคอนเทนเนอร์ (Container System)
- 5) การขนส่งทางท่อ (Pipeline Transportation)

นอกจากดังกล่าว ประเภทของโลจิสติกส์ (Type of logistics) สามารถแบ่งได้หลายแนวทาง ในปัจจุบัน ได้แบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ตามเอกสาร สำนักโลจิสติกส์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2558 ดังต่อไปนี้

1) โลจิสติกส์ แบ่งตามลักษณะการให้บริการ

ในการศึกษาแบ่งตามหลักการให้บริการของจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดในการไหลของวัสดุ หรือ สินค้า หรือผู้โดยสาร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) โลจิสติกส์เพื่อการผลิต (Manufacturing logistics) หรือการจัดการวัสดุ (Material management) หรือโลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound logistics) ซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าจากผู้ขาย ปัจจัยการผลิตทั้งในและต่างประเทศ มาส่งยังโรงงาน จนถึงจุดสุดท้ายก่อนเป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยจะสนับสนุนในการผลิตเป็นหลัก มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ การศึกษาอุปสงค์ของพื้นที่จัดเก็บและการเคลื่อนย้ายของวัตถุดิบ สินค้า ชิ้นส่วน บรรจุภัณฑ์ ที่ต้องจัดซื้อ จัดหา เพื่อการผลิต รวมถึงพิจารณาต้นทุนและการบริการ เพื่อให้มีมูลค่าเพิ่มในกิจกรรมทางเลือกที่ดีที่สุด

1.2) โลจิสติกส์เพื่อการกระจายสินค้า (Distribution logistics) หรือการกระจายสินค้า (Distribution management) หรือโลจิสติกส์ขาออก (Outbound logistics) เป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าสำเร็จรูปไปส่งลูกค้า จะสนองความต้องการในการจัดจำหน่าย และการตลาด โดยทำหน้าที่สำคัญ คือ การจัดการคลังสินค้าสำเร็จรูปและการขนส่ง โดยคลังสินค้าจะต้องมีมาตรฐานสากลพื้นฐาน อุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงระบบการจัดการที่เหมาะสม

1.3) โลจิสติกส์สำหรับผู้โดยสาร (Passenger logistics) เป็นโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งผู้โดยสาร ซึ่งต้องจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็น ถนน ระบบราง สถานี สนามบิน ท่าเรือ ร่องน้ำ อุปกรณ์ในการขนส่ง การเชื่อมต่อการขนส่งหลายรูปแบบ ในประเทศไทย ในการขนส่งทางบก มีระบบการจัดการขนส่งมวลชนในเมืองใหญ่ไม่ติดนัก ส่งผลให้เกิดภาวะความหนาแน่นของการจราจร ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อโลจิสติกส์เพื่อการผลิตและโลจิสติกส์เพื่อการกระจายสินค้า

2) โลจิสติกส์ แบ่งตามวัตถุประสงค์

ในการแบ่งแบบนี้จะมีการพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยระบบโลจิสติกส์ ในธุรกิจคือ การสร้างประโยชน์จากเวลาและสถานที่ หรือการสร้างคุณค่าโดยการขนส่งสินค้าจากจุดที่ผลิตไปยังจุดที่มีความต้องการของตลาด (อุปสงค์) เพื่อให้ส่งสินค้าได้อย่างถูกต้องทั้งรูปแบบคุณภาพ ปริมาณ ระยะเวลา ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมไปสู่สถานที่ที่ถูกต้อง โดยมีพันธกิจของการจัดการโลจิสติกส์ คือ การวางแผน การดำเนินงาน และประสานการดำเนินงานทั้งในกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งบรรลุผลในด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยการนำเสนอบริการและคุณภาพในระดับที่เหนือกว่าด้วยต้นทุนการดำเนินงานที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้แบ่งประเภทโลจิสติกส์ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

2.1) วิศวกรรมโลจิสติกส์ (Logistics engineering) ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

- การจำกัดความต้องการการสนับสนุนระบบโลจิสติกส์ในการเริ่มต้น
- การพัฒนาเกณฑ์เพื่อเป็นปัจจัยในการบ่อนเข้าสู่การออกแบบโลจิสติกส์
- การประเมินทางเลือกของการออกแบบ ตลอดจนการศึกษาการประเมินผลได้และผลเสีย
- ความเหมาะสมของการออกแบบ และการทบทวนการออกแบบ
- การกำหนดความต้องการทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการออกแบบ เช่น จำนวนคนระดับทักษะ อะไหล่ ส่วนประกอบ เครื่องมือทดสอบและสนับสนุน การขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูล และคอมพิวเตอร์
- การทำการประเมินของโครงสร้างสนับสนุนด้วยวัตถุประสงค์ของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการวัดประเมินกระบวนการอย่างสม่ำเสมอ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดีขึ้น เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมิน และประสิทธิภาพการปรับปรุงของกระบวนการ

2.2) โลจิสติกส์แบบย้อนกลับ คือ กระบวนการของการเก็บรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว และพยายามที่จะทำให้เกิดคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นใหม่ด้วยวิธีการปรับปรุงใหม่ที่ดีที่สุด โลจิสติกส์แบบย้อนกลับ (Reverse logistics) ครอบคลุมประเด็นที่กว้างขวางมากกว่าวิศวกรรมโลจิสติกส์ เช่น การนำกลับมาสร้างมูลค่าเพิ่มใหม่ (Value-added recovery) กระบวนการคืนสินค้าเพื่อนำมาทำลาย หรือเป็นสินค้าคงคลังแบบตามฤดูกาล การเรียกสินค้าคืน และ สินค้าคงคลังที่เกิน โลจิสติกส์แบบย้อนกลับยังรวมถึงการนำสินค้ากลับมาผลิตใหม่ การกำจัดวัสดุที่มีพิษ การกำจัดอุปกรณ์ที่ล้าสมัย และการนำสินทรัพย์กลับมาใช้ใหม่

2.3) โลจิสติกส์การผลิต (Production Logistics) คือ ส่วนของโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การออกแบบ การพัฒนา การผลิต และการจัดหาวัสดุ รวมถึง การทำให้เป็นมาตรฐาน การทำสัญญา การประกันคุณภาพ การจัดซื้ออะไหล่ การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ มาตรฐานความปลอดภัย

สำหรับเครื่องมือ ข้อกำหนดรายละเอียด (Specification) กระบวนการผลิต การทดลอง และ การทดสอบ การตั้งรหัสเอกสารของเครื่องมือ การปรับปรุงและการควบคุมการผลิต

2.4) โลจิสติกส์สำหรับผู้บริโภค (Consumer logistics หรือ Operational logistics) หรือ โลจิสติกส์เชิงปฏิบัติการ คือ ส่วนของโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่เริ่มผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ การจัดเก็บ การขนส่ง การบำรุงรักษา การซ่อม และความสามารถของการบริการ ส่วนการจัดการวัสดุ รวมถึงการควบคุมสต็อก การวางแผนผังคลังสินค้า หรือศูนย์กระจายสินค้า การควบคุมการเคลื่อนย้าย รายงานของเสีย และความน่าเชื่อถือ มาตรฐานความปลอดภัยสำหรับการจัดเก็บ การขนส่ง และการอบรมที่เกี่ยวข้อง

2.5) ผู้ให้บริการโลจิสติกส์จากภายนอก (Third party logistics : 3PL) การให้บริการแบบนี้ส่วนมากบริษัทที่เป็นผู้ให้บริการมักจะเป็นเจ้าของยานพาหนะ และอุปกรณ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการขนส่งเอง แต่จะใช้ระบบพันธมิตรทางการค้ากับผู้ขนส่งและจะประสานงานกับผู้ขนส่งที่เหมาะสม ในการให้บริการการขนส่ง ซึ่งลักษณะการบริการแบบนี้มีดังนี้

- ผู้ให้บริการขนส่ง (Transportation brokers) บริษัทที่ให้บริการขนส่งทางเรือ และ ผู้รับขน (Carrier) โดยวางแผนและประสานงานการขนส่งสินค้า

- ผู้รับจองระวาง (Freight forwarders) องค์กรที่รวบรวมการขนส่งขนาดเล็กจากผู้ขายหลายราย จากหลายสถานที่ เพื่อให้ขนาดขนส่งใหญ่ขึ้นเพื่อลดต้นทุน

- สมาคมเพื่อขนส่งทางเรือ (Shippers' association) สมาคมที่ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมการขนส่งขนาดเล็ก ให้เป็นการขนส่งเต็มคันรถสำหรับบริษัทในสมาชิก

- บุคคลที่ 3 (Third parties) บริษัทที่ให้บริการประสานงานและบริหารงานด้านโลจิสติกส์ให้กับลูกค้า บางบริษัทขนาดใหญ่ได้จ้างบุคคลภายนอก (Outsource) ทำกิจกรรมทางโลจิสติกส์ให้บริษัทผู้ให้บริการบุคคลที่ 3 เป็นผู้บริหารงานแทน ทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานในสิ่งที่ตนเองถนัด โดยกิจกรรมโลจิสติกส์ทั้งหมด ที่ดำเนินการโดยองค์กรหรือหน่วยเศรษฐกิจ (Economic Unit) ในระบบเศรษฐกิจ สามารถจำแนกการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวตามขอบเขตการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการได้ 2 รูปแบบ คือ

- กิจกรรมโลจิสติกส์ซึ่งผู้ประกอบการดำเนินการเองในองค์กร (In-house Logistics)

- กิจกรรมโลจิสติกส์ที่ผู้ประกอบการได้จ้างองค์กรอื่นมาดำเนินการให้ (Outsourcing)

ทั้งนี้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจกรรมโลจิสติกส์เองทั้งหมด หรือเลือกดำเนินการเพียงบางส่วนก็ได้ เนื่องจากในปัจจุบันสภาวะการแข่งขันเป็นตัวผลักดันให้ผู้ประกอบการธุรกิจต้องเร่งพัฒนาความสามารถหลัก (Core Competency) และมีความต้องการพันธมิตรทางธุรกิจมากขึ้นกว่าในอดีต จึงมีความนิยมในการใช้บริการจากผู้ให้บริการทางโลจิสติกส์ โดยเฉพาะ (Logistics Service Provider :

3PL) เพิ่มมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่เกิดจากการให้บริการด้านโลจิสติกส์ของผู้ให้บริการทั้งระบบ เรียกว่า อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics Industry)

2.6) **โลจิสติกส์ในระดับสากล** (Global Logistics) ในยุคการค้าเสรีในปัจจุบัน ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจในระดับสากลมีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารมักกำหนดเป้าหมายไปทั่วโลก เพื่อส่งเสริมตลาดต่างประเทศ กิจกรรมจะต้องมีระบบโลจิสติกส์ ที่สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในตลาดเฉพาะ การจัดการระบบโลจิสติกส์ในระดับสากลมีความซับซ้อนมากกว่าระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ ในการควบคุมเพื่อติดตามตรวจสอบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของระบบการกระจายสินค้าในตลาดต่างประเทศ โดยกิจกรรมโลจิสติกส์ในระดับสากล จะประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสภาพตลาด การวางแผน การวางโครงสร้าง การนำแผนไปปฏิบัติ และการควบคุมระบบโลจิสติกส์

2.4 กิจกรรมหลักด้านโลจิสติกส์

กิจกรรมหลักด้านโลจิสติกส์ มีทั้งหมด 13 กิจกรรมหลัก ๆ ด้วยกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่เป็นกิจกรรมหลักขององค์กรและกลุ่มที่เป็นกิจกรรมสนับสนุนการทำงานขององค์กร กิจกรรมซึ่งถือเป็นกิจกรรมหลักขององค์กรประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 8 กิจกรรม ส่วนที่เหลืออีก 5 กิจกรรม ถือเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร ดังต่อไปนี้

[ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://www.lopburi.go.th/logistic.htm> [9 มีนาคม 2563]

1) **การบริการลูกค้า** (Customer service) เป็นกิจกรรมที่องค์กรพยายามตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งจะทำให้ดีได้ดียิ่งขึ้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกิจกรรมโลจิสติกส์อื่นๆ เข้ามาประกอบ โดยเฉพาะการส่งมอบสินค้าที่ตรงเวลาและครบตามจำนวน

2) **การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า** (Order processing) เป็นกิจกรรมที่จะต้องพยายามดำเนินการให้รวดเร็วที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ในปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่มักนำระบบคอมพิวเตอร์และการจัดการธุรกิจเชิงอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วย เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

3) **การคาดการณ์ความต้องการของลูกค้า** (Demand forecasting) เป็นการคาดการณ์ความต้องการในตัวสินค้าหรือการบริการลูกค้าในอนาคต ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการที่จะสร้างผลกำไรหรือทำให้บริษัทขาดทุนในการดำเนินการ การคาดการณ์ความต้องการของลูกค้าล่วงหน้า จะช่วยให้บริษัทสามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินงานว่าจะผลิตสินค้าจำนวนเท่าไร หรือเตรียมบุคลากรและอุปกรณ์มากขึ้นน้อยเพียงใด หากการคาดการณ์ความต้องการของลูกค้าผิดพลาด ก็ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและผลประโยชน์ของบริษัท จากการที่ไม่มีสินค้าให้ลูกค้าหรือในทางตรงกันข้ามอาจมีสินค้าในคลังสินค้ามากเกินไป

4) **การบริหารสินค้าคงคลัง (Inventory management)** เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากปริมาณสินค้าคงคลังที่มีอยู่ย่อมส่งผลต่อองค์กรไม่ว่าทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเงินทุน องค์กรที่มีระดับปริมาณสินค้าคงคลังที่สูงย่อมสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดี แต่ในขณะเดียวกันปริมาณสินค้าที่มาก ก็ส่งผลให้องค์กรเกิดค่าเสียโอกาสด้านการนำเงินทุนไปหมุนเวียน เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้า ดังนั้นองค์กรจะต้องคำนึงถึงระดับของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ เพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนต่าง ๆ

5) **กิจกรรมการขนส่ง (Transportation)** ครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมที่เป็นการเคลื่อนย้ายตัวสินค้าจากจุดกำเนิดไปยังจุดที่มีการบริโภคให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยจะต้องจัดส่งสินค้าถูกต้องครบถ้วนในสภาพที่สมบูรณ์ และตรงเวลาที่กำหนด ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าในมุมมองของคนทั่วไป การขนส่งเป็นกิจกรรมโลจิสติกส์ที่มีบทบาทชัดเจนที่สุด

6) **การบริหารคลังสินค้า (Warehousing and storage)** เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคลังสินค้า อาทิ การจัดเก็บสินค้า การจัดหารพื้นที่ในคลังสินค้า อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมภายในคลังสินค้า ซึ่งในปัจจุบันกิจกรรมการบริหารคลังสินค้านับเป็นกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าอีกทางหนึ่งด้วย

7) **การโลจิสติกส์ย้อนกลับ (Reverse logistics)** คือกระบวนการจัดการสินค้าที่ถูกส่งกลับคืน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่เสียหาย หมดอายุการใช้งาน เป็นต้น

8) **การจัดซื้อ (Purchasing)** เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดหาวัตถุดิบและบริการ ทั้งในส่วนของการเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบ กำหนดช่วงเวลาและปริมาณในการสั่งซื้อ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

9) **การจัดเตรียมอะไหล่และชิ้นส่วนต่าง ๆ (Part and service support)** นับเป็นความรับผิดชอบต่อสินค้าหลังการขาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริการหลังการขายที่บริษัทให้กับลูกค้า โดยการจัดหาชิ้นส่วน อะไหล่ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการให้บริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพแก่ลูกค้าในกรณีที่สินค้าเกิดความชำรุด ความรับผิดชอบต่อสินค้าหลังการขายเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ซึ่งจะส่งผลระยะยาวต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในอนาคต เกิดความรู้สึกที่ดีกับยี่ห้อสินค้า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากิจกรรมนี้มีส่วนช่วยให้บริษัทสามารถดำรงความสัมพันธ์ระยะยาวกับลูกค้าไว้ได้

10) **การเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า (Plant and warehouse site selection)** การเลือกที่ตั้งโรงงานของโรงงานและคลังสินค้าจะต้องให้ความสำคัญกับความใกล้ชิด ใกล้ของแหล่งวัตถุดิบ และลูกค้า เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและเกี่ยวข้องกับระยะทางการขนส่ง รวมถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้วย

11) **การจัดการวัสดุ** (Material handling) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ เคลื่อนย้าย วัตถุดิบ และสินค้าคงคลังในระหว่างการผลิต รวมถึงการขนย้ายตัวสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว ภายในโรงงาน หรือคลังสินค้า วัตถุประสงค์ของการจัดการด้าน คือเพื่อ

- ลดระยะทางการเคลื่อนย้ายให้ได้มากที่สุด
- ลดจำนวน
- แกไขกระบวนการที่เป็นคอขวดให้มีการไหลได้ดีขึ้น
- ลดการขนถ่ายให้มากที่สุดเพื่อการประหยัดแรงงานและค่าใช้จ่าย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวองค์กรต้องการพยายามลดจำนวนการเคลื่อนย้ายวัตถุ ต่างๆ ให้มากที่สุด เนื่องจากทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย จะมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนย้ายวัตถุ ต่างๆ ดังนั้นหากสามารถลดค่าใช้จ่ายในด้านนี้ก็จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อชิ้นลดลงด้วย

12) **บรรจุภัณฑ์** (Packaging) ในด้านการตลาดนั้น บรรจุภัณฑ์ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะ ภายนอกของสินค้า ซึ่งจะต้องสามารถดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจในตัวสินค้า แต่ทางด้านโลจิสติกส์ บรรจุภัณฑ์ จะมีบทบาทสำคัญต่างออกไปจากด้านการตลาด โดยประการแรก บรรจุภัณฑ์จะเป็นสิ่งที่ปกป้องตัว ผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกิดความเสียหายในขณะที่มีการเคลื่อนย้าย ประการที่สอง บรรจุภัณฑ์ที่ดีจะช่วยให้ กระบวนการเคลื่อนย้ายและเก็บรักษาสินค้ามีความสะดวกมากขึ้น

13) **การติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์** (Logistics communications) การสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพภายในองค์กร ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร การ แลกเปลี่ยนข้อมูล และการตัดสินใจต่าง ๆ สามารถทำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การ สื่อสารที่ประสิทธิภาพขององค์กรควรจะมีลักษณะดังนี้

- มีการสื่อสารระหว่างองค์กร ซัพพลายเออร์ และลูกค้า
- มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรโดยเฉพาะฝ่ายการบัญชี การตลาด ฝ่ายผลิต
- มีการสื่อสารระหว่างกิจกรรมโลจิสติกส์ทั้ง 13 กิจกรรม
- มีการสื่อสารกันภายในหน่วยงานย่อย เช่น ฝ่ายขายกับฝ่ายบริการลูกค้าในฝ่ายการตลาด
- มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกในระบบโซ่อุปทานที่ไม่ได้มีการติดต่อกับองค์กร

โดยตรง ดังเช่น ซัพพลายเออร์รายแรกสุดในโซ่อุปทาน กิจกรรมหลักทางโลจิสติกส์ทั้ง 13 กิจกรรม อาจ นำมาจัดเป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่ม คือกิจกรรมทางด้านการบริหารจัดการการผลิต การตลาดและการบริการ ลูกค้า การจัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ต่าง ๆ การกระจายสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง การจัดส่ง ซึ่ง ครอบคลุมองค์ความรู้ทางด้านโลจิสติกส์

2.5 การกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ทำงานด้านโลจิสติกส์

ตำแหน่งงานโลจิสติกส์มีความเกี่ยวข้องกับระบบการจัดส่งสินค้าและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางภาคพื้นดิน ทางเรือ และทางอากาศ รวมไปถึงการวางแผนสินค้าคงคลัง การจัดเก็บ การบริหารธุรกิจเป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานร่วมกับประสบการณ์โดยตรง ซึ่งต้องมีคุณสมบัติและทักษะ ดังนี้

- 1) มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือเรียนจบมาทางด้านโลจิสติกส์
- 2) ทำงานละเอียดรอบคอบมีระบบและจัดความสำคัญของงานที่เข้ามาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ทำงานได้แรงกดดันพร้อมแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันทุกที่
- 4) มีความสามารถในการเรื่องของภาษาอังกฤษในการสื่อสารและเขียนได้ระดับหนึ่ง (หากมีภาษาที่สามอย่าง จีน, ญี่ปุ่น, เกาหลี และอื่นๆ จะเพิ่มโอกาสในการหางานโลจิสติกส์ให้ง่ายขึ้น)
- 5) ซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างมืออาชีพ
- 6) สามารถใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์ได้ดี
- 7) เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ พร้อมหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 8) ทำงานเป็นทีมกับคนอื่น ๆ ได้อย่างราบรื่น รวมไปถึงเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2.6 หน้าที่หลักของตำแหน่งงานโลจิสติกส์

หน้าที่หลักงานของตำแหน่งโลจิสติกส์ไม่ได้มีแค่ดูแลการจัดส่งสินค้านำเข้าและส่งออกเพียงเท่านั้น แต่ยังมีอื่น ๆ ที่ผู้ทำงานโลจิสติกส์ต้องรู้ดังต่อไปนี้ [ออนไลน์]. <http://www.rgf-hragent.asia>

- 1) จัดหมวดหมู่และตรวจสอบสินค้าแต่ละประเภท พร้อมวางแผนการขนส่งไปยังจุดหมายให้เหมาะสมกับสินค้าแต่ละชนิด
- 2) เตรียมสถานที่ในการเก็บรักษาสินค้าไม่ให้เสียหายและคงคุณภาพไว้ให้ดีที่สุด
- 3) วางระบบจัดเก็บสินค้าให้เป็นระเบียบและแยกเป็นหมวดหมู่ให้ง่ายต่อการดูแลและส่งต่อ
- 4) ตรวจสอบจำนวนสินค้าทุกครั้งเมื่อมีการเคลื่อนย้าย พร้อมบันทึกข้อมูลส่งไปยังผู้บริหารคลังสินค้าทุกชั้นตอน เพื่อวางแผนในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น
- 5) ติดต่อประสานงานไปยังทีมที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกบริษัท ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและทันเวลาตามที่กำหนด
- 6) ดูแลการจัดส่งสินค้าเข้าและออกคลังอย่างละเอียดเพื่อป้องกันการสูญหาย ถูกจัดส่งไปผิดที่ สำหรับใครที่กำลังสนใจหรือมองหางานโลจิสติกส์ต้องเตรียมตัวให้พร้อม ไม่ว่าจะเป็นความรู้พื้นฐานและทักษะด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะต้องบอกเลยว่างานสายนี้ค่อนข้างละเอียดและต้องมีความรับผิดชอบที่สูงเลยทีเดียว หวังว่าวันนี้หลายคนคงเข้าใจบทบาทหน้าที่ของงานด้านโลจิสติกส์กันมากขึ้น

รวมไปถึงเรื่องของคุณสมบัติของการทำงาน ถ้าหากคุณมีครบทุกข้อที่ได้กล่าวไปนั้นรับรองเลยว่าคุณจะสามารถนำในตำแหน่งงานนี้อย่างแน่นอน

2.7 การวิเคราะห์จริยธรรมการจัดการโลจิสติกส์

จากขอบข่ายการจัดการโลจิสติกส์ มี 5 ประเภทโลจิสติกส์หลัก โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ การให้บริการมี 9 ประเภท และแบ่งตามกิจกรรมหลักโลจิสติกส์มีถึง 13 กิจกรรม ซึ่งครอบคลุมแทบทุกด้าน แต่ละกิจกรรมไม่มีการเน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ คุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้ปฏิบัติงานในทั้ง 13 กิจกรรม ต้องมีความประพฤติด้านจริยธรรมที่ดีมีคุณธรรมในเรื่อง “ความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม รวมถึงมีสัมมาคารวะ ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรู้ความเข้าใจในหลักคุณธรรมและจริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพทางธุรกิจ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพในสาขาโลจิสติกส์ มีความเสียสละไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม และมีทักษะในการทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำ สมาชิกของกลุ่มได้อย่างเหมาะสม รับฟัง ยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม รวมถึงสามารถปรับตัวเชิงวิชาชีพ สถานการณ์ และวัฒนธรรมองค์กรที่ไปปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี สามารถแสดงความคิดริเริ่มและความคิดเห็นต่างอย่างสร้างสรรค์เื้อต่อการแก้ไขปัญหาที่งาน เป็นต้น

3. การสรุป

การมีจริยธรรมเพื่อการจัดการโลจิสติกส์นั้น นับว่าเป็นการให้บริการที่เน้นความประพฤติด้วยดี มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน โดยมีจริยธรรมการจัดการโลจิสติกส์ เพื่อบริหารระบบ การสั่งซื้อ การจัดเก็บสินค้าระหว่างการผลิต การเคลื่อนย้ายและการจัดส่ง เพื่อให้สินค้าไปถึงปลายทาง ได้อย่างถูกต้องและตรงเวลา โดยลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นออกไปได้ เป็นการเพิ่มมูลค่าของเวลาและสถานที่ และทำให้มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานคุณธรรมและจริยธรรมเป็นประจักษ์ และมีความรับผิดชอบต่อผู้ให้บริการเป็นอย่างดี ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่ออย่างมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมุ่งสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นและค่านึงผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมั่นคงในความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม รวมถึงมีสัมมาคารวะ ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรู้ความเข้าใจในหลักคุณธรรมและจริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพทางธุรกิจ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพในสาขาโลจิสติกส์ มีความเสียสละไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม มี

ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถทำงานเป็นกลุ่มและมีทักษะในการทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำ สมาชิกของกลุ่มได้อย่างเหมาะสม รับฟัง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ได้ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม รวมถึงสามารถปรับตัวเชิงวิชาชีพสถานการณ์ และวัฒนธรรมองค์กรที่ไปปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

4. เอกสารอ้างอิง

- ไกรฤกษ์ ศิลาคม (2557). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจริยธรรมกับชีวิต**. สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- โกวิทย์ กังสนันท์. **จริยธรรมของการบริหารภาครัฐแนวใหม่** วารสารสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 4, ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2549) หน้า 45-60.
- กิจกรรมหลักด้านโลจิสติกส์.[ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล:
<http://www.lopburi.go.th/logistic.htm> [9 มีนาคม 2563]
- ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ.2553: สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร. [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก
<http://www.library2.parliament.go.th/library/contentlaw/41.pdf>
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2552). **จริยศาสตร์และจริยธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- เขาวณะ ไตรมาศ. (2546). **“รัฐธรรมนูญกับการออกแบบการเมืองใหม่”**. ในศาลรัฐธรรมนูญไทย สถานการณ์ การปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี. เพรส จำกัด, หน้า 393-416.
- บุญชिरา ภูชนะจิต. **จริยธรรมทางการเมืองการปกครอง**. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2564.
- บุญเลิศ คชายุทธเดช. (มปป.). **จริยธรรมนักการเมือง**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล
 :http://www.kpi.ac.th/media_kpiacth/pdf/M10_36.pdf [26 มกราคม 2564].
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม)** พิมพ์ครั้งที่ 34 มกราคม 2559.
- โลจิสติกส์ (Logistics). [ออนไลน์].ที่มา:
<https://www.google.com/search?q=โลจิสติกส์มีกี่ประเภท/97&client> [26 มีนาคม 2563]
- อภินันท์ จันตะนิ. **ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง**. พระนครศรีอยุธยา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2564.